
קליניקת הכנסת בפקולטה למשפטים
ע"ש בוכמן, אוניברסיטת תל אביב
בהנחיית ד"ר דב בוריס חנין

תיק תוכנית

עבודה פרלמנטרי

צוות אנרגיה

שנת תשפ"ב, יוני 2022

מוגש על ידי לוטם נעמן ואוראל אייז

תיק המשך של דור הלחמי, עמר לוין ורז דגני

תוכן עניינים

1. מבוא.....	3
2. הצעות חוק פרטיות והצעות חוק ממשלתיות שלא אושרו.....	6
הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – עבודה בענפי אנרגיה סולרית כעבודה מועדפת), התשפ"א-2021	6
4. הצעות חוק פרטיות והצעות חוק ממשלתיות שהונחו על שולחן הכנסת, שנת תשפ"ב-2022.....	7
הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון – דוח אחריות סביבתית), התשפ"ב-2022.....	7
הצעת חוק רשות מקרקעי ישראל (תיקון – שימוש בקרקע חקלאית לייצור אנרגיה מתחדשת ביישובי עדיפות לאומית), התשפ"ב-2022.....	9
הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – היתר בנייה להקמת מתקן פוטו-וולטאי על גבי מאגרי מים ובריכות דגים), התשפ"ב-2022.....	11
הצעת חוק הקמת מיתקן פוטו-וולטאי ומיתקן אגירה בבית משותף המוקם במתחם פינוי ובינוי, התשפ"ב-2022.....	12
5. הצעות חוק שמתבססות על הצעות חוק קיימות בתיקונים ובשינויים ככל שכללה מתבקשים.....	15
הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – חובת הקמת מערכת סולארית לייצור חשמל במבנים), התשפ"א-2021.....	15
הצעת חוק רשות מקרקעי ישראל (תיקון – שימוש בקרקע חקלאית לייצור אנרגיה מתחדשת), התשפ"א-2022.....	17
6. הצעות חוק חדשות, שנת תשפ"ב-2022.....	19
הצעת חוק מכסת מיעוטים לאנרגיה סולארית בנגב, התשפ"ב-2022.....	19
הצעת חוק דו-שימוש ללא שינוי ייעוד בקרקע חקלאית לייצור חשמל מקרינת השמש (אנרגיה פוטו-וולטאית), התשפ"ב-2022.....	22
הצעת חוק לתיקון חוק משק החשמל (שקילת עלויות לייצור חשמל באופן מלא), התשפ"ב-2022.....	24
הצעת חוק לתיקון חוק משק החשמל (חובת גילוי הרשות לייצור חשמל מגז וחובת פיקוח השר), התשפ"ב-2022.....	25
הצעת חוק איסור הקמת קמיני עץ, נפט וסולר חדשים, התשפ"ב-2022.....	26
הצעת חוק לתיקון חוק אוויר נקי (תיקון – איסור שימוש בקמיני עץ, סולר ונפט, אלא בהיתר הרשות המקומית), התשפ"ב-2022.....	28
הצעת חוק לתיקון חוק איגודי ערים (תיקון – איגוד ערים לאנרגיה), התשפ"ב-2022.....	30
הצעת חוק: הצעת חוק משק החשמל (תיקון – תעריף חשמל מדורג), התשפ"ב-2022.....	33
הצעת חוק: הקמת רשות לאומית לאנרגיות מתחדשות ולחיסכון באנרגיה, התשפ"ב-2022.....	37
הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – פטור אוטומטי מהיטל השבחה למתקני אנרגיה מתחדשת), התשפ"ב-2022.....	45
7. הצעות חוק חדשות, שנת תשפ"א-2021.....	48

הצעת חוק : חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 102) (צמצום מערכות התקנת מערכות גפ"מ עד ביטולן), התשפ"א-2021.....	48
הצעת חוק לעידוד בנייה מאופסת אנרגטית, התשפ"א-2021.....	49
הצעת חוק המידע האנרגטי, התשפ"א-2021.....	52
הצעת חוק מניעת זיהומי סביבה הנגרמים ע"י דלקים פוסיליים, התשפ"א-2021.....	54
הצעת חוק : חוק משק החשמל (תיקון מס' 17 - איסור על בניית תחנות כוח המשתמשות בדלקים פוסיליים), התשפ"א-2021.....	69
הצעת חוק : חוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 24 - דרישה לאישור הממשלה בדבר שינוע דלקים ושמנים פוסיליים והקמת תשתיות ע"י חברה ממשלתית), התשפ"א-2021.....	71
הצעות חוק הלוואות להקמת מערכות סולאריות לייצור חשמל במבני ציבור, התשפ"א-2021.....	73
הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – הסרת חסמים לקידום ייצור חשמל מאנרגיות מתחדשות), התשפ"א-2021.....	75
הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – חובת הקמת מערכת סולארית לייצור חשמל במבני ציבור), התש"ף– 2020.....	77
הצעת חוק מועצת האקלים.....	80
הצעת חוק תאגיד אנרגיה מקומי, התשפ"א-2021.....	85
הצעת חוק הקרינה הבלתי מייננת (תיקון – פטור למיתקן פוטו וולטאי ולמיתקן אגירה לשימוש ביתי), התשפ"א-2021.....	91

1. מבוא

תוכנית שינוי כיוון מתייחסת למשבר האקלים, כאשר תחום האנרגיה הוא אחד הנושאים המרכזיים בתוכנית בשל היותו מרכזי בפר האזרחי, אם באופן ישיר ואם עקיף. תחום האנרגיה הוא תחום פעילות המשקף בצורה הטובה ביותר את עקרון המעבר הצודק. הפתרונות המוצעים בחקיקה בתיק זה משלבים התמודדות עם משבר האקלים לצד התמודדות עם תוצאות משבר הקורונה, תיק זה משקף פתרונות ספציפיים לישראל אך גם את הכיוון הכללי אליו מתקדם העולם לאחר ועידת גלזגו 2020¹.

במסגרת העבודה, האיגוד ובניית תיק החקיקה שמנו דגש רב על שלושת העקרונות המרכזיים של תוכנית "שינוי כיוון" והם שימשו לנו כ"מצפן" בעבודתנו. החקיקה בתיק זה שמה דגש רב על תעסוקה ירוקה וחברתית- בניית תשתיות ושינויים מבניים בתחום האנרגיה יוצרים עימם מקומות עבודה באופן עקיף. כמו כן, העיקרון של מעבר צודק לכלכלה מקיימת (מדיניות של ביטחון חברתי וסביבתי) מתבטא בשימת דגש רב על סבסוד והלוואות ככלי לעידוד מעבר מתשתיות אנרגיה פוסילית למתחדשת. לבסוף, בתיק החקיקה מתבטא עיקרון הסולידריות החברתית ובניית קהילות חזקות בחשיבה על מבנה החקיקה אשר מיועדת לקהל יעד רחב, תוך מתן דגש על מנעד סוציו-אקונומי רחב ומתן מענה הן ליחידים בעלי יכולת כלכלית נמוכה והן לרשויות מקומיות בעלות אמצעים דלים.

בטרם התחלנו בכתיבת התיק, ערכנו פגישות מקצועיות עם הגורמים הרלוונטיים, ביניהם: צוות NZO בהובלת רם עמר; איתן פרנס, מנכ"ל איגוד החברות לאנרגיה ירוקה לישראל; אנשי מפתח רלוונטיים במשרד האנרגיה וראש תחום אנרגיות מתחדשות, איציק יונסי. בנוסף, ביצענו מחקר מקיף בנוגע לתחום- החל מחקיקה קיימת, הצעות חוק שהוגשו על שולחן הכנסת בעבר, תוכניות עתידיות, ניירות מדיניות ואף טורי דעה וכתבות חדשותיות.

לאחר המחקר, עבודת הצוות התחלקה לשלושה תת תחומים עיקריים - אנרגיה מתחדשת, חסכון באנרגיה ומניעת פרויקטים מזהמים. בתת תחום אנרגיה מתחדשת עסקנו בקידום המעבר לייצור חשמל ממקורות אנרגיה מתחדשים תוך שחרור חסמים ועידוד פתרונות יעילים אנרגטיים. בתת תחום חסכון באנרגיה חיפשנו דרכים לבטל חקיקה מיושנת אשר אינה תואמת את השאיפות האנרגטיות העדכניות של ישראל ובתת תחום מניעת פרויקטים מזהמים ביצענו שינויי חקיקה שתכליתם מניעת אסונות אקולוגיים עתידיים, בעקבות האסונות האקולוגיים שפקדו את ישראל בשנה האחרונה.

חסכון באנרגיה: מסגרת החקיקה מתבססת על מפת הדרכים שהניח משרד האנרגיה למשק דל פחמן עד שנת 2050² וכן יעדי המדיניות שהציב המשרד לעצמו עד שנת 2030³. החקיקה נוגעת בעיקרה לאגף הבנייה, תחום שנמצא כבעל הפוטנציאל הרב ביותר להתייעלות אנרגטית אשר תהיה בעלת השפעה מקסימלית על היעדים.

בעוד שב"הצעת חוק בנייה מאופסת" וב"הצעת חוק חופש המידע האנרגטי" משרד האנרגיה צפוי לתמוך ולקדם, בהצעת חוק "חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 102) (צמצום מערכות התקנת מערכות גפ"מ עד ביטול)" צפוי משרד האנרגיה להתנגד בשל הסכמי הגז שנחתמו עם חברת "נובל אנרגי" ו"דלק אנרגיה" וכך

¹ [The COP26 UN climate change conference set to take place in Glasgow in November 2020.](https://www.un.org/press/en/2020/cop26-climate-change-conference-glasgow-2020-11-01.html)

² "מפת הדרכים למשק אנרגיה דל-פחמן עד שנת 2050" משרד האנרגיה

³ "יעדי משק האנרגיה לשנת 2030" מסמך מדיניות - משרד האנרגיה

גם משרדי ממשלה נוספים כגון משרד האוצר. התאחדות הקבלים צפויה להתנגד לחקיקה זאת בשל הדרישה לשנות את אופן הבנייה הקיים, להתאימו לתכני החקיקה וליידע את הצרכנים בשיקולים נוספים. אלה עלולים לטעון כי החקיקה תעלה את יוקר המחיה בישראל בשל העלות הגבוהה של חומרי הבנייה הנדרשים לשימוש בחקיקה. למרות שטענה זו, המתווה לקידום הבנייה המאופסת בישראל⁴ שהוציא משרד האנרגיה מראה לא מתקיימת עליית מחירים בעקבות שימוש בחומרי בנייה לשם בנייה מאופסת.

בניגוד, ארגוני החברה האזרחית, כגון "אדם, טבע ודין", "פורום ה-15" ודומיהם, צפויים לתמוך בחקיקה ממגוון סיבות: החל משיקולי איכות סביבה ועד העלאת רמת החיים של האזרחים שעתידה להתרחש בעקבות החקיקה. מבחינה פוליטית, הן מפלגות השמאל והן מפלגות הימין עתידות לתמוך בתכנית החקיקה, כאשר סביר כי הגורמים מהצד הימני של המפה הפוליטית ימשכו את תמיכתם בהצעת החוק הנוגעת למערכות הגפ"מ בשל היותה נוגדת להסכמי הגז. כדי להתגבר על השגות אלה יש להשיג תמיכה ציבורית רחבה בין אם שימוש במדיה חברתית באמצעות ארגוני החברה האזרחית או במדיה המסורתית באמצעות ההבנה שתכנית חקיקה זו תחסוך מהותית את ההוצאות משק הבית הישראלי ותהווה אפשרות ממשית להורדת יוקר המחיה.

מניעת פרויקטים מזהמים: מסגרת החקיקה מתבססת ברובה על תוכניות מעשיות ויעדי מדיניות עתידיים. רוב התוכניות בתחום תשתיות האנרגיה בישראל מבוססות על הסכמי הגז, על הסכמי אברהם והאסונות האקולוגיים שהתרחשו בשנה האחרונה. בעקבות כך, עולה צורך לייצר חקיקה אשר מסדירה את הקצאת משאבים ותשתיות לשם קידום תוכניות מושכלות יותר סביבתית. אלה יתחשבו בסכנות סביבתיות, יובילו את ישראל לצמצום השימוש בדלקים ושמנים פוסיליים ובהתאם צמצום של הזיהום הסביבתי הנגרם משימוש, שינוע ואגירה של הדלקים, הן באופן ישיר (דליפת הדלקים) והן באופן עקיף (זיהום סביבתי הנוצר עקב שריפה ושימוש).

בעקבות הפוטנציאל הכלכלי הטמון בתחום, קיימים מתנגדים רבים אשר עשויים להוות אופוזיציה לקידום החוקים בתחום. ראשית, משרדי ממשלה ביניהם משרד האוצר והאנרגיה עתידים להתנגד בשל שינוי המדיניות המשמעותי וכן בשל העלויות הכלכליות שצפויה ממימוש החקיקה. כמו כן, צפויה התנגדות מצד גורמים עסקיים, אזרחיים וממשלתיים כגון חברת קצא"א, איחוד התעשייני ודומיהם בטענה כי החקיקה זו עלולה לפגוע בחופש החוזים ותהווה عبורס פגיעה כלכלית משמעותית בפוטנציאל הרווחים שהצפויה מקיום התוכניות וההסכמים. חשוב להדגיש כי הארגונים העומדים כאופוזיציה לחקיקה בתחום הינם תאגידי ענק, בעלי הון ומשרדים ממשלתיים מרכזיים אשר התנגדותם עלולה להיות כוחנית ובעלת השפעה אשר תבוא לידי ביטוי בהפעלת מנגנוני לחץ כגון הפעלת מערך לובי. לכן, יש לצרף כיוזמים, טרם הגשת החקיקה על שולחן הכנסת, חברי כנסת רבים ככל האפשר מקשת פוליטית רחבה בכדי למזער התנגדויות. על החקיקה להיות בטיפול ועדות בהן קיימת תמיכה רחבה יותר ואף בעדיפות עליונה כי יו"ר הועדה המטפלת ירשם כיוזם החקיקה הראשון.

למרות ההתנגדות הרבה הצפוי לחקיקה, קיימים ארגונים וקבוצות (כגון עמותת "צלול") אשר שמו להם למטרה לקדם את השינויים אשר החקיקה עתידה להביא להגשמתם ועל כן ככל הנראה ארגונים אלה יכולים להוות שותפים פוטנציאליים לקידום החקיקה. ניתן יהיה לשתף פעולה עם ארגונים אלו על ידי יצירת מערך

⁴ "מתווה לקידום בניה מאופסת אנרגיה בישראל" משרד האנרגיה

הסברה לחברי כנסת, הקפדה על הזמנתם והשתתפותם בוועדות ואף ע"י ניצול הבמה התקשורתית בכדי לקדם הסכמה בקרב בציבור הכללי כמנוף לחץ לביצוע שינויי החקיקה הנדרשים.

אנרגיה מתחדשת: תכלית החקיקה הינה לקדם את המעבר לייצור חשמל באמצעות מקורות אנרגיה מתחדשת, בהתאם ליעד שהציב משרד האנרגיה להגיע עד לשנת 2030 למצב בו 30% מייצור החשמל במדינת ישראל מיוצר ממקורות אנרגיה מתחדשת. על מנת להגיע ליעד זה יש לבצע מספר מהלכים אשר יעודדו הקמת מערכות סולאריות תוך כדי הסרת חסמים אשר מקשים כיום על המעבר לייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת. תיק החקיקה מתמקד בפוטנציאל הקמת מתקנים פוטו-וולטאים על גבי גגות מבנים, זאת באמצעות שתי הצעות חוק מרכזיות, האחת מחייבת כל מבנה חדש שקם להקים על גג המבנה מערכות פוטו-וולטאיות בהתאם לשטח הגג. הצעת החוק השנייה מחייבת מבני ציבור קיימים (לפי הגדרתם בחוק) להקים כבר כיום מערכות פוטו-וולטאיות על גבי הגגות. כדי לקדם את שני תהליכים אלו, ישנה הצעת חוק נוספת אשר קובעת כי רשויות מקומיות יצטרכו להקים תאגידי אנרגיה עירוניים. במקביל להצעת החוק המחייבת התקנת מערכות סולריות על גגות מבני ציבור, קיימת הצעה נוספת אשר תעניק הלוואות מדינה בתנאים מועדפים על מנת שאלו יתקינו על גגותיהם מתקני פוטו-וולטאים ומתקני אגירה. בנוסף, במסגרת תיק החקיקה תוקם מועצת אקלים חיצונית ובלתי תלויה שתייעץ לכלל משרדי הממשלה ביחס להתמודדות עם שינויי האקלים ובעיקר אלו פעולות נדרשות על מנת להביא לצמצום פליטות הפחמן ולקידום המעבר לאנרגיות מתחדשות. המועצה תורכב ממומחים מהאקדמיה ונציגי ארגונים חברתיים, והיא תעזור לגיבוש תוכניות העבודה בנושא וכמו כן תהווה גוף מבקר. לבסוף מבוצעים בתיק מספר תיקונים קיימים שמטרתם להסיר חסמים רגולטוריים אשר מסבכים ומקשים על הקמת מתקנים פוטו-וולטאים ומתקני אגירה בעיקר ביחס לצרכן הביתי.

למרבת מהלכי החקיקה המוזכרים בפרק זה צפויה תמיכה וגיבוי משמעותי מצדם של שני המשרדים הרלוונטיים: משרד האנרגיה והמשרד להגנת הסביבה. זאת משום שהצעות החוק גובשו מתוך תוכניות עבודה וניירות מדיניות שפורסמו ע"י המשרדים בשנים האחרונות, בנוסף הצעות חוק אלו מקדמות באופן מעשי את מדינת ישראל ליעד של 30% ייצור חשמל מאנרגיות מתחדשות שהציב משרד האנרגיה. אולם הצעת החוק המציעה להעניק הלוואות מדינה למימון התקנת מערכות סולאריות במבני ציבור יכולה להיתקל בהתנגדות מסוימת מצידו של משרד האוצר לאור הצורך במימון תקציבי ניכר מבלי בטוחות משמעותיות. מבחינת המגזר העסקי, צפויה תמיכה מצדן של חברות אנרגיה מתחדשות מובילות במשק אשר הצעות החוק יעזרו להם לקדם פרויקטים באופן מיידי.

אך מן העבר השני יכול להיווצר לובי מצדן של חברות האנרגיה הפוסילית ובפרט חברות הגז אשר מעוניינות שכמות גדולה של חשמל תמשיכה להיות מיוצרת באמצעות הגז הטבעי אשר מיוצר במאגרי: תמר, לויתן וכריש. ביחס להצעת החוק אשר קובעת הקמת תאגידי אנרגיה עירוניים אני צופה כי העיריות החזקות יתמכו בצעד זה לאור היכולת שלהם בעתיד הקרוב להפוך לספקי חשמל לבתי האב בשטחם דבר אשר יכול לייצר הכנסות גדולות לקופות העיריות. אולם העיריות המוחלשות, סביר שיחששו מצעד זה שלפחות בשלב הראשון יצריך הוצאות מצד העיריות כאשר ההכנסות יבואו רק כמה שנים לאחר תחילת התהליך. בנוסף חברת החשמל יכולה להתנגד להצעה לאור רצונה להמשיך ולהוות הגורם המרכזי אשר מספק חשמל לבתי האב במדינת ישראל.

2. הצעות חוק פרטיות והצעות חוק ממשלתיות שלא אושרו

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – עבודה בענפי אנרגיה סולרית כעבודה מועדפת), התשפ"א–2021

תיקון לוח 1. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995⁵, בלוח ח', אחרי ח' פרט (ב) יבוא:

"(ב1) עבודה בלתי מקצועית הקשורה בייצור אנרגיה סולארית".

דברי הסבר

מעבר לייצור חשמל מבוסס על אנרגיות מתחדשות במקום על דלקים פוסיליים מזהמים הפך בעשור האחרון ליעד מרכזי באסטרטגיה העולמית למאבק בשינויי אקלים. כחלק מתהליך זה, מדינת ישראל התחייבה לפעול להפחתת פליטות גזי החממה ואף הציבה לעצמה יעד כי עד שנת 2030 כ-30% מייצור החשמל במדינת ישראל יופק ממקורות אנרגיה מתחדשים. לשם כך המדינה משקיעה בשנים האחרונות משאבים רבים על מנת לקדם פרויקטים של הקמת שדות סולאריים בשטחים פתוחים ובאמצעות התקנה של פאנלים פוטו-וולטאיים על גבי גגות מבנים שונים במרחב הבנוי. על מנת שכל הפרויקטים שהמדינה מעוניינת לקדם אכן יוכלו לצאת אל הפועל ישנו צורך חיוני ביכולת ביצוע וכמות מספקת של עובדים בענף זה.

בעולם העבודה בתחום הסולרי, בהתקנה ובתחזוקה של מתקני ייצור אנרגיה סולארית היא אבן היסוד של תחום "הצווארון הירוק" – עבודות שאינן פוגעות בסביבה ואף מקדמות ייצור וצריכה חלופיים לתעשיות המזהמות או תומכות בהפיכת התעשייה למזהמת ולפוגעת בסביבה פחות. בדרך כלל מדובר בענפים עתירי-עבודה, המצריכים הכשרה מקצועית בסיסית בלבד. עם זאת, מדובר בתחום הצומח במהירות, מקדם מטרות ציבוריות חשובות של הפחתת פליטות גזי חממה וזיהום אוויר, ובעל תרומה לבריאות הציבור ולמאבק בשינויי האקלים.

לכן מוצע לתמרץ ולקדם העסקה של צעירים יוצאי צבא בענף התקנת הפאנלים הסולאריים, דבר אשר יוכל להועיל לקידום הפרויקטים בתחום זה ולעמידה של ממשלת ישראל ביעדי ייצור חשמל מאנרגיות מתחדשות, כפי שהציבה לעצמה.

הצעת חוק זוהי הונחה על שולחן הכנסת העשרים על ידי חברת הכנסת יעל כהן פארן וקבוצת חברי כנסת (פ/20/5254).

חבר הצוות שמוביל את הכנת ההצעה: עמר לוין
205706831

⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210

4. הצעות חוק פרטיות והצעות חוק ממשלתיות שהונחו על שולחן הכנסת, שנת תשפ"ב-

2022

הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון – דוח אחריות סביבתית), התשפ"ב-2022

1. תיקון סעיף 32 בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975⁶ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 32(א)(1), אחרי "בתחום מטרותיה" יבוא "לרבות בתחום האחריות הסביבתית".
 2. תיקון סעיף 33 בסעיף 33 לחוק העיקרי –
 - (1) בכותרת השוליים, אחרי המילה "כספיים" יבוא "ודוח אחריות סביבתית";
 - (2) בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (4) יבוא:

"(5) דוח אחריות סביבתית שייערך על בסיס כללים ואמות מידה מקצועיים שגובשו בארגונים בין-לאומיים המיושמים במדינות מפותחות עם שווקים משמעותיים, או כללים ואמות מידה מקצועיים החלים במספר ניכר של מדינות כאמור, לפי הוראות שייקבעו."
 - (3) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(א) השר להגנת הסביבה, בהתייעצות עם השרים, ובאישורה של ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, יקבע הוראות בדבר הכללים ואמות המידה לגיבוש דוח אחריות סביבתית כאמור בסעיף קטן (א)(5); השר להגנת הסביבה, בהתייעצות עם הרשות והשרים, יכול לקבוע כללים ואמות מידה מקצועיים כאמור בסעיף קטן (א)(5), בהתאמה לטיב ולאופי פעולתה של החברה."

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנים האחרונות הולכת ומתגברת המודעות הסביבתית והאקלימית של חברות בארץ ובעולם והמונח "אחריות סביבתית" הופך להיות מטבע לשון שגור בפי מקבלי ההחלטות במספר רב של תאגידים. עסקים רבים בעולם פועלים כיום בפרויקטים ירוקים רבים למען צמצום ההשלכות השליליות של פעילותם על הסביבה ולמען פיתוח בר-קיימא כחלק מנטילת אחריות סביבתית, ובמטרה לצמצם סיכונים אקלימיים.

⁶ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

כחלק בלתי נפרד מכך התפתח דו"ח אחריות סביבתית (או בשמו האחר: דיווח קיימות), במסגרתו מדווחות חברות על ההשלכות הסביבתיות של פעילותן ופועלן בתחומים אלה. הרחבת הדיווח על ידי תאגידים בנושאים אלה הפכה לחלק מדרישת קרנות ומשקיעים רבים אשר בוחנים את התאגיד לא עוד רק לפי תוצאותיו העסקיות, אלא גם על פי בחינת הסיכונים הסביבתיים.

הרציונל העומד בבסיס הרחבת דרישות הדיווח בעולם בנושאים אלה כפול: ראשית, השפעה רבה מיוחסת לנושאים אלה על שוויה של החברה לטווח הארוך; ושנית, התפיסה כי התאגידים נושאים באחריות רחבה לגורמים חיצוניים לבעלי המניות גרידא.

התיקון המוצע מחייב את הדירקטוריון של החברות הממשלתיות, אשר מהוות חלק נכבד בכלכלה הישראלית ובעלות השפעה רבה עליה, לקבוע מדיניות סביבתית. הדירקטוריון שדואג מידי שנה לעריכה של דו"חות כלכליים, יוציא גם דו"ח אחריות סביבתית שייכתב על בסיס כללים ואמות מידה שגובשו בארגונים בין-לאומיים ושמיושמים במדינות מפותחות או לחילופין כללים ואמות מידה מקצועיים שמיושמים במספר גדול של מדינות מפותחות. השר להגנת הסביבה, בהתייעצות עם שר האוצר והשר שנקבע על פי החוק כאחראי לענייני החברה, ובאישורה של ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, יקבע הוראות ספציפיות בנוגע לכללים ואמות המידה, ובכלל זה כללים שיותאמו לאופיין של החברות השונות.

הצעת חוק זו הוכנה בסיוע צוות מנגנונים כלכליים של קליניקת הכנסת בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת תל אביב.

הצעת חוק רשות מקרקעי ישראל (תיקון – שימוש בקרקע חקלאית לייצור אנרגיה מתחדשת ביישובי עדיפות לאומית), התשפ"ב–2022

הוספת סעיף 4כג 1. בחוק רשות מקרקעי ישראל, התש"ך–1960,⁷ אחרי סעיף 4כב יבוא:

"הקצאת 4כג. (א) יישוב חקלאי, הנמצא באזור עדיפות קרקע בתחומי לאומית, רשאי להשתמש במקרקעין שהוחכרו לו, ליישוב חקלאי על ידי הרשות, לייצור חשמל ממקורות אנרגיה הנמצא באזור מתחדשת, בשטח שלא עולה על 1,000 דונם; עדיפות לאומית שימוש כאמור לא ייחשב במניין שטחי התעסוקה לייצור חשמל ביישוב לפי הוראות חוק זה. מאנרגיה מתחדשת

(ב) בסעיף זה –

"יישוב חקלאי" – כהגדרתו בסעיף 4כ; ;

"אזור עדיפות לאומית" – כמשמעותו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-

2010), התשס"ט–2009.⁸

דברי הסבר

בשורה של החלטות ממשלה נקבעו יעדים מחייבים לייצור חשמל ממקורות אנרגיה מתחדשת וחובת העמידה ביעדים אלו נחקקה בתיקון מס' 14 לחוק משק החשמל, התשנ"ו–1996 משנת 2017. ישראל לא משופעת במקורות אנרגיה מתחדשת והאנרגיה הסולארית היא מקור האנרגיה המתחדשת העיקרי. הקמת מתקנים סולאריים יכולה להתבצע על הקרקע, או על גבי גגות מבנים. בשנים האחרונות קידמה רשות החשמל הקמה של מיתקנים לייצור חשמל ממקורות אנרגיה מתחדשת, וכיום כשלושה אחוזים מן החשמל המסופק לכלל צרכני החשמל במשק מגיע ממקורות אנרגיה מתחדשת ובעיקר מאנרגיה סולארית.

שימוש במקורות אנרגיה מתחדשת לייצור חשמל יפחית את הצורך בשריפת דלקים מאובנים, כגון פחם, גז, נפט ותזקיקיו, יתרום לגיוון סל מקורות האנרגיה של ישראל ולהפחתת התלות בייבוא דלקים, וכן יביא להפחתת הפליטות המזהמות את הסביבה ופוגעות בבריאות האדם והחי.

על מנת לעמוד ביעדי הממשלה לייצור חשמל באנרגיה מתחדשת, בדגש על אנרגיה סולארית, יש

⁷ ס"ח התש"ך, עמ' 57.

⁸ ס"ח התשס"ט, עמ' 157.

לאפשר פיתוח נרחב של שדות סולאריים קרקעיים, בד בבד עם פיתוח גגות סולאריים.

מלאי השטחים שמאפשרים הקמת שדות סולאריים נרחבים הוא מוגבל, הן מתוקף העובדה כי מרבית השטחים מרוחקים מרשת החשמל, והן משום שמדובר בשטחים בעלי ערכים מוגנים, כגון שמורות טבע ושטחים פתוחים. תכנית המתאר הארצית לאנרגיה סולארית תמ"א 10/ד/10 קבעה שורה של מגבלות אשר מאפשרות למיתקנים לקום בצמידות דופן ליישובים קיימים ואסרה על שינוי ייעוד לשם ייצור אנרגיה סולארית במחוז המרכז. כמו כן, מגבלות רשת החשמל בדרום הארץ, שם מצוי מרבית הפוטנציאל לייצור אנרגיה סולארית, מצמצמות עוד יותר את פוטנציאל השטחים הזמינים לייצור חשמל סולארי.

יישובים חקלאיים מחזיקים זמן רב בשטחים שהוקצו להם למטרות שימושים חקלאיים. חלק מהשטחים הם שטחי בור שאינם מתאימים לגידולים חקלאיים, או שטחים שקשה מאד להקים בהם חקלאות משגשגת. שטחים אלו מתאימים לייצור חשמל סולרי אולם מפאת מגבלות על שימוש בקרקע פוטנציאל זה אינו מתממש.

לפיכך, כדי לעמוד ביעדי הייצור שנקבעו בהחלטות הממשלה והפכו התחייבות ממשלתית בינלאומית מוצע לאפשר הקצאת קרקע של עד 1000 דונם בתחומי יישובים חקלאיים וזאת לשם ייצור חשמל באנרגיה מתחדשת.

לייצור חשמל כאמור גם תועלות משקיות נוספות של תעסוקה והעצמת הקהילה ועל כן מוצע לאפשר הקצאה כאמור ליישובים חקלאיים הממוקמים באזורי עדיפות לאומית.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת איתן ברושי וקבוצת חברי הכנסת (פ/5292/20; הוסרה מסדר היום ביום י"ד בתמוז התשע"ח (27 ביוני 2018); פ/5592/20).

הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – היתר בנייה להקמת מתקן פוטו-וולטאי על גבי מאגרי מים ובריכות דגים), התשפ"ב–2022

תיקון סעיף 145 1. בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965,⁹ בסעיף 145, אחרי סעיף קטן (ט) יבוא:

"(י) על אף האמור בסעיף קטן ז), מוסד תכנון או ועדה מקומית רשאים לתת היתר בניה להקמת מתקן פוטו-וולטאי על-גבי, או על דפנות, מאגר מים או בריכת דגים שהוקמו כדין, לרבות על-פי תכנית שאושרה מכוח החוק או מכוח חוק המים, התשי"ט–1959, מכוח תכנית לפי חוק הניקוז והגנה מפני שטפונות, התשי"ח–1957, לפי רישיון הקמה שניתן להקמת מאגר מכוח חוק המים, לפי חוק הביוב התשכ"ב–1962, לפי צו אלוף או כל חיקוק או אישור אחר, ובכפוף לתנאים הנוספים שנקבעו בתכנית שמתירה את הקמתה של האנרגיה המתחדשת."

ד ב ר י ה ס ב ר

משבר האקלים הוא מהאיומים הגדולים על עתיד האנושות, וההיערכות אליו היא מרכיב מרכזי באסטרטגיה הלאומית, כחלק ממאמץ עולמי. ישראל, יחד עם מרבית מדינות העולם, התגייסה להתמודד עם משבר זה, וכצעד מרכזי פועלת לאימוץ מדיניות להפסקת שריפת דלקים מאובנים, ומעבר לייצור חשמל באנרגיה מתחדשת. כפועל יוצא, ישראל התחייבה ביעדי הפחתת פליטת גזי חממה (שתורגמו בהחלטת ממשלה מס' 465) ויעד לאומי של 30% לייצור חשמל ממקורות מתחדשים עד לשנת 2030. יעד זה הינו עדכון של החלטת ממשלה קודמת (מס' 542) שנקבה ב-17%, ונקבעה לאחר כישלון בעמידה ביעד שנקבע לשנת 2020 (10%), אשר טרם הושג.

על מנת להגיע להיקפים משמעותיים של ייצור חשמל סולארי, על מדינת ישראל להשתמש בשטחה באופן מושכל ולקדם דו-שימוש בקרקע ככל הניתן. שימוש כפול בקרקע והקמת מתקנים פוטו-וולטאיים על-גבי מבנים קיימים, מגשימים את מדיניות מנהל התכנון כפי שנקבעה בהחלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה (ישיבה מס' 648 מיום 10.11.2020) אשר דנה ב"צרכי התכנון לייצור אנרגיה לשנת 2030 לאור הגדלת הייצור באנרגיות מתחדשות" בעקבות החלטת ממשלה מס' 465.

על-גבי ובדפנות מאגרי המים ובריכות דגים קיימים שטחים משמעותיים, מופרים ובלתי מנוצלים אשר ניתן לעשות בהם שימוש להקמת מתקנים פוטו-וולטאיים, ולשם כך יש לפעול להסרת החסמים החוקיים והתכנוניים העומדים בפני הקמתם באופן זה כיום.

מאגרי מים רבים בישראל הוקמו בהתאם לחוק המים, התשי"ט–1959, לחוק הניקוז והגנה מפני

⁹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

שטפונות, התשי"ח-1957, לחוק הביוב, התשכ"ב-1962, או אף לצו אלוף, ולא לפי תכנית מכוח חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965. חלק מן המאגרים אף הוקמו בטרם נחקק חוק התכנון והבניה. על כן, במקרים רבים לא מאושרת בקרקע הרלוונטית תכנית העומדת בתנאי סעיף 145(ז) לחוק, באופן היוצר עיוות בו על אף חוקיותם של מאגר המים או בריכת הדגים האמורים לא ניתן להקים על גביהם את המתקנים המבוקשים והנחוצים כל כך.

לפיכך, על מנת לקדם את הגשמת המטרה הלאומית להגברת ייצור חשמל באנרגיה מתחדשת, ובכדי לייעל את ההליכים הסטטוטוריים הנדרשים לשם כך, נדרש מהלך חוקי שיאפשר הוצאת היתרי בניה לטובת תוספת למתקנים פוטו-וולטאיים על גבי מאגרי מים ובריכות דגים מעין אלו.

הצעת חוק זו מבקשת לאפשר הקמת מתקנים פוטו-וולטאיים על מאגרי מים ובריכות דגים שהוקמו כדיון, בהתאם לכל המסלולים החוקיים שהיו אפשריים לאורך השנים ובכך להסיר חסם תכנוני משמעותי, באופן שיחסוך את הקמתם על-פני משאב הקרקע היקר ויאפשר את ניצולם המיטבי.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת יוראי להב הרצנו וקבוצת חברי הכנסת (פ/3273/24).

הצעת החוק זהה לפ/3273/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי השלכה המשפטית של הכנסת.

**הצעת חוק הקמת מיתקן פוטו-וולטאי ומיתקן אגירה בבית משותף המוקם במתחם פינוי
ובינוי, התשפ"ב-2022**

- הגדרות 1. בחוק זה –
- "בית משותף" – כהגדרתו בחוק בתים משותפים, התשכ"א-1961¹⁰ (להלן – חוק בתים משותפים);
- "השר" – שר הבינוי והשיכון;
- "מיתקן אגירה" – מיתקן המאפשר להמיר אנרגיה חשמלית לאנרגיה הניתנת לאחסון, וכן לאחסן את האנרגיה ולהמירה בחזרה לאנרגיה חשמלית;
- "מיתקן פוטו-וולטאי" – מערכת לייצור חשמל מממירה ישירות אנרגיית שמש לאנרגיה חשמלית;
- "מתחם פינוי ובינוי" – כהגדרתו בחוק פינוי בינוי (עידוד מיזמי פינוי ובינוי), התשס"ו-2006¹¹;
- "רכוש משותף" – כהגדרתו בחוק בתים משותפים;
2. (א) יזם או קבלן המקים בית משותף במתחם פינוי ובינוי, יתקין בו מיתקן פוטו-וולטאי ומיתקן אגירה (להלן – המיתקן).
- התקנת מיתקן פוטו-וולטאי ומיתקן אגירה בבית משותף המוקם במתחם פינוי ובינוי
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), לא יותקן המיתקן כאמור אם שטח הגג אינו רכוש משותף בבית המשותף.
3. הותקן מיתקן כאמור בסעיף 2(א), יראו בו ובהכנסות שיתקבלו מהפעלתו חלק מהרכוש המשותף בבית המשותף, אולם הם ישמשו, לפני כל שימוש אחר, לכיסוי הוצאות התחזוקה וההפעלה של המיתקן ולכיסוי הוצאות כאמור בסעיף 58(א) לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969¹² (להלן – חוק המקרקעין);
- לאחר החזר ההוצאות כאמור, תשמש יתרת ההכנסות את כל בעלי הדירות בהתאם לחלקם היחסי של בעלי הדירות בבית המשותף, זולת אם נקבע בתקנון, כמשמעותו בסימן ג' לפרק ו' לחוק המקרקעין, או בהחלטה של בעלי הדירות שנתקבלה בהתאם לתקנון, שיעור חלוקה אחר.

¹⁰ ס"ח התשכ"א, עמ' 201.

¹¹ ס"ח התשס"ו, עמ' 171.

¹² ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

ביצוע ותקנות 4. שר הבינוי והשיכון ממונה על ביצוע הוראות חוק זה, והוא יקבע, בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה ושר האנרגיה, תקנות לעניין הקמת המיתקן כאמור בסעיף 2(א).

ד ב ר י ה ס ב ר

על רקע המאבק במשבר האקלים, מדינות רבות עושות בשנים האחרונות מעבר מהיר לאנרגיה מתחדשת. מגמה עולמית זו מורגשת גם בישראל: לפני כשנה עודכנו היעדים לשנת 2030, כך ש-30% מייצור החשמל יהיה מאנרגיה מתחדשת עד שנה זו. חוק זה בא לשלב בין הצורך לעבור לאנרגיה מתחדשת, לבין העובדה שגגות בתים משותפים רבים בישראל מהווים שטח שניתן להשתמש בו בדרכים שונות כך שיטיבו עם הדיירים ועם הסביבה, כאחד.

בהצעת חוק זו מוצע כי על גגות בנייני בתים משותפים חדשים שייבנו במסגרת עסקת "פינוי בינוי" יותקנו מיתקן פוטו-וולטאי לייצור חשמל ומיתקן אגירה, בתנאי שגגות אלו מוגדרים כרכוש משותף.

להתקנת המיתקנים כאמו על גגות בנייני בתי מגורים משותפים יש יתרונות רבים. ראשית, מהלך שכזה תורם למעבר לאנרגיות מתחדשות על פני מקורות אנרגיה פוסיליים ומזהמים, ובכך מהווה צעד חשוב במאבק במשבר האקלים וזיהום האוויר כאחד. בנוסף, אנרגיה סולארית היא כיום מקור האנרגיה הזול ביותר, והטכנולוגיה נעשית יעילה ומשתלמת יותר בכל שנה, מגמה הצפויה להמשיך בשנים הקרובות.

מעבר ליתרונות אלו, ישנו גם תגמול כספי לדיירים – בהצעת חוק זו מוצע שהכנסות מהמתקנים כאמור, תחילה, ינותבו לכיסוי תחזוקתם ולתחזוקת הרכוש המשותף, כדוגמת חדרי מדרגות, מעלית ועוד. כמו כן, מוצע כי לאחר החזר ההוצאות כאמור, תשמש יתרת ההכנסות את כל בעלי הדירות בהתאם לחלקם היחסי של בעלי הדירות בבית המשותף, זולת אם נקבע בתקנון או בהחלטה של בעלי הדירות שנתקבלה בהתאם לתקנון, שיעור חלוקה אחר. כך החוק המוצע גם ישפר את איכות חייהם של דיירי הבניין וגם יעניק תגמול הולם להתקנת המתקנים כאמור.

הצעת חוק זוהי הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת לימור מגן תלם וקבוצת חברי הכנסת (פ/3177/24).

הצעת החוק זוהי לפ/3177/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

5. הצעות חוק שמתבססות על הצעות חוק קיימות בתיקונים ובשינויים ככל שכללה
מתבקשים

הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – חובת הקמת מערכת סולארית לייצור חשמל במבנים), התשפ"א–2021

הוספת סעיף 4א158
 1. בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965¹³, אחרי סעיף 4א158 יבוא:

"חובת התקנת 4א158 (א) בכל בניין חדש שיוקם למגורים, מסחר מתקן פוטו וולטאי או משרדים תותקן מערכת לייצור חשמל הממירה ישירות אנרגיה סולארית לאנרגיה חשמלית (בסעיף זה – מיתקן פוטו וולטאי); בנוסף יותקן מיתקן הממיר אנרגיה חשמלית לאנרגיה הניתנת לאחסון, מאחסן את האנרגיה וממיר בחזרה לאנרגיה חשמלית (בסעיף זה- מיתקן אגירה); לא יינתן היתר לבניית בניין שאין בו תנאי המחייב התקנת מיתקן פוטו וולטאי ומתקני אגירה.

(ב) מיתקן פוטו וולטאי ומיתקן אגירה כאמור בסעיף קטן (א) יותקנו על שטח שלא יפחת ממחצית שטח מגג הבניין.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), ראתה רשות רישוי כי קיימות הוראות לפי דין אשר מחייבות הצבת מתקנים אחרים על גג הבניין המונעות התקנת מתקן פוטו וולטאי או מיתקן אגירה בשטח האמור בסעיף קטן (ב), רשאית היא לקבוע כי המיתקן הפוטו וולטאי או מיתקן האגירה יותקן על שטח קטן מהשטח האמור."

¹³ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

תחולה 2. הוראות חוק זה יחולו על בניין מגורים מסחר או משרדים שבקשה להיתר בניה לגביו הוגשה לאחר תחילתו של חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

מעבר לייצור חשמל מבוסס על אנרגיות מתחדשות במקום על דלקים פוסיליים מזהמים הפך בעשור האחרון ליעד מרכזי באסטרטגיה העולמית למאבק בשינויי אקלים. כחלק מתהליך זה, מדינת ישראל התחייבה לפעול להפחתת פליטות גזי החממה ואף הציבה לעצמה יעד כי עד שנת 2030 כ-30% מייצור החשמל במדינת ישראל יופק ממקורות אנרגיה מתחדשים.

כיום מרבית האנרגיה המתחדשת מופקת באמצעות מתקנים סולאריים קרקעיים שמרביתם נמצאים באזור הדרום. לאור הפוטנציאל הקרקעי המוגבל לאור מחסור בשטחים מתאימים ופערים ברשת הולכת החשמל, יש לפעול לייצור אנרגיה סולרית יעילה, נקייה ומבוזרת על גבי גגות וחזיתות של מאות אלפי מבנים הקיימים היום. ישראל היא מובילה עולמית בתחום ניצול אנרגיית השמש. 94% ממשקי הבית בישראל משתמשים באנרגיה סולארית לחימום מים, זאת בין השאר בשל הוראות הדין המחייבות התקנת מערכת יעילה אנרגטית לחימום מים בבנייני מגורים.

הצעת חוק זו קובעת חובת התקנת מערכות פוטו-וולטאיות ומתקני אגירה לייצור חשמל על גגות מבני מגורים, משרדים ומסחר חדשים, במטרה להפחית את שריפת הדלקים בתחנות הכוח, להפחית את פליטת גזי החממה ואת הזיהום הסביבתי שנוצר כתוצאה משריפת דלקים. חובה זו כאמור תאפשר לישראל לעמוד ביעדים להם התחייבה להפחתת פליטות גזי חממה וביעדים לייצור חשמל באנרגיה מתחדשת.

הצעת חוק דומה הונחה על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברת הכנסת מיקי חיימוביץ (1488/23/פ) ועל ידי חבר הכנסת בועז טופרובסקי (2410/23/פ).

חבר הצוות שמוביל את הכנת ההצעה: עמר לוין
205706831

הצעת חוק רשות מקרקעי ישראל (תיקון – שימוש בקרקע חקלאית לייצור אנרגיה מתחדשת), התשפ"א-2022

הוספת סעיף 4כג 1. בחוק רשות מקרקעי ישראל, התש"ך-1960¹⁴, אחרי סעיף 4כב יבוא:

- 4כג. (א) יישוב חקלאי, רשאי להשתמש במקרקעין קרקע בתחומי יישוב חקלאי הנמצא באזור עדיפות לאומית לייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת
- (א) יישוב חקלאי, רשאי להשתמש במקרקעין שהוכרו לו, על ידי הרשות, לייצור חשמל באמצעות הקמת מערכת לייצור חשמל הממירה ישירות אנרגיה סולרית לאנרגיה חשמלית (בסעיף זה – מיתקן פוטו וולטאי) והתקנת מיתקן הממיר אנרגיה חשמלית לאנרגיה הניתנת לאחסון, מאחסן את האנרגיה וממיר בחזרה לאנרגיה חשמלית (בסעיף זה – מיתקן אגירה); בשטח שלא עולה על 1,000 דונם; שימוש כאמור לא ייחשב במניין שטחי התעסוקה ביישוב לפי הוראות חוק זה.
- (ב) בסעיף זה –
- "יישוב חקלאי" – כהגדרתו בסעיף 4כ; ;

ד ב ר י ה ס ב ר

מדינת ישראל קבעה לעצמה יעד כי עד שנת 2030, כ-30% מייצור החשמל במדינה ייעשה באמצעות מקורות אנרגיה מתחדשים. על מנת לעמוד ביעד זה, יש לנצל את אנרגיית השמש שהיא מקור האנרגיה המתחדשת העיקרי במדינת ישראל. לצורך כך על המדינה לפעול להקמת מערכות פוטו-וולטאיות ומתקני אגירה בשטח הבנוי על גבי גגות ובשטחים הפתוחים על גבי הקרקע.

לאור המחסור ברשת הולכה בשטחי קרקע מרוחקים באזור הנגב והגולן יש לפעול להקמת שדות סולאריים קרקעיים גם בשטחי קרקע יישובים חקלאיים באזורי פנים הארץ אשר נגישים יותר לרשת הולכת החשמל. יישובים חקלאיים מחזיקים זמן רב בשטחים שהוקצו להם למטרות שימושים חקלאיים. חלק מהשטחים הם שטחי בור שאינם מתאימים לגידולים חקלאיים, או שטחים שקשה מאד להקים בהם חקלאות משגשגת. שטחים אלו מתאימים לייצור חשמל סולרי אולם מפאת מגבלות על שימוש בקרקע פוטנציאל זה אינו מתממש.

לפיכך, כדי לעמוד ביעדי הייצור שנקבעו בהחלטות הממשלה והפכו התחייבות ממשלתית בינלאומית מוצע לאפשר הקצאת קרקע של עד 1000 דונם בתחומי יישובים חקלאיים וזאת לשם

¹⁴ ס"ח התש"ך, עמ' 57.

ייצור חשמל באנרגיה מתחדשת.

הצעת חוק דומה הונחה על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת איתן ברושי וקבוצת חברי כנסת (פ/20/5592).

חבר הצוות שמוביל את הכנת ההצעה : עמר לוין
205706831

6. הצעות חוק חדשות, שנת תשפ"ב-2022

הצעת חוק מכסת מיעוטים לאנרגיה סולארית בנגב, התשפ"ב-2022

1. "אנרגיה מתחדשת" – אנרגיה שמקורה בניצול קרינת השמש, רוח, מים, פסולת או ביומסה, או בניצול מקור אנרגיה אחר שאינו דלק מאובן או דלק גרעיני.
2. מטרת החוק
מטרתו של חוק זה לגבש תכנית שתאפשר ייצור אנרגיה סולארית בחברה הערבית בנגב, אשר תקדם את מדינת ישראל למשק דל-פחמן ותסייע בחיזוק המצב הסוציו-אקונומי בקרב האוכלוסייה הערבית בנגב.
3. מכסת מיעוטים
לצורך הגשמת חוק זה יש להקצות לחברה הערבית בנגב מכסת ייצור אנרגיה סולארית בסדר גודל של MW 5,000, או לכל הפחות מכסה של 25% מיעדי מכסת הייצור האנרגיה הסולארית השנתיים של מדינת ישראל.
4. סמכות
שר האנרגיה ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות נוספות על מנת להגשים את חזון החוק.
5. התקנת תקנות
תקנות אלה ישונו ויעודכנו כדי לעמוד ביעדי מכסת הייצור האנרגיה הסולארית השנתיים של מדינת ישראל. כמו כן, התקנת תקנות נוספות מחויבת להתחשב בשיקוליה:
(א) בשימור משאבים טבעיים;
(ב) בהבטחת פיתוח בר-קיימא ושימוש מושכל במשאבי טבע;
(ג) בחיסכון באנרגיה ושימוש מיטבי במקורות אנרגיה מתחדשים;
(ד) בהגדלת היעדים השנתיים של מדינת ישראל במעבר לאנרגיות מתחדשות.
(ה) בשיקולים סביבתיים.

הקמת גוף ניטור ובקרה 6. במטרה לוודא את יישום הוראות חוק זה, השר הממונה יקים גוף ניטור ובקרה. הגוף, שתפקידו יהיה לפקח שהמכסה לחברה הערבית באנרגיה סולארית מנוצלת כפי שהגדיר חוק זה וידווח על כך לשר הממונה. הגוף יורכב באופן הבא:

- (1) נציג ממשדד הגנת הסביבה;
- (2) נציג אחד מהחברה הערבית בנגב;
- (3) נציג מהמועצה הארצית לתכנון ובניה;

סמכויות גוף הניטור והבקרה 7. (א) הגוף רשאי להמליץ לגוף הממונה להגדיל את המכסה המוקצית לפי חוק זה לייצור אנרגיה סולארית בחברה הערבית בנגב.

(ב) הגוף רשאי להורות לגוף הממונה ו/או לגופים הרלוונטיים לתעדף פרויקטים בשטחי החברה הערבית בנגב תוך שמירת המכסה המוקצית להם של MW 5,000 או 25% מיעדי מכסת ייצור אנרגיה סולארית במדינת ישראל.

פיקוח פרלמנטרי 8. השר הממונה יגיש לכנסת, אחת לשנה, דין וחשבון על אודות ייצור החשמל מאנרגיה מתחדשת ועל אודות העמידה במכסות שהוקצו.

תחולה 9. החוק ייכנס לתוקף תוך שלושה חודשים מיום פרסומו.

דבריו הסבר

קידום השימוש באנרגיות מתחדשות נעשה בין היתר כחלק ממאמץ בין-לאומי להפחתת פליטות גזי חממה, וכחלק מאמנות והסכמים בין-לאומיים. אחד ההסכמים האלה הוא הסכם פריז משנת 2016, שעליו חתומות 197 מדינות, ומהן אשררו אותו 189 מדינות, ביניהן מדינת ישראל. הסכם פריז מגדיר יעדים בין-לאומיים, ואחד מהם הוא שבשנת 2100 הטמפרטורה העולמית הממוצעת תהיה גבוהה לכל היותר ב-2 מעלות צלזיוס מהטמפרטורה העולמית הממוצעת טרום המהפכה התעשייתית.

כדי להגיע ליעדים הבין-לאומיים הגישו המדינות החברות באמנה הצהרה בדבר יעדיהן להפחתת פליטות גזי חממה בשטחן והגדירו תוכניות פעולה ליישום היעדים. רובן, ביניהן מדינת ישראל, הציבו יעדים לשילוב אנרגיות מתחדשות כחלק מהמאמץ להפחתת השימוש בדלקים פוסיליים בייצור אנרגיה.

מטרתה של הצעת חוק זו היא לסייע למדינת ישראל לעמוד ביעדי המעבר לאנרגיות מתחדשות שהציבה לעצמה בהסכמי פריז ובוועידת האקלים האחרונה בגלזגו, וזאת ברוח "צדק אקלימי", אשר יעודד ויאפשר ייצור אנרגיה סולארית בחברה הערבית בנגב באמצעות הקצאת מכסה של MW 5,000 עד שנת 2030 או לכל הפחות 25% מהתוכניות החדשות ו/או הקיימות לפיתוח אנרגיה מתחדשת. הקצאת מכסה זאת, לצד חבילת תמיכה וליווי ממשלתי, צפויה להוות מנוע חסר תקדים לפיתוח כלכלי-חברתי בחברה הערבית בנגב, שכן הוא צפוי למשוך השקעות מהמגזר הפרטי בסדר גודל של כ-5 מיליארד דולר, וכן ליצור את הקרקע להיווצרותם של יותר מ-10,000 מקומות עבודה.

הצעת החוק קובעת כי הסמכות להתקנת תקנות תהיה נתונה בידי שר האנרגיה וכי חייב השר להתקין תקנות שונות על מנת לעמוד ביעדים הלאומיים. בנוסף, לשר ישנה חובת דיווח שנתית לכנסת על ההתקדמות להשגת היעדים ועל ניצול המכסות המוגדרות בחוק זה. כמו-כן, החוק מטיל על הממשלה לתת את ערבותה למשקיעים פוטנציאליים הרוצים לקדם פרויקטים לייצור אנרגיה סולארית בחברה הערבית בנגב. ערבות ממשלתית זו תעודד משקיעים לקידום פרויקטים אלו ותפחית את עלויות הריבית והפרמיה מגופים לווים.

הצעת חוק זו נכתבה ע"י צוות האנרגיה בקליניקת הכנסת של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

**הצעת חוק דו-שימוש ללא שינוי ייעוד בקרקע חקלאית לייצור חשמל מקרינת השמש
(אנרגיה פוטו-וולטאית), התשפ"ב-2022**

הגדרות	1. "אנרגיה סולארית" – הפקת אנרגיה מקרינת השמש למטרות ייצור חשמל או ייצור חום.
	"ייצור אנרגיה פוטו-וולטאית" – תהליך הפקת אנרגיה סולארית לייצור חשמל מקרינת מהשמש. האנרגיה המופקת מהשמש היא אנרגיה פוטו-וולטאית. המילה פוטו-וולטאית היא שילוב של המילה פוטו (Photo) במובן של אור, והמילה וולט (Volt) במשמעות של חשמל.
	"מתקנים פוטו-וולטאיים" – הופכת את קרינת השמש לאנרגיה חשמלית (פוטו-וולטאית). המרכיב העיקרי של כל מערכת סולארית הוא התאים הפוטו-וולטאיים. תאים אלו, הנקראים גם תאי שמש או תאים סולאריים בנויים מחומרים מוליכים למחצה, אשר איכות ההולכה שלהם מושפעת מהקרנה של אור השמש עליהם.
מטרת החוק	2. מטרתו של חוק זה לעודד הקמת מתקנים פוטו-וולטאיים בשימוש כפול ביעודי ושימושי שטחים חקלאיים, כדי לקדם את מדינת ישראל למשק דל-פחמן אשר מנצל באופן מיטבי את אנרגיית השמש באמצעות ייצור אנרגיה סולארית.
תחולת חוק	3. החוק יחול על כל שטחי מדינת ישראל.
ייעוד הקרקע	4. לפי חוק זה, בשטחים חקלאיים בהם יוקמו מתקנים פוטו-וולטאיים לייצור אנרגיה סולארית, ייעוד הקרקע לא ישתנה וישאר כיעוד של קרקע חקלאית.
הסדרי היטלים ומיסוי הקרקע	5. מעבר להיטלים הקיימים כיום (כגון היטל השבחה על אנרגיה סולארית), אין למסות קרקע חקלאית אשר התקינה מתקן פוטו-וולטאית לשימוש ייעודי. לפיכך, לפי חוק זה, ניתן להגדיר את ההיטלים הקיימים כמיסוי, ואין להטיל מס נוסף מכל סוג שהוא.
סמכות	6. שר האנרגיה ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות נוספות על מנת להגשים את חזון החוק. בנוסף, השר ומשרדו נדרשים להתיר דו-שימוש בקרקע לשטחים חקלאיים המעוניינים תוך שלושה חודשים מרגע שפנו למשרד לקבלת ההיתר.

ד ב ר י ה ס ב ר

שימוש משולב של חקלאות וייצור אנרגיה מתחדשת מייעל את השימוש במשאב הקרקע ונותן מענה להתחממות הגלובלית על ידי אדפטציה והפחתת פליטות, תוך פוטנציאל למתן ערך בתחומים נוספים, ובהם חיזוק החקלאות לצורכי ביטחון תזונתי וחיסכון במים.

הדגש באגרו-פוטו-וולטאי הוא השימוש הכפול – גם אנרגיה וגם חקלאות, כדי למקסם את התנובה החקלאית שעל פיה החקלאי נמדד, ואף ייתכן שבעתיד הרגולציה תקבע מדדים של כמות ואיכות יבול. שימוש משולב של חקלאות ומתקנים פוטו-וולטאיים מאפשר הפחתת פליטות תוך מתן ערך בתחומים נוספים, חיזוק החקלאות לצורכי ביטחון תזונתי, חיסכון במים, וניצול מיטבי של משאב הקרקע - סוגיות המצויות בליבת ההשלכות הנובעות ממשבר האקלים.

לכן, מטרתו של חוק זה לעודד ולתמרץ בעלי שטחים חקלאיים להקים מתקנים פוטו-וולטאיים בשימוש כפול ביעודי ושימושי שטחים חקלאיים, כדי לקדם את מדינת ישראל למשק דל-פחמן אשר מנצל באופן מיטבי את אנרגיית השמש באמצעות ייצור אנרגיה סולארית. למעשה, הצעת החוק מאפשרת ייצור אנרגיה סולארית על קרקע חקלאית מבלי שינוי ייעוד הקרקע.

בנוסף, הצעת חוק זו מגדירה כי ההיטלים הקיימים כיום ייחשבו כמיסוי ובהתאם אין להטיל מיסוי מכל סוג שהוא מעבר לכך.

השיקולים לקידום המתקנים האגרו-פוטו-וולטאיים, בדומה למתקנים פוטו-וולטאיים קרקעיים, כוללים את היקף הפריסה, גובה המתקנים והשפעתם על ההיבטים הנופיים, והשפעת הגידור, ככל שיידרש, על ההיבטים האקולוגיים.

הצעת חוק זו נכתבה ע"י צוות האנרגיה בקליניקת הכנסת של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

הצעת חוק לתיקון חוק משק החשמל (שקילת עלויות לייצור חשמל באופן מלא),

התשפ"ב-2022

הוספת סעיף 30(6) 1. בחוק משק החשמל¹⁵ (להלן – החוק), בתפקידי הרשות, אחרי סעיף 30(5) יבוא:

(6) "שקילת והערכת עלויות חיצוניות לייצור חשמל מדלקים פוסיליים באופן מלא, באמצעות שקילת טעמים סביבתיים, לרבות טעמים סביבתיים עתידיים; בסעיף זה, "דלקים פוסיליים" – דלקים הנוצרים מהתאבנות חומר אורגני בסביבה מחוסרת חמצן".

דברי הסבר

על רקע המאבק במשבר האקלים, מדינות רבות עושות בשנים האחרונות מעבר מהיר לאנרגיה מתחדשת. מגמה עולמית זו מורגשת גם בישראל: לפני כשנה עודכנו היעדים לשנת 2030, כך ש-30% מייצור החשמל יהיה מאנרגיה מתחדשת עד שנה זו. חוק זה בא לשלב בין הצורך לקדם רכישה ושימוש של אנרגיה מתחדשת, לבין העובדה שרשות החשמל אינה מפנימה עלויות באופן מלא, כאשר רוכשת גז ונפט, לצורך ייצור חשמל.

בהצעת חוק זו מוצע להוסיף לרשות תפקיד נוסף שקילת והערכת עלויות חיצוניות לייצור חשמל מדלקים מאובנים באופן מלא, באמצעות שקילת טעמים סביבתיים, לרבות טעמים סביבתיים עתידיים. לפי סעיף 38(א) בחוק זה, יושב ראש הרשות ממונה על ביצועי תפקידי הרשות, ולכן, כחלק מתפקידו, ולפי הצעת חוק זו, עליו להפנים, באופן יעיל, עלויות חיצוניות בייצור חשמל – הן עלויות עכשוויות והן עלויות עתידיות. כיום, רשות החשמל משקיעה יותר ברכש גז ולא מקדמת התקנות אנרגיה מתחדשת, ובכך לא מפנימה עלויות באופן מלא. לכן, יש להקדים השקעות עתידיות, על ידי רכישה ושימוש אנרגיה מתחדשת לייצור חשמל, אשר באמצעותה ניתן להקטין את הנזק העתידי. בכך, תוכל מדינת ישראל לעמוד ביעדים שהציבה לעצמה.

לשקילת עלויות חיצוניות לייצור חשמל באופן מלא, באמצעות טעמים סביבתיים (לרבות טעמים סביבתיים עתידיים), יש יתרונות רבים. ראשית, מהלך שכזה תורם למעבר לאנרגיות מתחדשות על פני מקורות אנרגיה פוסיליים ומזהמים, ובכך מהווה צעד חשוב במאבק במשבר האקלים וזיהום האוויר כאחד. שנית, המחיר לייצור חשמל, אשר משוקף לציבור, יהיה אמין ונכון יותר מבחינה כלכלית, כאשר שוקלים עלויות חיצוניות באופן מלא (עכשוויות ועתידיות). בנוסף, החוק המוצע גם ישפר את איכות חייו של הציבור בשימוש אנרגיה מתחדשת ויקדם את ההתייעלות האנרגטית במדינת ישראל.

הצעת חוק זו נכתבה ע"י צוות האנרגיה בקליניקת הכנסת של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

¹⁵ חוק משק החשמל, עמוד 17

הצעת חוק לתיקון חוק משק החשמל (חובת גילוי הרשות בייצור חשמל מגז וחובת פיקוח השר), התשפ"ב-2022

- הוספת סעיף 30א 1. בחוק משק החשמל¹⁶ (להלן – החוק) אחרי סעיף 30 יבוא:
"חובת גילוי בייצור חשמל מגז, מכרזי לייצור חשמל מגז, עלויות ייצור חשמל מגז, שינוי במידע זה, כך שהמידע שיוצג יהיה הרלוונטי והעדכני ביותר".	(א) "הרשות תדווח לציבור את כל המידע הנוגע לייצור חשמל מגז, לרבות: רווח יצרן החשמל, עלויות ייצור חשמל מגז, מכרזי לייצור חשמל מגז וכיוצא ב". (ב) "בהתאם לסעיף קטן (א), הרשות גם תדווח על כל שינוי במידע זה, כך שהמידע שיוצג יהיה הרלוונטי והעדכני ביותר".	30א
- הוספת סעיף 57ב 2. בחוק¹⁷ אחרי סעיף 57א בחוק יבוא:
"השר ומשרדו יפקחו על תפקידי הרשות, ועל חובת גילוי פיקוח השר על הרשות בייצור חשמל מגז. בהתאם, חלה על השר ומשרדו חובה לדווח על כל מידע שיש ברשותם, שלא הוצג על ידי הרשות, ונוגע לייצור חשמל מגז".	57ב

ד ב ר י ה ס ב ר

על רקע המאבק במשבר האקלים, מדינות רבות עושות בשנים האחרונות מעבר מהיר לאנרגיה מתחדשת. מגמה עולמית זו מורגשת גם בישראל: לפני כשנה עודכנו היעדים לשנת 2030, כך ש-30% מייצור החשמל יהיה מאנרגיה מתחדשת עד שנה זו. מטרת החוק היא לחייב את רשות החשמל ומשרד האנרגיה לחשוף מידע באופן מלא לציבור על אודות ייצור חשמל מגז, על מכרזי חשמל מגז, ועל כלל העלויות, הרווחים והפרטים הנגזרים מייצור חשמל מגז. בהתאם, שר האנרגיה יידרש לפקח שהרשות מעבירה את כלל המידע.

מטרת החוק עומדת בקנה אחד עם מטרתו של חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998, אשר לפיו על כל רשות ציבורית עומדת החובה לספק לאזרחים מידע על פעילותה. למרות קיומו של חוק חופש המידע, הרשות ומשרד האנרגיה אינם משתפים את המידע המלא על אודות ייצור חשמל מגז, וכיצד למעשה משתמשים בכספי הציבור ליצירת חשמל. זאת, בניגוד לייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת, שם הרשות ומשרד האנרגיה משתפים מידע על אודות ייצור חשמל. הצעת חוק זו נכתבה ע"י צוות האנרגיה בקליניקת הכנסת של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

¹⁶ חוק משק החשמל, עמוד 17

¹⁷ חוק משק החשמל, עמוד 22

הצעת חוק איסור הקמת קמיני עץ, נפט וסולר חדשים, התשפ"ב-2022

1. מטרת החוק
מטרת חוק זה להביא לשיפור של איכות האוויר, וכן למנוע ולצמצם את זיהום האוויר לשם הגנה על חיי אדם, בריאותם ואיכות חייהם של בני האדם ולשם הגנה על הסביבה, למען הציבור ולמען הדורות הבאים. בנוסף, מטרת החוק להעלות ולהגביר את המודעות של הציבור באשר לסכנות הקיימות בשימוש קמיני עץ, נפט וסולר.
2. הגדרות
"קמין" – תא בתוך מבנה, שעשוי בדרך כלל מלבנים, מתכת או אבן, המשמש להבערת אש בתוכו, ומוסק באמצעות חומרי בערה שונים – עץ, נפט וסולר;
"זיהום אוויר" – כהגדרתו בחוק אוויר נקי, התשס"ח-2008;
"מפגע סביבתי" – כהגדרתו בחוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), תשנ"ב-1992;
3. איסור הקמת קמינים חדשים
שר הגנת הסביבה יקבע הוראות מפורטות בדבר איסור הקמת קמיני עץ, נפט וסולר חדשים במדינת ישראל. להבהרה, מדובר בקמינים שלא הוקמו ולא היו בשימוש לפני תחילת תוקפו של חוק זה.
4. סמכות
השר להגנת הסביבה ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות נוספות על מנת להגשים את מטרת החוק.
5. הכרזת קמינים כמפגע סביבתי
המשרד להגנת הסביבה יכריז על קמיני עץ, נפט וסולר כמפגע סביבתי. השר להגנת הסביבה יכול לחרוג מהוראת חוק זה, אלא אם מייצרי הקמינים יוכיחו כי לא מדובר במפגע סביבתי לפי הגדרתו.
6. חריגים
בנסיבות מיוחדות, רשאי השר להגנת הסביבה, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה, לאפשר לחרוג מהוראות חוק זה.
7. עיצום כספי
סכום העיצום הכספי יהיה 35,000 שקלים חדשים, בשל הקמת קמין עץ, נפט וסולר בניגוד להוראות חוק זה.
8. תחולה
חוק זה ייכנס לתוקף תוך חודש מיום פרסומו.

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנים האחרונות מתקבלות תלונות רבות באזורים שונים בארץ, במיוחד בעונת החורף, על מטרדי זיהום אוויר הנגרמים מהפעלת קמינים ביתיים שפועלים על שריפת עץ. בחורף, 30% מהזיהום

החלקיקי נוצר מקמיני עצים אשר בשימוש של כ-5% מהתושבים. למרות שמדובר בשימוש על ידי אחוז קטן של תושבים בתקופת החורף, קמיני עצים מזהמים את האוויר ומסרטנים פי 4 מכל ייצור החשמל בשנה עקב שימוש זה.

הזיהום החלקיקי והריח הנוצר כתוצאה מכך מגיעים לכל היישובים באזור בו מופעלים הקמינים, ולמעשה בכך הם פוגעים בתינוקות, נערים ומבוגרים. לשימוש בקמיני עץ משמעויות בריאותיות ורפואיות רבות, כגון: עלייה של 19% בהתקפי לב, 74% בדמנציה, 46% בשבץ מוחי, ירידה משמעותית במבחני IQ אצל ילדים, פיתוח אסתמה, ביקורים במיון ועוד.

הצעת חוק זו נועדה להתמודד עם הבעיה החמורה של זיהום אוויר בישראל. לפיכך, הצעת החוק מציעה לאסור הקמת קמיני עץ, נפט וסולר חדשים, במטרה לצמצם ולמנוע מפגעי בריאות, סביבה וריח כאמור, ולהטיל עיצום כספי על מי שיעשה כן בניגוד להוראות החוק. מטרה נוספת של הצעת החוק היא להעלות את ולהגביר את המודעות בקרב הציבור על הסכנות הכרוכות בשימוש קמיני עץ, נפט וסולר.

כמו כן, במסגרת הצעת חוק זו, המשרד להגנת הסביבה יכריז על קמיני עץ, נפט וסולר כמפגע סביבתי, אלא אם מייצרי הקמינים יוכיחו כי מדובר בקמינים שאינם מזהמים ואינם מובילים לפגיעות בריאותיות וסביבתיות.

הצעת חוק זו נכתבה ע"י צוות האנרגיה בקליניקת הכנסת של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

הצעת חוק לתיקון חוק אוויר נקי (תיקון – איסור שימוש בקמיני עץ, סולר ונפט, אלא בהיתר הרשות המקומית), התשפ"ב-2022

- תיקון סעיף 14 1. בחוק אוויר נקי, התשס"ח-2008¹⁸ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 14, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(1א) לא יפעיל ולא ישתמש אדם בקמין שמופעל באמצעות שריפת עץ, סולר או נפט גולמי, אלא בהיתר הרשות המקומית, אשר תתיר זאת באמצעות חקיקת תקנת עזר".
- "(2א) בהמשך לאמור בסעיף קטן (1א), כל רשות מקומית תחויב ליידע את ציבור תושביה באשר לסכנות ולהשלכות הכרוכות בשימוש קמיני עץ, סולר ונפט, לרבות עלייה בהתקפי לב, בשבץ מוחי, בדמנציה, באסתמה לילדים, בפליטה גבוהה מאוד של גזי חממה וכיוצ"ב. הוראה זו תחול גם ובפרט על רשות המתירה שימוש בקמינים באמצעות חקיקת תקנת עזר".
- תיקון סעיף 53 2. בסעיף 53 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
- "(ד) סכום העיצום הכספי יהיה 25,000 שקלים חדשים, בשל הפעלת קמין שמופעל באמצעות שריפת עץ, סולר או נפט גולמי בניגוד להוראת סעיף 14(1א)".

ד ב ר י ה ס ב ר

חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008, נועד להתמודד עם הבעיה החמורה של זיהום אוויר בישראל. בשנים האחרונות מתקבלות תלונות רבות באזורים שונים בארץ, במיוחד בעונת החורף, על מטרדי זיהום אוויר הנגרמים מהפעלת קמינים ביתיים שפועלים על שריפת עץ.

בחורף, 30% מהזיהום החלקיקי נוצר מקמיני עצים אשר בשימוש של כ-5% מהתושבים. למרות שמדובר בשימוש על ידי אחוז קטן של תושבים בתקופת החורף, קמיני עצים מזהמים את האוויר ומסרטנים פי 4 מכל ייצור החשמל בשנה עקב שימוש זה.

הזיהום החלקיקי והריח הנוצר כתוצאה מכך מגיעים לכל היישובים באזור בו מופעלים הקמינים, ולמעשה בכך הם פוגעים בתינוקות, נערים ומבוגרים. לשימוש בקמיני עץ משמעותיות בריאותיות ורפואיות רבות, כגון: עלייה של 19% בהתקפי לב, 74% בדמנציה, 46% בשבץ מוחי, ירידה משמעותית במבחני IQ אצל ילדים, פיתוח אסתמה, ביקורים במיון ועוד.

¹⁸ ס"ח התשס"ח, עמ' 752.

הצעת חוק זו מציעה לאסור שימוש בקמיני עץ, נפט וסולר קיימים, אלא בהיתר הרשות המקומית אשר תאפשר את השימוש באמצעות חקיקת תקנת עזר. כמו כן, כל רשות מקומית תחויב ליידע את ציבור תושביה על הסכנות הכרוכות בשימוש קמיני עץ, נפט וסולר. יידוע זה ייעשה גם אם הרשות תתיר באזורה שימוש בקמיני עץ, נפט וסולר קיימים.

מטרת הצעת החוק היא לצמצם ולמנוע מפגעי בריאות, סביבה וריח כאמור, ולהגביר את המודעות בקרב ציבור תושביה על ההשפעות הבריאותיות וסביבתיות עקב שימוש קמיני עץ, נפט וסולר. כמו כן, יוטל עיצום כספי על מי שיעשה כן בניגוד להוראות החוק.

הצעת חוק זו נכתבה ע"י צוות האנרגיה בקליניקת הכנסת של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

הצעת חוק לתיקון חוק איגודי ערים (תיקון – איגוד ערים לאנרגיה), התשפ"ב-2022

הוספת פרק ג: איגוד ערים לאנרגיה

- הוספת סעיף 17 ח 1. בחוק איגודי ערים, התשט"ו-1955¹⁹ (להלן – החוק), אחרי סעיף 17 יבוא:
- "איגוד 17 ח (א) "בפרק זה –
 ערים
 "איגוד ערים לאנרגיה" – איגוד ערים, שתפקידיו
 לאנרגיה" וסמכויותיו הם, בין השאר, בתחומים הקשורים
 לאנרגיה או למשק החשמל.
- "אנרגיה מתחדשת" – אנרגיה שמקורה בניצול קרינת
 השמש, רוח, מים, פסולת או ביומסה, או בניצול מקור
 אנרגיה אחר שאינו דלק מאובן או דלק גרעיני."
- (ב) "הוראות חוק זה יחולו לעניין איגוד ערים לאנרגיה,
 בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:
- (1) הסמכויות הנתונות לשר הפנים לפי חוק זה, יהיו
 נתונות, לעניין איגוד ערים לאנרגיה מתחדשת,
 לשר האנרגיה;
- (2) בסעיף 16ג(ב)(2), במקום "משרד הפנים" יקראו
 "משרד האנרגיה";
- (3) בסעיף 17ג, במקום "שר הפנים" יקראו "שר
 האנרגיה";
- הוספת סעיף 17 ט 2. בחוק²⁰ אחרי סעיף 17 ח בחוק יבוא:
- "סמכויות 17 ט (א) "בסמכות איגוד ערים לאנרגיה לייצר כלים לרשויות
 איגוד ערים המקומיות לניהול האנרגיה, ובפרט לניהול אנרגיה
 לאנרגיה" מתחדשת, בתחומן הטריטוריאלי בצורה יעילה יותר;
- (ב) הסמכות לחוקק את השימוש במשאבי טבע תהיה
 בעיקר בידי הרשויות המקומיות, כך שמשאבי טבע
 בתחומן הטריטוריאלי ינוהלו בצורה יעילה יותר;
- (ג) לאיגוד ערים לאנרגיה תהיה שליטה על ייעור, חשמל
 ומקורות אנרגיה מתחדשים;
- (ד) בסמכות איגוד ערים לאנרגיה לגבות מיסים כנגד

¹⁹ חוק איגודי ערים, עמוד 7

²⁰ חוק איגודי ערים, עמוד 7

פעולות מיצוי משאבים ;

(ה) איגוד ערים לאנרגיה יפעל לתועלת הציבור בתחומים הקשורים לאנרגיה או למשק החשמל, והוא יוכל להתקין מתקני אנרגיה מתחדשת ;
(ו) הכסף שירוויח האיגוד מפעילותו, ילך לקופה הציבורית של הרשויות המקומיות ;"

הוספת סעיף 17 י 3. בחוק²¹ אחרי סעיף 17ט בחוק יבוא :

"אישור 17 י "שר האנרגיה רשאי לדרוש מאיגוד ערים לאנרגיה להגיש תכניות" לאישורו, באופן ובמועד שידרוש, תכניות אב לאנרגיה, ותכנית פיתוח שנתית או רב-שנתית, שלמה או בחלקים לאנרגיה ; שר האנרגיה רשאי לאשר את התכניות בשינויים או בתנאים."

תיקון סעיף 18(א) 4. בחוק²², בסעיף 18, בסעיף קטן (א) יבוא :

"ביצוע 18(א) (א) "שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, למעט לעניין איגוד ערים למים או לביוב כהגדרתו בסעיף 17ה(א), ולמעט לעניין איגוד ערים לאנרגיה כהגדרתו בסעיף 17ח, להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו לרבות תקנות בדבר –
(1) דרכי פירוקו של איגוד ערים ;
(2) דרכי צירופה של רשות מקומית לאיגוד ערים ופרישתה ממנו, בין עם הקמת האיגוד ובין לאחר מכן, ובהקשר לכך – הקניית רכוש, הטלת חובות, תיאום חשבונות וחלוקת חובות בין הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר לבין עצמן, וביניהן לבין האיגוד ;

(3) תנאי כשירות ופסלות לכהונה לחברי מועצה ודרכי מינויים של חברי המועצה ;

(4) דרכי מינויים, תפקידיהם ותנאי העסקתם של עובדי איגוד ערים, ולענין המנהל הכללי – גם תנאי כשירות ופסלות לכהונה, ותקופת כהונה."

²¹ חוק איגודי ערים, עמוד 7
²² חוק איגודי ערים, עמוד 8

דברי הסבר

על רקע המאבק במשבר האקלים, מדינות רבות עושות בשנים האחרונות מעבר מהיר לאנרגיה מתחדשת. מגמה עולמית זו מורגשת גם בישראל: לפני כשנה עודכנו היעדים לשנת 2030, כך ש-30% מייצור החשמל יהיה מאנרגיה מתחדשת עד שנה זו. כיום, אין גורם אחראי ומתכלל לייצור וחיסכון באנרגיה ברשויות המקומיות. לכן, הצעת חוק זו נועדה להקים איגוד ערים לאנרגיה, כפי שישנו איגוד ערים למים ולביוב, כדי שהטיפול באנרגיה (ייצור, חיסכון, קידום אנרגיות מתחדשות) ברשויות המקומיות ינוהל ברמה רוחבית ובאופן יעיל יותר. הכסף שירוויח איגוד הערים כתוצאה מפעילותו, ילך לקופה הציבורית של הרשויות המקומיות.

בנוסף, הצעת החוק קובעת מספר סמכויות שיהיו לאיגוד הערים, וכן בסמכות שר האנרגיה לדרוש מאיגוד הערים תכנית אב לאנרגיה ותכנית פיתוח שנתית או רב-שנתית לאנרגיה. זאת, כדי שהטיפול והתייחסות לאנרגיה ברשויות המקומיות יפעל בצורה תקינה, מאורגנת, מתואמת ואחידה בין הרשויות המקומיות.

כמו כן, באמצעות הצעת חוק זו, רשויות מקומיות יוכלו להשפיע על תהליך קביעת המדיניות והיישום בנושא אנרגיה מתחדשת בתחום הטריטוריאלי שלהן. בהתאם, איגוד הערים לאנרגיה יפעל לקידום ולשיפור תועלת הציבור בתחום האנרגיה.

הצעת חוק זו נכתבה ע"י צוות האנרגיה בקליניקת הכנסת של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

הצעת חוק: הצעת חוק משק החשמל (תיקון – תעריף חשמל מדורג), התשפ"ב-2022

תיקון סעיף 31¹. בחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996²³, בסעיף 31, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) על אף האמור בסעיף קטן (א), הרשות תקבע את התעריפים באופן מדורג לפי שעות העומס ותקופות העומס בצריכת חשמל, כך שהתעריף הגבוה ביותר ייקבע לזמני צריכת שיא, והתעריף הנמוך ביותר לזמני צריכת שפל. קרי, הרשות תגדיר בתעריף החשמל שלוש מדרגות: מדרגת מחיר ראשונה (מחיר מופחת) שתיקבע עבור כמות חשמל בסיסית שנצרכת; מדרגת מחיר שנייה (מחיר ביניים) שתיקבע עבור חשמל נוסף הנצרך בכמות העולה על הכמות הבסיסית, ומשקפת את הצריכה הממוצעת במשק; ואילו מדרגת מחיר שלישית (מחיר גבוה) שתיקבע עבור כמות החשמל העודפת, שנצרכה אף מעבר לממוצע."

דברי הסבר

משק החשמל של ישראל ניצב בשנת 2022 בפני שורת אתגרים. צריכת החשמל בישראל גדלה משנה לשנה, והצריכה המוגברת גורמת להפקת אנרגיה באופן חסר תקדים. רוב האנרגיה המופקת בישראל מופקת על ידי תחנות כוח פחמיות, אשר פולטות לאטמוספירה מזהמים שונים ומגבירות באופן משמעותי את כמות פליטת גזי החממה, ובכך מחריפות את התחממות כדור הארץ ואת משבר האקלים. על כן, תעריף החשמל לצרכנים צפוי, על פי הערכות הממשלה וחברת החשמל, להתייקר בצורה ניכרת במהלך השנים הקרובות. חשמל הוא מוצר יסודי במשק, ולעליית מחירו השלכות חברתיות וכלכליות ישירות ועקיפות, בהיותו מרכיב קבוע - אך משמעותי - בסל ההוצאות של משקי הבית, ותשומה חיונית בתעשייה. חלקם של תשלומי האנרגיה (חשמל, גז ודלק להסקה) של משקי הבית בחלוקה לפי עשירוני הכנסה מלמדת כי העשירונים הנמוכים מוציאים חלק גדול בהרבה של הכנסתם על צריכת אנרגיה מאשר העשירונים הגבוהים²⁴. המחאה הציבורית שפרצה בישראל בקיץ 2011 כנגד מדיניותה הכלכלית-חברתית של הממשלה הדגישה את סוגיית יוקר המחייה בישראל ובפרט בכל האמור למוצרי היסוד, דוגמת מזון, דיור וחינוך – ואף מים, חשמל ודלק. כלומר, העלאת מחיר החשמל הניכרת הצפויה בשנים הקרובות, תפגע בראש ובראשונה בשכבות החלשות בחברה. תעריף החשמל בישראל הוא אחיד (רגרסיבי) ביחס לצריכה המשתנה לפי עומס וזמן, ומשקף חוסר צדק חלוקתי-חברתי. שכן, בכל הנוגע לצריכת החשמל הביתית, הרי שמשקלם של שני העשירונים העליונים (בהם נמצאות השכבות החזקות) הוא כ- 42% מכלל הצריכה. שימוש בזבזני בחשמל על ידי השכבות האמידות פוגע בסביבה ומעמיס על כלל הצרכנים עלויות הנובעות מן הצורך להקים ולהרחיב את תשתית משק החשמל על מנת לספק ביקוש זה.

²³ ס"ח התשנ"ו, עמ' 208.

²⁴ "תעריף חשמל מדורג – מדיניות בעולם ויישום בישראל" (חוות דעתם של ד"ר שחר דולב, נועם סגל ויעל כהן-פארן (22.02.2012), גרף 1.

אך, החשמל שונה באופן מהותי מיתר מוצרי הצריכה במשק, שכן ייצורו ואופן אספקתו מערבים שיקולים לאומיים כלל-משקיים המחייבים עידוד החסכון והשימוש המושכל בחשמל.

על כן, הצורך בצמצום צריכת החשמל בישראל מחד, ואיזון ההשפעה החברתית השלילית של עליית התעריף מאידך, מחייבים שינוי במבנה התעריף כך שיתמרץ שימוש מושכל בחשמל על ידי כלל הצרכנים; ובפרט אלו המצויים בקצה העליון של עקומת הצריכה, אשר התעריף הקיים - האחד - והזול (ביחס למחירי החשמל בעולם) - אינו משמש בעבורם תמריץ לחסכון. לכן, פתרון אפשרי אשר עשוי לתת מענה חברתי, כלכלי וסביבתי לבעיה זו, הוא החלת תעריף חשמל מדורג על כלל משקי הבית, בו משתנה מחיר החשמל במספר מדרגות לפי היקף הצריכה. זאת, בדומה לנהוג במשק המים ובמדינות נוספות בצפון אמריקה ובעולם.

השימוש בתעריף חשמל מדורג ככלי מדיניות יעיל, זול ומהיר ליישום, ואינו מצריך כל שינוי בתשתית הקיימת, דוגמת התקנות מונים חדשים. יש להדגיש כי עצם קביעתו של תעריף חשמל מדורג יש בה משום אמירה חדה וברורה כי שיש לחסוך ולהתייעל בצריכת האנרגיה בישראל. בנוסף, התעריף יונהג בתחילה רק על משקי הבית ובהמשך ניתן יהיה ליישם תעריף מדורג גם על משרדים ותעשייה. מנגנון תעריף מדורג קובע מחיר משתנה לחשמל, בהתבסס על כמות החשמל הכוללת שצרך המשתמש. החוק יגדיר בתעריף החשמל שלושה מדרגות: מדרגת מחיר ראשונה (מחיר מופחת) שתיקבע עבור כמות חשמל בסיסית שנצרכת; מדרגת מחיר שנייה (מחיר ביניים) שתיקבע עבור חשמל נוסף הנצרך בכמות העולה על הכמות הבסיסית, ומשקף את הצריכה הממוצעת במשק; ואילו מדרגת מחיר שלישית (מחיר גבוה) שתיקבע עבור כמות החשמל העודפת, שנצרכה אף מעבר לממוצע. השימוש במנגנון של תעריף מדורג עבור משקי הבית, נועד לתמרץ התייעלות וחסכון, להביא לצמצום הביקוש הכולל לחשמל במשק ולהפחתת תשלומי החשמל לצרכנים. בהיותו מוצר יסוד בסיסי, נתפס אמנם באופן מסורתי הביקוש לחשמל כקשיח; אולם הניסיון מלמד, כי צרכני החשמל אמנם רגישים למחירו. שילוב של מדרגות מחיר בתעריף עשוי להגמיש את הביקוש, שכן הוא יוצר עבור הצרכנים אפשרות להנות באופן מידי ומוחשי משימוש מושכל ויעיל בחשמל באמצעות הפחתת תשלומי החשמל, ובכך להביא, בטווח הקצר וכן בטווח הארוך, לשימוש מושכל באנרגיה בישראל. השיפור בטווח הקצר נובע משינוי בהרגלי השימוש בחשמל, דוגמת כיבוי מכשירי חשמל שאינם בשימוש, כיבוי תאורה ומזגנים ופעולות נוספות. ואילו בטווח הארוך, משפיע השינוי על השקעות בתשתית, דוגמת בנייה מודעת אנרגיה, איטום משופר של מבנים, החלפת מכשירי חשמל ביתיים במכשירים יעילים יותר אנרגטית ושימוש בטכנולוגיות חדשניות נוספות להפחתת צריכת החשמל. בארצות הברית שימש בעבר אמצעי מדיניות זה ככלי סבסוד, לתמיכה במשקי בית מעוטי היכולת באמצעות מתן הנחה בתעריף. עם זאת, בשנות ה-2000 התפתח מודל התעריף המדורג במטרה להתאימו לצרכי משק החשמל המודרני ולאפשר את השימוש בו ככלי מדיניות מרכזי בתימרוץ השימוש המושכל בחשמל. יצוין, כי מנגנון מחירים דומה (מדורג) פועל מזה שנים במשק המים בישראל, בו קיימות כיום שתי מדרגות: תעריף מוזל, המחושב עבור כמות מים בסיסית (ראשונה), ותעריף גבוה, לצריכה מעבר לכמות זו.

כאמור, לשימוש במנגנון מדורג בתעריף החשמל עבור משק החשמל הלאומי, כמו גם בעבור משקי הבית והעסקים הקטנים, יהיו מספר השלכות חיוביות. ראשית, ניתן ליישם תעריף מדורג באופן

מידי וללא התקנה יקרה ומורכבת של שעונים חכמים. לכן, גם אם התמריץ פחות מדויק מתעריף עומס וזמן, עדיין ניתן ליישמו בקלות ובמהירות, לפחות עד שתותקן בישראל רשת חכמה. שנית, בתעריף מדורג יש אמירה ברורה המעדיפה התייעלות ומרתיעה בזבוז. יש חשיבות לאומית לקידום התייעלות במשק החשמל – מגבלות שטח, עלויות דלקים, עלויות חיצוניות וכדו'. לבסוף, תעריף מדורג מעודד מעבר לתעריף עומס וזמן וולונטרי, שיהפוך לכדאי יותר בעבורם.

ע"פ חוק משק החשמל, התשנ"ו–1996²⁵, נקבעים תעריפי החשמל בישראל על ידי רשות החשמל על פי עקרון העלות, ומשקפים את עלות הצריכה השוטפת (עלות הדלקים בשימוש) מחד, כמו גם את עלות ההשקעה בפיתוח תשתיות הייצור, ההולכה, ההשנאה והחלוקה ואת ניהול ותחזוקת המערכת ועלויות נוספות. עם זאת, אחד המאפיינים הבולטים במשק החשמל היא השונות הגדולה במאפייני הצריכה, במהלך שעות היום ובין עונות השנה. צריכת החשמל מתאפיינת בשיאי ביקוש (לדוגמה, בשעות החום בקיץ בהם נדרש חשמל רב למיזוג אוויר או בשעות הקור בחורף, בהן נדרש החשמל לחימום), שלאחריהם נרשמת ירידה משמעותית בביקוש לחשמל (לדוגמה, בשעות הלילה ובעונות המעבר, אביב וסתיו).

תכנית הפיתוח של משק החשמל מתבססת על ההנחה לפיה על חברת החשמל לספק בכל עת את מלוא הביקוש לחשמל במשק. לפיכך, נדרשת חברת החשמל נדרשת להקים – בהשקעה כספית ניכרת – תחנות כוח ותשתיות אחרות המשמשות לייצור חשמל רק בשעות שיא אלו. בחינת התפלגות הביקושים לחשמל מלמדת כי עיקר העומס המוטל על הרשת בשעות השיא נובע משימוש מוגבר בחשמל אצל הצרכנים הבזבזניים ביותר.

העומס אותו מטילים על רשת החשמל אותם צרכנים, המצויים בעשירונים העליונים, בשעות העומס, אינו פרופורציונאלי לגובה הצריכה שלהם; דווקא אותם צרכנים המצויים בעשירונים התחתונים, העושים שימוש מצומצם ומושכל יותר באנרגיה, הם המסבסדים את הקמת התשתיות העודפות. החלת תעריף מדורג מתקנת עיוות זה, שכן היא מטילה את עיקר העלות העודפת להקמת התשתיות על הצרכנים הבזבזניים. לא זו בלבד אלא שמאחר ומשקי הבית בעשירונים הנמוכים (לפי הכנסה), מוציאים חלק גדול יותר מהכנסתם על צריכת אנרגיה מאשר העשירונים הגבוהים²⁶, הרי שהדבר צודק גם מבחינה חברתית, משום הקטנת תשלומי החשמל לצרכנים החסכניים, השייכים לעשירונים הנמוכים (עשירוני הכנסה), והעלאתו לצרכנים הבזבזניים, השייכים לעשירונים הגבוהים.

על ידי החלתו של מנגנון תעריף מדורג במשק החשמל יקבע מחיר משתנה לחשמל, בהתבסס על כמות החשמל הכוללת שצרך המשתמש. כלומר, החוק יגדיר בתעריף החשמל שלושה מדרגות: מדרגת מחיר ראשונה (מחיר מופחת) שתיקבע עבור כמות חשמל בסיסית שנצרכת; מדרגת מחיר שנייה (מחיר ביניים) שתיקבע עבור חשמל נוסף הנצרך בכמות העולה על הכמות הבסיסית, ומשקף את הצריכה הממוצעת במשק; ואילו מדרגת מחיר שלישית (מחיר גבוה) שתיקבע עבור כמות החשמל העודפת, שנצרכה אף מעבר לממוצע. יתר על כן, החוק יקבע מרווח נאות בין המדרגות, על מנת

²⁵ ס"ח התשנ"ו, עמ' 208.

²⁶ "תעריף חשמל מדורג – מדיניות בעולם ויישום בישראל" (חוות דעתם של ד"ר שחר דולב, נועם סגל ויעל כהן-פארן (22.02.2012), גרף 1.

לעורר את תשומת לבם של הצרכנים להפרשי המחיר, ולהבליט אותן בחשבון הנשלח לצרכנים, ובכך לעודדם להתאים את מאפייני הצריכה שלהם ולהביא לחיסכון בחשמל. על רקע עליית מחירי החשמל, יישומו של תעריף חשמל מדורג יסייע לצרכנים בישראל להפחית את עלויות החשמל תוך חלוקה הוגנת של הנטל ותמריץ לשימוש יעיל יותר בחשמל.

הצעת חוק זו נכתבה ע"י צוות האנרגיה בקליניקת הכנסת של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

הצעת חוק: הקמת רשות לאומית לאנרגיות מתחדשות ולחיסכון באנרגיה, התשפ"ב-2022

פרק א': מטרת והגדרות

- הגדרות
1. בחוק זה –
- "אנרגיה" – יכולת ליצור עבודה שניתנת לניצול בצורת חשמל, חום, פעולה מכנית וכיוצא באלה;
- "מקור אנרגיה" – חומר העשוי לשמש מקור להפקת אנרגיה;
- "חיסכון באנרגיה" – התייעלות אנרגטית או שימור אנרגיה, היא התנהלות להקטנת כמות האנרגיה הנצרכת תוך שמירה על תוצאה דומה, על ידי שינוי טכנולוגי או התנהגותי;
- "אנרגיה מתחדשת" – אנרגיה שמקורה בניצול קרינת השמש, רוח, מים, פסולת או ביומסה, או בניצול מקור אנרגיה אחר שאינו דלק מאובן או דלק גרעיני;
- "עוסק באנרגיה" – מי שעוסק בחיפוש מקורות אנרגיה מתחדשים, בפיתוחם, בהפקתם, בייצורם, בהמרתם, בעיבודם, באגירתם, בהחסנתם או בהקצת מתקנים והפעלתם לצרכים כאמור, וכן מי שעוסק בהספקתם של מקורות אנרגיה באמצעות מערכת ארצית או אזורית;
- "צרכן אנרגיה" – צרכן אנרגיה מתחדשת בתעשייה, בחקלאות, בתחבורה, או בענף משק אחר, למעט צרכן המשתמש באנרגיה מתחדשת בעיקר לצרכים אישיים או ביתיים;
- "היועצים" – יועצים החיצוניים שאינם עובדי מדינה שהרשות תשכור את שירותיהם ויהיו חלק מהרכב הרשות על פי סעיף 10.
- "הרשות" – הרשות המוקמת על פי סעיף 2;
- "השר" – שר במשרד האנרגיה.
2. מטרתו של חוק זה היא להקים רשות לאומית לאנרגיות מתחדשות ולחיסכון באנרגיה, שתפקידה וסמכויותיה יהיו בהתאם להוראות חוק זה.

פרק ב': תפקידה וסמכויותיה של הרשות

- תפקידי הרשות
3. (א) תפקידי הרשות הם –
- (1) לגבש תכנית לאומית שנתית לחיסכון באנרגיה ולהפקת אנרגיה לצורכי המשק השונים, המתבססת בחלקה הארי על אנרגיות מתחדשות (להלן – התוכנית);
- (2) ליזום, לערוך ולעודד מחקרים בעניין חיפושי מקורות אנרגיה מתחדשת, הפקתם וניצולם;

- (3) לאלתר כלים שיבטיחו את סגירת התחנות הפחמיות והפחתת פליטות הפחמן, תוך הגנה על בריאות הציבור והסביבה מפני זיהום אוויר ;
- (4) לקדם רשת חשמל חדשה ומודרנית שתגדיל את אחוזי השימוש באנרגיות מתחדשות במשק ;
- (5) לספק שירות ייעוץ לעוסקים באנרגיה, לצרכני אנרגיה בכל הקשור להתייעלות אנרגטית הלאומית ולאנרגיות מתחדשות ;
- (6) להשכיר את שירותם של יועצים חיצוניים שאינם עובדי מדינה, המתמחים בחיסכון באנרגיה ובחיסכון באנרגיה באמצעות אנרגיות מתחדשות ;
- (7) לקבוע אופנים בהם היועצים יוכלו לספק את שירותם לציבור הרחב ללא עלות, כדי לעודד ולקדם חיסכון באנרגיה ושימוש באנרגיות מתחדשות ברמה הלאומית ;
- (8) לטפל בהסכמים לחילופי מידע בתחום ההתייעלות האנרגיות המתחדשות וההתייעלות האנרגטית ;
- (9) לקשר בין הממשלה לבין הרשויות המקומיות בקידום פרויקטים העוסקים באנרגיות מתחדשות ;
- (10) לאשר את תוכניות הרשויות המקומיות לחיסכון באנרגיה ולמעבר הדרגתי לשימוש באנרגיות מתחדשות אחת לשנה ;
- (11) לפתח טכנולוגיות לייצור אנרגיה מתחדשת ;
- (12) ליצור תמריצים כלכליים להתייעלות אנרגטית ;
- (13) ליצור בסיס נתונים שלם על צריכת האנרגיה של הגופים שעליהם חלות הוראות החוק, וכן להכין תוכנית ביקורת שנתית לקידום יעדיה של המדיניות שנקבעה ;
- (14) לפעול להגברת הפיקוח והבקרה על הפרויקטים להתייעלות אנרגטית שהוא משתתף במימונם, הן במגזר הביתי והן במגזרים אחרים ;
- (15) לפעול לקבלת נתוני אמת בדבר החיסכון האנרגטי המושג מהפרויקטים השונים, על מנת לאמוד את התועלת המושגת ביחס לעלות שהושקעה ;
- (16) לפעול לקבלת מידע בדבר הפעולות המבוצעות בגופים השונים שעליהם חלות הוראות החוק ולהשתמש בסמכויות העומדות לרשותו מכוח החוק, לרבות אמצעי אכיפה.

(ב) הרשות תקבע את דרכי ביצוע תפקידיה.

4. סמכויות הרשות (א) באישור השר מוסמכת הרשות להתקין תקנות בדבר –
- (1) חיפוש ופיתוח מקורות אנרגיה מתחדשים ;
- (2) ביצוע תוכניות להתייעלות אנרגטית ;
- (3) פיקוח ובקרה על תוכניות להתייעלות אנרגטית ;

- (4) שימוש במקורות אנרגיה מתחדשים וקיימים ;
 (5) חיסכון במקורות אנרגיה.

(ב) כל אשר הרשות רשאית להסדיר בתקנות לפי סעיף זה רשאית היא בתקנות לאסרו, להגבילו, להטיל עליו פיקוח או ביקורת, ולהתנאותו בתנאים, לרבות תנאים לקבלת רישיון כללי או מיוחד.

5. (א) מי שראשי על פי כל דין לקבוע מחירים למקורות אנרגיה מתחדשים או לתת היתר להעלאתם יתייעץ תחילה עם הרשות.

(ב) הצעת תקציב למימון תוכניות אנרגיה במסגרת חוק התקציב תיערך בהתייעצות עם הרשות.

6. דרישת מידע הרשות רשאית לדרוש מידע ותיעוד מועסקים באנרגיה ומצרכני אנרגיה לצורך עריכת מחקרים ותוכניות אנרגיה ולמעקב אחר ביצוע תוכניות כאמור ; מידע ותיעוד שנמסרו כאמור ישמשו למטרות האמורות בלבד.

7. רשויות מקומיות הרשויות המקומיות נדרשות להכין תוכניות מקומיות, על בסיס התוכנית הלאומית, לחיסכון באנרגיה ולמעבר הדרגתי לשימוש באנרגיות מתחדשות ולהביאה לאישור הרשות לפי סעיף 3.

8. דיווח פרלמנטרי על הרשות להגיש את התוכנית כאמור בסעיף 3 לאישור ועדת הכלכלה של הכנסת אחת לשנה.

9. פיקוח פרלמנטרי השר הממונה נדרש להכין דו"ח אחת לשנתיים על יישום החוק והאופן שבו הרשות השקיעה בטכנולוגיות לחיסכון באנרגיה ובאנרגיות מתחדשות, ולהגישו לכנסת לאישור.

פרק ג': הרכב הרשות

10. הרכב הרשות הרשות תורכב מ-40 חברים והם :

(1) יושב ראש הרשות שתמנה אותו הממשלה על פי המלצות השר ;

(2) המנהל הכללי של הרשות, שנתמנה כאמור בסעיף 11 ;

(3) ארבעה חברים שימנה ראש הממשלה ;

(4) ארבעה חברים שימנה שר האוצר ;

(5) עשרה חברים שימנה השר, מהם חמישה לפי המלצת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ;

(6) עשרה חברים בעלי ידיעה בנושא ידיעה בנושא האנרגיה שימנה השר אחד אחד על פי המלצות שר הביטחון, שר הבריאות, שר החוץ, שר החקלאות, שר

הפנים, שר השיכון והבינוי, שר התחבורה, שר התיירות, השר להגנת הסביבה והשר לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל;
 (7) שמונה יועצים חיצוניים שאינם עובדי מדינה, בעלי ידיעה וניסיון מעשי בחיסכון באנרגיה ובפיתוח מקורות אנרגיה מתחדשים שימנה השר ארבעה מהם על פי המלצת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים וארבעה מהם על פי המלצת שר המשפטים.

11.	מנהל הרשות	על פי המלצת השר תמנה הממשלה מנהל כללי לרשות (להלן – מנהל הרשות); חובת המכרז לפי סעיף 19 לחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959 ²⁷ , לא תחול על מינוי זה.
12.	הודעה	הודעה על מינוי יושב ראש הרשות, חבריה ומנהלה תפורסם ברשומות.
13.	תקופת כהונה	חברי הרשות יתמנו לשלוש שנים ואפשר לחזור ולמנותם.
14.	חדילת כהונה	חבר הרשות יחדל לכהן כחבר בה לפני תום כהונתו באחת מאלה:
(1) התפטר במסירת מכתב התפטרות לשר;
(2) נבצר ממנו דרך קבע למלא תפקידו;
(3) הורשע בעבירה שלדעת היועץ המשפטי לממשלה יש עמה קלון;
15.	מינוי מחליף	חבר הרשות שנפטר או שחדל לכהן לפי סעיף 14 ימנה השר במקומו, בדרך שבה מונה אותו חבר לפי סעיף 10, מחליף ליתרת תקופת כהונתו.
16.	סדרי נוהל	(א) הרשות תקבע את דרכי עבודתה וסדרי דיוניה במידה שלא נקבעו בחוק זה או על פיו.
(ב) עשרה חברי הרשות יהיו מניין חוקי בישיבותיה.
(ג) החלטותיה של הרשות יתקבלו ברוב דעות חבריה הנוכחים ומצביעים בישיבה, ובלבד שבעת קבלת ההחלטות נכח בישיבה מנין חוקי.
(ד) נעדר יושב ראש הרשות מהישיבה, ייבחר בה חבר אחר להיות יושב ראש הישיבה.

²⁷ ס"ח תשי"ט, עמ' 86.

17. כינוס הרשות יושב ראש הרשות יכנס את הרשות לפחות פעם בחודשיים או לפי דרישת השר או עשרה מחבריה.
18. וועדות הרשות למנות מבין חבריה או שלא מבניהם, ועדות קבועות או לעניין מסוים; סיכומיה של ועדה יהיו בבחינת המלצות לרשות והיא תהיה רשאית לאמצם, לשנותם או לדחותם.
19. אצילת סמכויות (א) הרשות רשאית לאצול מסמכויותיה למנהל הרשות או לוועדה מבין חבריה, פרט לסמכויות לפי סעיף 4 ולסמכות שהשר הודיע שאין לאצלה.
- (ב) מנהל הרשות ראשי, באישור יושב ראש הרשות, לאצול מסמכויותיו לעובד הרשות.

פרק ה': הוראות שונות

20. סמכות כל דבר שהשר ראשי לאשר התקנת תקנות לגביו לפי סעיף 4, ראשי הוא בעצמו להסדירו בתקנות אם לא הותקנו לגביו תקנות כאמור, ובלבד שייוועץ ביושב ראש הרשות לפני שישתמש בסמכותו זו וייתן לרשות שהות של 90 יום לפחות להתקין תקנות לאותו עניין.
20. ועדה מייעצת (א) השר, בהתייעצות עם יושב ראש הרשות, ימנה ועדה מייעצת לעניין תקנות (להלן – הוועדה), שבראשה יישב יושב ראש הרשות וחבריה מבין היועצים חברי הרשות.
- (ב) השר יבקש את חוות דעת הוועדה בטרם יאשר תקנות לפי סעיף 4 או יתקין תקנות לפי סעיף 20.
- (ג) נתבקשה הוועדה לחוות דעתה לפי סעיף קטן (ב), תודיע לנציגיהם של עוסקים באנרגיה או לנציגיהם של צרכני אנרגיה, שלדעתה נוגעים בדבר, את דבר הצעת התקנות ותיתן להם הזדמנות נאותה להשמיע דברם.
- (ד) הוועדה תמסור חוות דעתה לשר לא יאוחר מ-45 יום מהיום שבו נמסרה בקשת השר לפי סעיף קטן (ב) ליושב ראש הרשות, זולת אם השר קבע מועד מאוחר יותר.
- (ה) חוות דעתה של הוועדה תהיה מנומקת ותציין את עמדת העוסקים באנרגיה ו/או צרכני האנרגיה כפי שהובעה לפנייה.
21. סודיות לא יגלה אדם דבר מדיוני הרשות או המועצה, או מכל חומר שנמסר להן, אלא אם הסמיך אותו לכך יושב ראש הרשות או השר.

- ביצוע ותקנות 22. השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, בכפוף להוראות סעיף 4 ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו.
- תחולת החוק 23. חוק זה יחול לגבי כל חוק וכל תקנה, אף אם ניתנו לפני, אם אין הוראה אחרת וסייגיה לעניין הנדון ואם אין בעניין הנדון או בהקשרו דבר שאינו מתיישב עם חוק זה.
- תחילה 24. תחילתו של חוק זה בתום שישה חודשים מיום פרסומו ברשומות.

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנים האחרונות הולך וגובר הביקוש לאנרגיה, בין היתר בשל הגידול באוכלוסייה, העלייה ברמת החיים והצמיחה הכלכלית. אך, שימוש גובר באנרגיה כרוך בהשקעת משאבים כספיים וניצול משאבי קרקע המצויים במחסור, ואף מביא לידי זיהום אוויר.

מדינת ישראל היא "אי אנרגטי". כלומר, בשונה מאירופה, לדוגמה, שבה יש משק אנרגיה פן-יבשתי, כלומר למשק החשמל של מדינות ביבשת יש גיבוי ממדינות שכנות, מדינת ישראל צריכה להפיק לעצמה את כלל הביקוש לאנרגיה לרבות רזרבות ועמידה בביקושי שיא. עובדה זו, מציבה את עיקרון הביטחון האנרגטי בראש מעייניהם של מקבלי ההחלטות ויחד עם היעדר פתרונות אגירה מובילה לכך שמשרדי הממשלה בלחץ מתמיד להגדיל את היצע החשמל במשק. במדינת ישראל יש יותר מ-300 ימי שמש בשנה. למרות זאת, ובמפתיע, אומת הסטארט-אפ לא השכילה לתרגם את המשאב הזה לאנרגיה עד עכשיו, וב-2021 אנחנו עדיין משתמשים יותר מדי בפחם, ופחות מדי באנרגיות מתחדשות.

במסגרת התחייבויותיה של מדינת ישראל בוועידת האקלים בפריז בשנת 2015, החליטה הממשלה לקבוע יעד לאומי של 8.8 טון פליטת גזי חממה לנפש בשנת 2025 ושל 7.7 טון לפליטת גזי חממה לנפש בשנת 2030. יעד זה אינו מצמצם את הפליטות, אלא רק מאט את הגידול בפליטת גזי החממה של ישראל מ-72 מיליון טון גזי חממה בשנת 2005 ל-81 מיליון טון גזי חממה בשנת 2030. כדי לעמוד ביעד זה הוחלט לקבוע מספר יעדים לאומיים להפחתה ולייעול של צריכת האנרגיה במשק וביניהם: צמצום צריכת החשמל בשיעור של לפחות 17% עד שנת 2030; צמצום הנסועה הפרטית בשיעור של 20% עד לשנת 2030 וייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת שיעמוד על שיעור 17% לפחות מסך כל צריכת החשמל בשנת 2030. ישראל רחוקה מלהתקדם אל עבר יעדים אלו.

במובנים של צמיחה דמוגרפית ישראל הינה המדינה הצומחת ביותר ב-OECD. שיעור גידול האוכלוסייה בישראל עמד בשנת 2015 על 2%, יותר מפי שלושה לעומת השיעור הממוצע ב-OECD, אשר עמד על 0.6%. לאור הגידול הצפוי, הממשלה מקדמת את פיתוחן המהיר והמואץ של און-ספור תחנות כוח חדשות ללא ראייה כוללת ותיאום בין תוכניות בפועל. רשות החשמל הצביעה לאחרונה

על הצורך בבניית תוספת גבוהה של ייצור חשמל קונבנציונאלי עד 2030 וזה מעבר לתחנות כוח מאנרגיות מתחדשות.

המדינה פועלת בכל כוחותיה להגדיל את ההיצע ללא תחזית ברורה ומוסכמת של מה יהיו הביקושים האמיתיים. לאחרונה רשות החשמל בחנה ואף בחרה בתרחישים שאינם כוללים עמידה ביעדי ההתייעלות האנרגטית כאשר התרחיש המרכזי שנבחר הוא של גידול שנתי של 2.7% בייצור ללא כל התייחסות ליעדי ההתייעלות האנרגטית. אמנם, מדיניות משרד האנרגיה שבאה לצמצם ואף להפסיק את השימוש בפחם היא מדיניות מבורכת. יחד עם זאת, החליטה הממשלה כי יתר הביקוש שאינו מפחם יסופק באמצעות ייצור בגז. קרי, ככל שהפחם יפחת, יגדל השימוש בגז טבעי. בפועל היעד הוא הישענות על 83% גז טבעי בשנת 2030. למרות יתרונותיו של הגז הטבעי, הגז הינו משאב מתכלה ודלק פוסילי הפולט מזהמים לאוויר ואין לראות בו פתרון ראוי ויחיד למשק הישראלי לטווח הארוך, אלא יש לפעול ולפתח טכנולוגיות ומדיניות להתייעלות אנרגטית ואנרגיות מתחדשות.

הליקויים העיקריים שהובילו למצב כיום בישראל:

ראשית, שר האנרגיה לא קידם חזון ארוך טווח למשק האנרגיה – המשק הישראלי שרוי בכאוס טוטאלי. למדינת ישראל אין משק אנרגיה בר קיימא ואין חזון ארוך טווח של מהו משק אנרגיה כזה וכיצד ניתן להגיע אליו. למרות זאת, המדינה מקדמת תוכניות וצעדי מדיניות עם הסתכלות קצרת טווח – עם שנת היעד של 2030 בלבד כאשר במונחים של משק אנרגיה מדובר בממש מעבר לפינה. שנית, שר האנרגיה רואה משק אנרגיה נקי, ככזה הנשען ברובו על הגז. בתוך כך, פעל המשרד בראשותו לקידום מסיבי של גז טבעי על חשבון אנרגיות מתחדשות והתייעלות אנרגטית – בהמשך למתווה הגז וכחלק מהתוכנית הממשלתית לקידום מהיר של השימוש בגז טבעי, המדינה מציבה את הגז הטבעי כפתרון יחיד ארוך טווח למשק האנרגיה הישראלי תוך הטעיית הציבור כי מדובר באנרגיה נקייה.

שלישית, שר האנרגיה לא פעל לעיגון סטטוטורי ולוח זמנים קבוע לסגירת תחנות הכוח הפחמיות – משרד האנרגיה קבע יעד ראוי אך מרוחק ואמורפי לסגירת התחנות הפחמיות, כאשר בפועל ניתן כבר כיום לפעול לתחילת סגירתן.

רביעית, שר האנרגיה לא דאג לתקצוב ראוי של התוכנית הלאומית להתייעלות אנרגטית – התוכנית הלאומית להתייעלות אנרגטית שאושרה בבג"ץ, אינה שאפתנית דיה והיא מתוקצבת בחסר גדול ועקב כך לא מצליחה לעמוד ביעדיה ובוודאי שלא ביעדים שנקבעו במסגרת הסכם פריז. עד כה לא הצליח משרד האנרגיה לקדם כלל את ההתייעלות האנרגטית והמשק הישראלי עומד על פחות מ – 1% התייעלות.

לבסוף, שר האנרגיה לא רתם משרדים נוספים ואת המגזר הפרטי לשם קידום התייעלות אנרגטית. לסיכום, התייעלות אנרגטית פירושה שמיצר יותר חשמל באמצעות פחות דלק, שחלים פחות איבודי חשמל במערכות הייצור, ההולכה והחלוקה ושמקיים חיסכון מיטבי בשימוש אצל הצרכנים. כך, נוצר למשק הן חיסכון כלכלי משמעותי והן הפחתת נזקים סביבתיים ובריאותיים לציבור ולסביבה. בעולם מתפתחת מגמה של התייעלות אנרגטית, לכן קידום החיסכון באנרגיה הוא נושא בעל חשיבות

לאומית. כיוון שיביא לצמצום התלות ביבוא מוצרי נפט, לניצול יעיל יותר של משאבים כספיים ומשאבי קרקע ולצמצום זיהום האוויר. המדינה התחייבה לקדם את ההתייעלות האנרגטית במשק וחוקקה לשם כך את חוק מקורות אנרגיה, התש"ן-1989 (להלן - חוק מקורות אנרגיה או החוק), התקינה תקנות וקיבלה כמה החלטות ממשלה אופרטיביות, שכללו תקציבים לא מבוטלים. אולם, הביקורת העלתה ליקויים של ממש במשרד האנרגיה וביישום חלק מהחלטות הממשלה והוראות החוק. לפיכך, על מדינת ישראל להקים רשות לאומית שתפעל באופן עצמאי כגוף הבלעדי האחראי לקידום ההתייעלות האנרגטית והחיסכון באנרגיה בשיתוף המשרדים הנוגעים בדבר. בנוסף, לרשות תהיה אחריות בלעדית על יישום היבטים שונים בחוקים ובתקנות העוסקים בהפחתה של פליטות פחמן ובהגברת השימוש באנרגיות מתחדשות.

הצעת חוק זו נכתבה ע"י צוות האנרגיה בקליניקת הכנסת של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – פטור אוטומטי מהיטל השבחה למתקני אנרגיה מתחדשת), התשפ"ב-2022

1. תיקון התוספת השלישית
בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965,²⁸ בתוספת השלישית, בסעיף 19(ב), אחרי פרט (10) יבוא:

"(11) השבחה במקרקעין בשל תוספת מתקן לאנרגיה מתחדשת – אין צורך בקבלת פטור, אלא מספיק בהודעה לרשות מקרקעי ישראל (להלן: "הרשות"). אם אין דחייה של הרשות תוך שלושים ימים מיום ההודעה, הפטור יתקבל באופן אוטומטי; בפסקה זו, "אנרגיה מתחדשת" – אנרגיה המופקת ממשאב טבעי בדרך שאין בה כדי לפגוע בכמותו ובאיכותו של אותו משאב טבעי, או שניצולו לצורך זה עדיף, מבחינה סביבתית, על פני אי-ניצולו כאמור; "משאב טבעי" – שמש, רוח, מים, חומר אורגני, ותופעות טבע אחרות."
2. ביטול
מרגע כניסת תיקון זה לתוקף, יבוטלו בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965,²⁹ בתוספת השלישית, בסעיף 19(ב): פרט (11), פרט (12) ופרט (13) במלואם.

ד ב ר י ה ס ב ר

מדינת ישראל התחייבה יחד עם מדינות העולם ליעד של ייצור חשמל מאנרגיות מתחדשות וכיום על אף המאמצים נראה כי היא תתקשה לעמוד בו. ישנם חסמים מסוגים שונים הקשורים לתכנון, מיקום והפעלה של מתקני אנרגיה מתחדשת. המונח "אנרגיה מתחדשת" מתייחס לאנרגיה המופקת ממשאב טבעי באופן שאין בו כדי לפגוע בכמותו ובאיכותו של אותו משאב טבעי, או שניצולו לצורך זה עדיף, מבחינה סביבתית, על פני אי-ניצולו. אנרגיה מתחדשת כוללת את אנרגיית השמש, אנרגיית הרוח, אנרגיה גיאותרמית, הפקת אנרגיה מחומר אורגני ומזרימת המים.

רוב המדינות המפותחות מעודדות ניצול אנרגיה מתחדשת כתחליף לבניית תחנות כוח חדשות המבוססות על דלק, גז או פחם. מספר מדינות מפותחות אף חוקקו חוקים המעודדים ומבטיחים ניצול אנרגיה מתחדשת בהיקפים משמעותיים ובעיקר לייצור חשמל.

היטל השבחה מוטל מכוח התוספת השלישית לחוק התיכנון והבנייה, בשל השבחה של נכס בגין שינוי תיכנוני. בתמ"א 10/ד/10 בשנת 2010 נקבע ששינוי תיכנוני שלפיו מתאפשרת בניית מיתקן

²⁸ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

²⁹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

סולארי על גג בניין נושא בחובו רווחים וגורם להשבחה של הנכס, ולכן החלו ועדות מקומיות לגבות היטלי השבחה על גגות בינוניים וגדולים. בדצמבר 2016 אושר בוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת סעיף במסגרת חוק ההסדרים המעניק פטור מהיטל השבחה על מערכות סולאריות לצריכה עצמית (בשיטת מונה נטו) לבעלי עסקים ומבני מגורים ללא הגבלת שטח. עוד נקבע במסגרת התוספת לחוק (פרק ו' רישוי עסקים) כי יינתן פטור לגגות של מבני עסקים עד 200 מ"ר בשיטה תעריפית. בפברואר 2018 האריכה וועדת הפנים והגנת הסביבה את הפטור עד לשנת 2020. ב-30 לנובמבר 2020 הוארך הפטור עד לשנת 2025, אך אין זה מספק ולכן יש צורך בפתרון קבוע אשר יעוגן בחוק.

שימוש במקורות מתחדשים לייצור חשמל יפחית את הצורך בשריפת דלקים מאובנים, כגון פחם, גז, נפט ותזקי, יתרום לגיוון סל מקורות האנרגיה של ישראל ולהפחתת התלות בייבוא דלקים ויתרום להפחתת שיעור הפליטות המזהמות את הסביבה ופוגעות בבריאות האדם והחי.

נוכח ההפרש בין עלויות ייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת לבין ייצור חשמל מדלקים מאובנים, מוסדר תהליך הייצור על ידי הרשות לשירותים ציבוריים חשמל הקובעת הסדרות אשר מאפשרות מכירת חשמל המיוצר מאנרגיה על ידי יזמים וצרכני חשמל. נטל המימון של הסדרות אלו מושת על כלל ציבור צרכני החשמל בישראל וקיים אפוא אינטרס ציבורי למזער נטל זה וכן להגדיל את יכולת ייצור החשמל באנרגיה מתחדשת.

במקומות שבהם לא קיים נטל, מימון על הציבור, כגון בהסדרת ייצור עצמי על חשמל סולארי, עדיין יש צורך לקדם פטור מהיטל השבחה כדי לאפשר למתקנים הסולאריים תנאי תחרות טובים יותר מול עלות ייצור החשמל בתחנות כוח.

מטרת תיקון זה היא לפטור את יצרני החשמל באנרגיה מתחדשת מחובת היטל השבחה וזאת כדי למזער את עלויות התחום אשר מושתות על הציבור ולעודד את ייצור החשמל באנרגיה מתחדשת והכל כדי לממש את החלטות הממשלה לעניין עמידה ביעדי ייצור החשמל באנרגיה מתחדשת.

הערות:

יצוין כי הצעת חוק זו מתבססת בחלקה על שתי הצעות החוק הבאות:

1. הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – פטור מהיטל השבחה למתקני אנרגיה מתחדשת), התשע"ד-2014, פ/2635/19, שיוזמיה הם חברי הכנסת: דב חנין, חנא סוייד, עפו אגבאריה ומוחמד ברכה. הצעת חוק זו לא זכתה לתמיכת הממשלה ולא עברה בקריאה טרומית בתאריך 21/07/2014.
2. הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – פטור מהיטל השבחה למתקני אנרגיה מתחדשת), התשע"ה-2015, פ/884/20, שיוזמיה הם חברי הכנסת: דב חנין, איימן עודה, עאידה תומא סלימאן, ויוסף ג'בארין. הצעת חוק זו לא זכתה לתמיכת הממשלה ולא עברה בקריאה טרומית בתאריך 18/05/2015.

השינויים והתוספות שנעשו בהצעת חוק זו:

1. בהצעת החוק המובאת להלן מוצע כי במיתקנים אנרגיה מתחדשת על מבנים אין צורך בהיתר בנייה מלא, אלא מספיק בהודעה לרשות מקרקעי ישראל. אם אין דחייה של הרשות תוך חודש, מקבל אישור אוטומטי.
2. בוטל בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965³⁰, בתוספת השלישית, בסעיף 19(ב): פרט (11) – (תיקון מס' 101) תשע"ז-2016 (הוראת שעה).
3. בוטל בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965³¹, בתוספת השלישית, בסעיף 19(ב): פרט (12) – (הוראת שעה) תשע"ז-2016 (תיקון מס' 3) תשפ"א-2020.
4. בוטל בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965³², בתוספת השלישית, בסעיף 19(ב): פרט (13) – (הוראת שעה) תשע"ז-2016 (תיקון מס' 4) תשפ"ב-2021.

³⁰ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

³¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

³² ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

7. הצעות חוק חדשות, שנת תשפ"א-2021

הצעת חוק : חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 102) (צמצום מערכות התקנת מערכות גפ"מ עד ביטולן), התשפ"א-2021

תיקון חוק	בחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה-1965 אחרי סעיף 265 (35) יבוא :
התכנון	(36). "יתמרץ התקנת מערכות חשמליות ובכלל זה לשם הפחתת שימוש
והבנייה –	מערכות הגפ"מ במבנים."
מס' 102	

ד ב ר י ה ס ב ר

כחלק מרצון מדינת ישראל להתייעלות אנרגטית עד 2030, בחן משרד האנרגיה את אפשרויות חשמול המגזר הביתי. כתוצאות מבחינה טכנו- כלכלית נוצרה המסקנה כי העברת חוק זו והסרת החובה הנמצאת בתקנות התכנון והבניה, לבסוף יובילו לחסכון של מאות מיליוני שקלים עד שנת 2050 וחסכון של פליטת גזי חממה משמעותית.

מטרת התיקון היא לחייב את שר הפנים לתת דעתו בתקנות על החובה ולייצר מנגנון מעודד לשימוש חלופי למערכות הגפ"מ המחייבות בתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), תש"ל-1970. כתוצאה, בפני הקבלנים ובוני הדירות יעמוד תמריץ משמעותי לקדם בנייה חדשה שאינה מבוססת מערכות הגפ"מ במערכות חשמליות, מלבד החסכון המשמעותי הכלכלי והאנרגטי.

מטרת החקיקה היא שהחל משנת 2022, בנייה חדשה בישראל תהיה מחויבת לשקול התקנת מערכות חלופיות, כגון מערכות חשמליות, למערכת הגפ"מ המצויה כעת.

חברת הצוות שמובילה את הכנת ההצעה : דור בית הלחמי
308392570

הצעת חוק לעידוד בנייה מאופסת אנרגטית, התשפ"א-2021

- הגדרות
1. "אנרגיה פוסילית" – אנרגיה המופקת כתוצאה משריפת נפט, פחם, וכל מקור אנרגיה שאינו מתחדש.
- "יעדי הפחתת צריכת הפחמן" – כהגדרתם ע"י משרד האנרגיה בתוכנית התייעלות האנרגטית של ישראל משנת 2020 והלאה, ככל שתתעדכן.
- "תקנות בנייה ירוקה" – תקנות 5281, 5282 ו-1045 אשר תוקנו בשנת 2020-התש"ף.
- "מבנים מאופסי אנרגיה" – מבנים שצריכת האנרגיה השנתית בהם (לאחר קיזוז האנרגיה המיוצרת בהם) הינה אפס.
- "רשות מקומית" – עירייה מועצה מקומית או מועצה אזורית.
- "היבטים אנרגטיים" – מתייחסים לכמות וטיב האנרגיה המיוצרת או הנצרכת במהלך ולאחרי הבניה.
- מטרת החוק
2. מטרתו של חוק זה, לעודד בנייה מאופסת החוסכת באנרגיה פוסילית ומשתמשת בעיקרה בפתרונות אנרגטיים המתבססים על אנרגיה מתחדשת.
- סמכות
3. שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות נוספות על מנת להגשים את חזון החוק.
- התקנת תקנות
4. תקנות אלה ישונו ויעודכנו כדי לעמוד ביעדי הפחתת צריכת הפחמן השנתיים של ישראל. כמו כן, התקנת תקנות נוספות מחויבת להתחשב בשיקוליה:
- (א) במניעת זיהומים הנגרמים באופן ישיר או עקיף מדלקים פוסיליים;
- (ב) בשימור משאבים טבעיים;
- (ג) בהבטחת פיתוח בר-קיימא ושימוש מושכל במשאבי טבע;
- (ד) בחסכון באנרגיה ושימוש מיטבי במקורות אנרגיה מתחדשים.
- מתן הנחה בארנונה
5. מבנים אשר ייבנו או יחודשו בהתאם לחוק זה או חוק התכנון והבנייה, בגין בנייה מאופסת תשכ"ה-1965, יהיו זכאים לסבסוד בגין גובה מחצית מגובה הארנונה לחמש שנים.

- הזכאות להנחה 6. (1) כל קבלן או גוף המקבל היתר בנייה בהתאם לחוק זה וחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 ;
- (2) אדם או קבוצה הבונה לפי היתרים בהתאם לחוק זה וחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965.
7. השר הממונה יקבע בתקנות את ההנחה של תשלום מחצית מגובה הארנונה הנקבעת לדירה לתקופה של 5 שנים לפי חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), תשנ"ג-1992.
- תנאי ההנחה 8. שר הפנים, בהתייעצות עם ועדת הפנים והגנת הסביבה, יקבע את התנאים למתן ההלוואה. לרבות, מסירת אישורים מתאימים ממקבל ההנחה והסכמתו לפיקוח על קיום חלקו.
- הקמת גוף ניטור 9. במטרה לוודא את יישום הוראות חוק זה, השר הממונה יקים גוף ניטור ובקרה. הגוף, שתפקידו יהיה לפקח על ההיבטים האנרגטיים בבניה ולבדוק את איכות יישום הבינוי לפי חוק זה, הגוף יורכב באופן הבא :
- (4) נציג ממונה משרד הגנת הסביבה ;
- (5) נציג אחד מכל איגוד ערים לאיכות הסביבה בארץ ;
- (6) נציג מהמרכז לשלטון המקומי ;
- (7) נציג מהמועצה הארצית לתכנון ובניה ;
- (8) מספר נציגי המועצות האזוריות לתכנון ובניה בהתאם לדרישת השר הממונה.
- סמכויות גוף 10. (א) הגוף רשאי לשלול או להפחית את הזכאות להנחות שניתנו לפי חוק זה אם הוא מצא שתנאי הזכאות מופרים על ידי מקבלת בהתקיים שתי אלה :
1. הגוף שלח למפר מכתב אזהרה ;
2. הגוף נתן למפר זכות טיעון.
- (ב) אם הגורם המפר הינו מפר הוראות חוק זה יותר משלוש פעמים :
1. יחויב בתשלום השווה לסך הרווחים הכספיים שהרוויח כתוצאה מהפרת הוראות חוק זה ;
2. תשלום בהתאם להוראה 10(ב), ישולם לרשות המקומית בשטחה בא ההפרה בוצעה ;
3. תשלום בהתאם להוראה 10(ב) ייכנס לקרן ייעודית באחריות העירייה שמטרתה תהיה להנחת ארנונה בהתאם לחוק זה.

כניסת החוק 11 החוק ייכנס לתוקף במהלך שנת 2022 לאחר שהשר הממונה ישלים את
לתוקף הצעדים הנדרשים.

דבר-י-ה סבר

מדינת ישראל קבעה לעצמה תכנית להתייעלות אנרגטית עד שנת 2030. התכנית העלתה שהצריכה הביתית עלתה ב-16% בין השנים 2013-2017 ובמגזר התעשייתי ירדה ב-6% באותן שנים. מתוך הבנה שהמגזר הביתי תורם לנזק הסביבתי הנגרם ושסקטור המבנים, הכולל מבנים בייתיים ועסקיים, אחראי לכ-60% מצריכת החשמל במשק ולכ-28% מסך האנרגיה.

עקב תנופת הבנייה בישראל, יש לראות בחוק אבן פינה לבאות שתאפשר הכנסת שיקולים אנרגטיים וסביבתיים לתוכניות הבנייה בצורה מיטבית ותשקף את ההליך גם לצרכנים. שהרי בין הסיבות שעלו לכך שסקטור זה אינו יעיל אנרגטית הן – חוסר מודעות לעניין בעיקר מצד הצרכנים שאינם מודעים להשלכות לטווח ארוך שיש לדבר עליהם, במיוחד בפן הכלכלי. אמנם הוצאות בנייה מאופסת אינן גבוהות, אך עקב יוקר הדיור בישראל והמחיה הדבר נתפס כיקר ;

בנוסף, בשל המחסור בדיור והתנופה הנדרשת כדי להוריד את יוקר הדיור שיקולים אנרגטיים מתבטלים לעומת שיקולים כלכליים אליהם התרגל ענף הבנייה. חוק זה בא לבטל סיבות אלה ולוודא שבנייה מאופסת הבאה לידי ביטוי בפתרונות אנרגטיים מגוונים, תקבל את מעמדה הראוי ותוביל לחסכון באנרגיה ושימוש באנרגיה מתחדשות. החוק ומטרתו באים בתוך חשיבה מערכתית ואמורים להוות את הצעד הראשון בהליכת ישראל לכיוון התייעלות אנרגטית.

במטרה לוודא שמטרות החוק כן מיושמות, החוק נותן תמריץ בדמות הנחה בארנונה ומפקח וקונס באמצעות גוף ניטור ובקרה שבאחריותו לפקח על ההיבטים האנרגטיים של הבניה ולשלול הנחות שניתנו למי שלא עומד בתנאי החוק.

חברת הצוות שמובילה את הכנת ההצעה : דור בית הלחמי
308392570

הצעת חוק המידע האנרגטי, התשפ"א-2021

1. **חופש המידע** בהתאם לחוק חופש המידע, תשנ"ח-1998 סעיף 6א, על כל רשות ציבורית עומדת החובה לספק לאזרח מידע בנושא איכות הסביבה. מידע אנרגטי המאפשר לאזרח להחליט בצורה מושכלת בנוגע למגוריו הינו מסוג המידע הסביבתי שיש להביא לידיעתו באופן הברור והנגיש ביותר.
2. **הגדרות** "דירוג אנרגטי" - של יחידת דיור – הדירוג של יחידת הדיור במדרג האנרגטי בהתאם לצריכת האנרגיה הנדרשת לאקלומה, המבטא את רמת התכנון של אלמנטי מעטפת יחידת הדיור, כפי שנקבעו בתקן ישראלי ת"י 5282 חלק 1 "דירוג מבנים לפי צריכת האנרגיה: בנייני מגורים";
"ועד בניין" – נציגות בית משותף בהתאם לקבוע בחוק המקרקעין תשכ"ט, 1969, סעיף 65.
"מידע אנרגטי" – חישוב עלויות, חסכון כספי והוצאות צפויות כפי שיחושבו על ידי רוי"ח בלתי תלוי;
"משווק פרויקט בנייה" – כל אדם העוסק בפרסום ומכירת דירות בפרויקט בנייה.
3. **סמכות** שר איכות הסביבה אחראי על יישום ופיקוח על חוק זה.
4. **מטרת החוק** מטרתו של חוק זה, לחייב כל אדם המשווק פרויקט בנייה או ועד בניין, לפרסם את כל המידע האנרגטי שברשותו והידוע לו על הפרויקט לצד המקבל לידו את הפרויקט.
5. **יישום החוק** (א) האדם המשווק פרויקט בנייה ידאג שכל המידע האנרגטי שברשותו והידוע לו יגיע לידי הצד המקבל עוד בתחילת העסקה וטרם נחתמה או לדריש בבניין;
(ב) האדם המשווק, משפט או מחדש פרויקט בנייה או ועד בניין יחשוף בפני הצד המקבל או הדר, את הדירוג האנרגטי שקיבל הבניין. כמו כן, על הדירוג האנרגטי להיות תלוי באופן גלוי בכניסה לפרויקט בניין או הבניין הקיים, באופן קריא ונגיש לכלל מקבלי הפרויקט;
6. **תקנות** ככל והשר הממונה יראה לנכון לתקן תקנות ליישום החוק באופן מיטבי יעשה זאת בהתייעצות עם ועדת הפנים והגנת הסביבה. אופי התקנות ייקבע לפי השיקולים הבאים:
(א) הנגשת מידע אנרגטי מסובך באופן קל להבנה לצרכן הסופי;
(ב) שיקוף העלויות והחסכון כתוצאה מיישום המדרג האנרגטי;

(ג) עידוד הצרכן הסופי להתייעל אנרגטית;

היטלים 7. (א) ועד בניין אשר לא יבצע את חוק זה צפוי יהיה לקנס בסך העלאה של 20% מתעריף חשבון החשמל המשותף של הבניין הקיים;

(ב) משווק פרויקט אשר לא יבצע חוק זה צפוי יהיה לקנס בשווי של 10% מערך הפרויקט כולו;

(ג) כספי ההיטלים ילכו לרשות המקומיות לקידום פרויקטים המעודדים חסכון באנרגיה ושימוש באנרגיות מתחדשות;

תחולה 8. החוק ייכנס לתוקף שנה מיום פרסומו.

דבר-י-ה סבר

מדינת ישראל קבעה לעצמה תכנית להתייעלות אנרגטית עד שנת 2030. התכנית העלתה שהצריכה הביתית עלתה ב-16% בין השנים 2013-2017 ובמגזר התעשייתי ירדה ב-6% באותן שנים. מתוך הבנה שהמגזר הביתי תורם לנזק הסביבתי הנגרם ושסקטור המבנים, הכולל מבנים בייתים ועסקיים, אחראי לכ-60% מצריכת החשמל במשק ולכ-28% מסך האנרגיה.

החוק נועד להוות תמריץ לקוני הבניינים ולדירים בבניינים קיימים לדרוש התייעלות אנרגטית בכדי להוזיל את עלויות החשמל של הבניין וכתוצאה לעורר מודעות לאיכות הסביבה ולחסכון באנרגיה במגזר הביתי. כיום, המודעות של זוגות הבאים לקנות בניין לעניין זה אפסית למרות שהינה בעלת השלכות כלכליות על הזוגות לאורך שנים. הדבר יעודד תחרותיות על הקבלנים לבנות בהתאם למטרות התייעלות האנרגטית ויאפשר לדיירים קיימים לשפר את רמת חייהם ולחסוך עלויות אנרגטיות עתידיות.

חברת הצוות שמובילה את הכנת ההצעה: דור בית הלחמי
308392570

הצעת חוק מניעת זיהומי סביבה הנגרמים ע"י דלקים פוסיליים, התשפ"א-2021

1. מטרת החוק
מטרתו של חוק זה היא להסדיר את תכנון מתקנים ותשתיות לכרייה, זיקוק, הפקה ושינוע של נפט, גז, ודלקים פוסיליים אחרים, בים ביבשה ובאוויר. כל זאת במטרה למנוע זיהומים סביבתיים שיגרמו מהקמת, פעילות או תפעול המתקנים.
2. הגדרות
בחוק זה-
 "אחסון" – כל צורת החזקה של שמנים ודלקים פוסיליים בנפח גבוה באורך קבוע או ממושך, בין אם למטרת אחסון ובין אם למטרת שימוש, לרבות תחנות דלק, תחנות כוח, מחסנים, שדות תעופה, בסיסים צבאיים, או כל אתר אחר בגבולות מדינת ישראל;
 "אמנה" – האמנה הבין-לאומית בדבר מוכנות, תגובה ושיתוף פעולה באירועי זיהום ים בשמן, 1990 (OPRC);
 "אירוע דליפה" – אירוע, לרבות סדרת אירועים שמקורם אחד, אשר גרם או עלול לגרום לזיהום בשמן או דלק פוסילי של שטח משטחי מדינת ישראל, לרבות הים, הסביבה החופית, או בשטחה הקרקעי של מדינת ישראל, והמחייב פעולת חירום או תגובה מיידי אחרת כדי למנוע, להפסיק או לצמצם את הזיהום;
 "בעל רשיון" – מי שקיבל רשיון לפי חוק זה;
 "דלקים ושמנים פוסיליים" – נפט ניגר (בין נוזלי ובין אדל), שמן, גז טבעי, גזולין טבעי, קונדנסאטים ופחמימנים (הידרוקרבוניס) ניגרים קרובים להם, וכן אספלט ופחמימנים של נפט מוצקים אחרים כשהם מומסים בתוך נפט ניגר וניתנים להפקה יחד אתו;
 "המנהל" – מנהל הרשות, כמשמעות בסעיף 2 לחוק הרשות הלאומית לניטור שינוע ואחסון ולתפעול דליפות שמנים ודלקים פוסיליים;
 "המשרד" – משרד להגנת הסביבה;
 "הפקודה" – פקודת מניעת זיהום מי-ים בשמן [נוסח חדש], תש"ס-1980;
 "הרשות" – הרשות הלאומית לניטור שינוע ואחסון ולתפעול דליפות שמנים ודלקים פוסיליים שהוקמה לפי סעיף 13 לחוק;
 "השר" – השר להגנת הסביבה;
 "יושב ראש הרשות" – מי שמונה כיושב ראש הרשות לפי סעיף 12 לחוק רשות הלאומית לניטור שינוע ואחסון ולתפעול דליפות שמנים ודלקים פוסיליים;
 "ים" – מימי החופין של ישראל בים התיכון ובים סוף וכן רצועת הים

הפתוח, מעבר למימי החופין של ישראל עד למרחק של 200 מילים ימיים מנקודת שפל המים שבחוף;

"מיתקן" – מיתקן המשמש לשינוע, אחסון או זיקוק של דלקים פוסיליים, לרבות מבנים, מכונות, מכשירים, מצברים, צינורות הובלה, עמודים, אבזרים וציוד קבוע או מיטלטל, הקשורים במיתקן;

"מתווה תפעול" – תוכניות פעולה מסודרות להתמודדות עם אירוע דליפה במטרה להכיל ולמזער נזקים, הערוכות לתת מענה למגוון מקסימלי של אירועים שונים;

"נזקי זיהום מתמשך" – מצב דברים שאינו מהווה אירוע דליפה, אך שבמסגרתו נוצר ומתגבר לאורך זמן זיהום סביבתי על ידי שמנים ודלקים פוסיליים, לרבות אחסון לקוי, שימוש מזהם, ועוד;

"ניטור ממוקד" – מעקב ופיקוח נקודתיים ומוגברים על שינוע ואחסון שמנים ודלקים פוסיליים חריג במימדיו או בפוטנציאל הנזק שלו, בין אם בשל פוטנציאל לנזק חריג ובין אם בשל היתכנות גבוה במיוחד של קרות נזק, בגבולות ישראל ומחוץ להם במידה והשינוע מחוץ לגבולות מייצר סיכון לאירוע דליפה שישפיע, באופן מלא או חלקי, על שטחי המדינה.

"ניטור שוטף" – מעקב ופיקוח קבועים ושגרתיים על שינוע ואחסון השמנים והדלקים הפוסיליים בתחומי מדינת ישראל;

"סביבה חופית" – כהגדרתה בחוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד-2004, למעט ים כנרת והתחום הנמדד מקו החוף שלו;

"פעילות" – כל אחד מאלה: ייצור, זיקוק, ניהול המערכת, אחסון, חלוקה, שינוע, או סחר בדלקים פוסיליים;

"רשות מקומית" – עירייה או מועצה מקומית שתחומה או חלק מתחומה הוא בסביבה חופית, ולעניין שמורת טבע וגן לאומי שתחומם או חלק מתחומם הוא בסביבה חופית - הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים כהגדרתה בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998;

"רשיון שינוע" – רשיון להקמת מיתקן להעברת דלקים ממקור זיקוק או ממיתקן המשמש איחסון אל מיתקן אחר או אל תחנת משנה;

"רשיון איחסון" – רשיון להקמת מיתקן שתכליתו איחסון ואגירת דלקים פוסיליים.

"שינוע" – כל צורת תעבורה בנפח גבוה של חומרים מסוג שמנים ודלקים פוסיליים, לרבות צינורות, ספינות ומיכליות, משאיות, או כל אמצעי אחר, בין אם בינלאומית או פנים-מדינתית;

"שירותי חירום" – כל אחד מאלה :

- (1) משטרת ישראל ;
 - (2) אגודת מגן דוד אדום בישראל, שהוקמה בחוק מגן דוד אדום, התש"י-1950 ;
 - (3) רשות כבאות, כהגדרתה בחוק שירותי הכבאות, התשי"ט-1959 ;
- "שמנים ודלקים פוסיליים" : נפט גלמי, מוצרים המיוצרים מנפט גולמי, וכן מוצרי ביניים, לרבות כשהם מהולים במים ;

פרק ב' - רישוי

3.	הסדרת פעילות	(א) לא יעשה אדם פעילות אלא לפי רישיון לפי חוק זה.
		(ב) ניתן רישיון, יפעל בעל הרישיון בהתאם לתנאי רישיונו.
4.	מתן רישיון	(א) הרשות רשאית לתת רישיון לפעילות, לקבוע בו תנאים וכן להגביל או שלא להגביל את תקופת תוקפו.
		(ב) רישיון יינתן לפעילות אחת, למקום או לאזור מוגדר, ויכול שיינתנו ביחס למיתקן רישיונות מסוגים שונים ; לא יינתן לגבי אזור מוגדר או חלק ממנו יותר מרישיון אחד.
5.	הוראות הרישיון	הרישיון יכלול, בין היתר, את הפעילות שלגביה ניתן, תקופת תוקפו אם הוגבלה התקופה, המקום או האזור שלגביהם הוא ניתן, וכן כללים וחובות החלים על בעל הרישיון לפי חוק זה.
6.	תקנות וכללים לעניין רישיון	השר, בהתייעצות עם הרשות או לפי הצעה, רשאי לקבוע –
(1) תנאים למתן רישיון ;
(2) דרכי בחירה בין מבקשי רישיון, לפעילות מסוימת במקום או באזור מסוים, אם הוגבל מספרם של אלה, ובבואו לקבוע דרכי בחירה כאמור, ישקול השר בין השאר את תרומת מתן הרישיון לרמת השירותים לציבור ואת הסכנות הסביבתיות ;
(3) נהלים להגשת בקשה לרישיון ;
(4) כללים להפעלת רישיון, החובות שיחולו על בעל הרישיון, לרבות מתן ערבויות וביטוח.
7.		הרשות בבואה להחליט אם לתת רישיון או לקבוע בו תנאים, תפעל בהתאם למדיניות הממשלה או למדיניות השר בתחום הגנת הסביבה ותשקול בין השאר את אלה :
(1) הסכנות הסביבתיות הישירות והעקיפות אשר יגרמו או עלולות להיגרם כתוצאה מהקמת המיתקן, פעילותו ותפעולו ;
(2) תרומת מתן הרישיון לרמת השירותים לציבור ;
(3) טובת הצרכנים ;

- בקשת רישיון 8. (א) הרוצה ברישיון יגיש למנהל בקשה על כך, לפי הקבוע בתקנות ויצרף סכום האגרה הקבועה בהן.
(ב) בבקשה יצורפו בין היתר-
(1) דו"ח המפרט את תכלית הקמת המיתקן ותוכניות הבנייה.
(2) אישור שר הפנים על נחיצות הקמת המיתקן.
(2) בדיקת משרד להגנת הסביבה לבטיחותו של המיתקן.
(3) בדיקה של מועצת האקלים בדבר הסכנת דליפה או זיהום סביבתי עקב הקמת המיתקן ופעילותו.
(4) תצהיר בדבר ערבות כספית וביטוח לנזקים סביבתיים בהתאם לבדיקת מועצת האקלים.
(ג) בקשה שלא תוגש לפי האמור, רשאי המנהל לדחותה או לבקש תיקונה להנחת דעתו.
(ד) הרואה עצמו נפגע מהחלטת מנהל לפי סעיף קטן (ג) רשאי לדרוש כי הבקשה תובא לפני המועצה לעיון נוסף, ואם הבקשה כוללת, לדעת המועצה, את האמור באותו סעיף קטן במידה הדרושה לדיון בה, רשאית היא לנהוג בה כאילו הועברה אליה על ידי המנהל.
- החלטה 9. (א) הבקשה לרישיון תועבר מהמנהל אל מועצת הרשות יחד עם כל המסמכים הנוגעים לבקשה; המועצה, לאחר שתעיין בחומר, תעביר את העניין למנהל בצירוף המלצותיה בדבר מתן רישיון, המידה והתנאים שבהם יינתן או בדבר דחיית הבקשה; המנהל רשאי אז להחליט על מתן רישיון, במדיה ובתנאים שיראה לנכון, או על דחיית הבקשה; את המלצות המועצה ואת החלטת המנהל, בין שהיא לפי המלצת המועצה ובין שהיא סוטה מהן, יודיעו בכתב למבקש.
(ב) הבקשה תובא לדיון שני מועצה באחד מהמקרים האלה:
(1) החלטת המנהל סוטה מהמלצות המועצה;
(2) המבקש הודיע למנהל, תוך שלושים יום מהיום שנמסרו לו המלצות המועצה והחלטת מנהל, כי הוא דורש דיון שני במועצה.
(ג) לאחר דיון שני תעביר המועצה את המלצותיה למנהל, שיעיין בבקשה שנית ויעביר אותה, עם המלצותיו, לשר; השר יחליט בבקשה והחלטתו תהיה סופית.
(ד) הוחלט על מתן רישיון, יינתן הרישיון ע"י המנהל.
- ביטול רישיון 10. הרשות רשאית בכל עת לבטל אישיון או להתלותו וכן רשאית היא להוסיף בו תנאים, כללים וחובות ולשנותם, אם מצאה שהופר תנאי מתנאי הרישיון ובכלל זה חובה לגלות מידע, שנתקיים סייג מן הסייגים לקבלתו או שחדלה להתקיים הכשירות הנדרשת לפי חוק זה.

11. (א) רישיון או כל חלק ממנו אינם ניתנים להעברה, לשיעבוד או לעיקול, במישרין או בעקיפין, אלא באישור הרשות.
 (ב) הרשות רשאית לקבוע ברישיון, כי נכסים מסוימים של בלע הרישיון, הדרושים לדעת הרשות לביצוע הפעילות לפי הוראות הרישיון, אינם ניתנים להעברה, לשיעבוד או לעיקול, במישרין או בעקיפין, אלא באישור הרשות.

(ג) ערבויות שהמציא בעל הרישיון, וכספים שנתקבלו ממימושן, אינם ניתנים לעיקול או לשיעבוד.

(ד) הרשות רשאית לקבוע ברישיון כי שינוי או ארגון מחדש בבעל רישיון לרבות מיזוג, פיצול, פשרה, הסדר או פירוק מרצון, טעונים אישור הרשות.

פרק ג' - עבירות ועונשין

12. (א) העובר על הוראות חוק זה או בעל רישיון המפר תנאי מתנאי הרישיון, לענין פעילות נושא הרישיון, דינו – 5 שנות מאסר או קנס פי חמישה משיעור הקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן – חוק הוענשין), וקנס נוסף לכל יום שבו נמשכה העבירה, פי שלושה משיעור הקנס האמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין.
 (ב) עבירה לפי סעיף קטן (א) אינה טעונה הוכחת מחשבה פלילית או רשלנות.

פרק ד' – רשות למניעת זיהום נפט

סימן א' – הקמת הרשות ותפקידיה

13. מוקמת בזה הרשות למניעת זיהום נפט – רשות לאומית לניטור שינוע ואחסון ולתפעול דליפות שמנים ודלקים פוסיליים אשר תפעל לניטור עקבי של שינוע ואחסון שמנים ודלקים פוסיליים ותהווה גוף מקצועי ומוסמך להתמודדות עם דליפותיהם בהתאם להוראות חוק זה; הרשות תפעל במסגרת מדיניות הממשלה ובכפוף להחלטות השר לפי חוק זה.

14. הרשות היא תאגיד.
 כתאגיד

15. הרשות תהיה גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 9(6) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].
 הגדרה כגוף מבוקר

16. הרשות תפעל באמצעות המועצה, המנהל ועובדי הרשות.
 מוסדות

17. תפקידי הרשות יהיו:
 תפקידי הרשות

(א) ניטור שוטף של שינוע שמנים ודלקים פוסיליים בגבולות מדינת ישראל;

(ב) ניטור שוטף של אחסון שמנים ודלקים פוסיליים בגבולות מדינת ישראל;

(ג) ניטור ממוקד של שינוע שמנים ודלקים פוסיליים בגבולות מדינת ישראל ומחוצה להם כאשר השינוע דורש ניטור ממוקד וצפוי לעבור בתחומה או לייצר סיכון לאירוע דליפה בתחומה;

(ד) גיבוש מתווי תפעול לאירועי דליפה, תוך הגדרה וסיווג של אירועי דליפה ועיצוב מתווים ייעודיים;

(ה) יישום ואכיפה של פקודת מניעת זיהום מי-ים בשמן, ולשם כך:

(1) כל הסמכויות והתפקידים המנויים והמוסמכים מכוח הפקודה –

יהיו בידי הרשות, למעט תפקידים וסמכויות שבסמכות השר;

(2) הקרן למניעת זיהום מי-ים כהגדרתה בפקודה תיכנס בגדרי

תקציבי הרשות אך שמה ישונה ל"קרן למניעת זיהום נפט";

(3) בכל מקרה של התנגשות אפשרית בין הוראות או סמכויות מכוח

הפקודה להוראות או סמכויות בחיקוק זה – תפורש ככל האפשר

בצורה שאינה מייצרת סתירה; במידה ואין אפשרות לפרשנות

הולמת שאינה מייצרת סתירה – יחולו הוראות חוק זה.

(ו) תפעול אירועי דליפה, לרבות:

(1) תפעול עצמאי על ידי הרשות;

(2) תיאום בין גורמי ממשלה לשם תפעול האירוע;

(3) תיאום בין גורמים לא-ממשלתיים לשם תפעול האירוע;

(4) תיאום עם גופים מקבילים או רלוונטיים חוץ מדינתיים, לרבות

גופים מדינתיים זרים, גופים לא מדינתיים זרים, וגופים

בינלאומיים, לשם תפעול האירוע בשיתוף פעולה עם משרד החוץ.

(ז) אכיפת כללי אחסון ותפעול נזקי זיהום מתמשך;

(ח) חקירת אירועי דליפה;

(ט) לקדם, לתכנן ולקיים פעילות הסברה וכל פעילות אחרת, במטרה

להגביר את מודעות הציבור בנושא הסיכונים, וההתמודדות הנכונה עם

אירועי דליפה;

(י) גיבוש עמדות, חוות דעת, ותצפיות והצגתם בפני השר, הממשלה, או

הכנסת;

(יא) למלא כל תפקיד אחר שהוטל עליה לפי חוק זה.

18. (א) הרשות תגבש ותגיש לשר ולשר האוצר, לאישורם, תכנית רב-שנתית

לניטור אפקטיבי של שינוע ואחסון שמנים ודלקים פוסיליים ושל היערכות

לאירועי דליפה, ותכניות שנתיות ליישומה;

תכניות

גיבוש והגשת

(ב) הרשות תגיש לשר ולשר האוצר, בתום כל שנה, דין וחשבון כולל על ביצוע התכנית השנתית;

(ג) השר יגיש לממשלה ולוועדת הכלכלה של הכנסת, עד 31 במרס בכל שנה, דין וחשבון על ביצוע התכנית השנתית בידי הרשות במהלך שנת התקציב שקדמה למועד הדיווח; הדין וחשבון יובא לידיעת הציבור בדרך שיוורה השר;

(ד) ראש הממשלה ידווח לכנסת, עד 31 במרס בכל שנה, על ביצוע התכנית השנתית בידי הרשות ועל ההתקדמות בהשגת היעדים שנקבעו בתכניות לפי סעיף זה, במהלך שנת התקציב שקדמה למועד הדיווח.

19. חובות דיווח שירות (א) נוסף על הוראות סעיף 18, תמסור הרשות לשר, לפי דרישתו, בתוך זמן סביר, דיווחים נוספים על פעילותה;

(ב) השר רשאי לדרוש מהרשות להביע את עמדתה בענין מסוים המצוי בתחום פעילותה, כפי שיפרט בדרישה; דרש השר כאמור, תדון הרשות באותו ענין ותגיש לשר את עמדתה בתוך שלושים ימים מיום קבלת הדרישה או בתוך מועד סביר אחר שנקבע בה.

20. שימור דינים אין בסמכויותיה ובתפקידיה של הרשות לפי חוק זה כדי לפגוע בסמכויות הנתונות לאחר, לפי כל דין, למעט האמור בסעיף 17(ה).
סימן ב' – מועצת הרשות

21. הרכב המועצה (א) המועצה תהיה בת שישה עשר חברים, שתמנה הממשלה, על פי הצעת השר, והם:

(1) נציג השר;

(2) נציג שר האוצר;

(3) נציג שר הפנים;

(4) נציג שר האנרגיה;

(5) נציג שר הביטחון;

(6) נציג שר החוץ;

(7) עשרה נציגי ציבור בעלי ידע וניסיון בתחום מתחומי פעולתה של הרשות.

(ב) חברי המועצה שהם נציגי השרים, ימונו מקרב עובדי משרדיהם של אותם שרים.

(ג) הרכב חברי המועצה שהם נציגי הציבור ישקף, במידת האפשר, את מגוון תחומי פעולתה של הרשות; חברי המועצה כאמור לא יהיו עובדי המדינה.
(ד) חברי המועצה יהיו תושבי ישראל.

(ה) הודעה על מינוי המועצה והרכבה תפורסם ברשומות.

22. ראש המועצה (א) השר, באישור ראש הממשלה, ימנה את יושב ראש המועצה, מבין חברי המועצה שהם נציגי הציבור, ורשאי השר למנות, באישור כאמור, מבין אותם חברי המועצה, ממלא מקום קבוע ליושב ראש המועצה.
- (ב) הודעה על מינוי יושב ראש המועצה וממלא מקומו תפורסם ברשומות.
23. משך כהונה תקופת כהונתו של חבר המועצה תהיה ארבע שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה אחת נוספת.
24. תפקידי המועצה הם :

- (1) להתוות את קווי הפעולה של הרשות ;
- (2) להנחות את המנהל במילוי תפקידיו ולפקח על ביצוע מדיניות הרשות ותכניותיה ;
- (3) לאשר את התקציב השנתי של הרשות, וכן לאשר את התכנית הרב-שנתית, התכניות השנתיות והדין וחשבון הכולל האמורים בסעיף 19, הכל בטרם יוגשו לאישור השר ;
- (4) לפקח על פעילותה השוטפת של הרשות, ובכלל זה לדרוש מהמנהל דיווחים על פעילותה כאמור.
25. ישיבות (א) ישיבות המועצה יתקיימו אחת לחודש, לפחות, אלא אם כן החליטה המועצה, בנסיבות מיוחדות, אחרת.
- (ב) המועצה תקיים ישיבה מיוחדת אם דרשו זאת שליש מחבריה לפחות ; נדרשה ישיבה כאמור, תתקיים הישיבה בתוך שבעה ימים מיום הדרישה, אלא אם כן נדרש לקיימה, בנסיבות הענין, בתוך זמן קצר יותר ; בישיבה תדון המועצה בנושאים המפורטים בדרישה.
- (ג) יושב ראש המועצה יזמן את הישיבות ויקבע את זמןן, מקומן וסדר יומן.
26. (א) מנין הישיבות
- (1) המנין החוקי בישיבות המועצה הוא תשעה חברים ובהם יושב ראש המועצה או ממלא מקומו ;
- (2) משנפתחה הישיבה במנין חוקי, יהיה המשך הישיבה כדין בכל מספר נוכחים, ובלבד שבעת קבלת ההחלטות נכחו שמונה חברים לפחות ובהם יושב ראש המועצה או ממלא מקומו ;
- (3) לא היה מנין חוקי בעת שנפתחה ישיבת המועצה, רשאי יושב ראש המועצה לדחותה במחצית השעה ; עברה מחצית השעה האמורה, תהיה הישיבה כדין בכל מספר של נוכחים, ואולם על קבלת ההחלטות יחולו הוראות פסקה (2).

(ב) החלטות המועצה יתקבלו ברוב דעות של החברים המשתתפים בהצבעה; היו הדעות שקולות, יכריע יושב ראש המועצה, ובהעדרו – ממלא מקומו.

(ג) המועצה תקבע את סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

שימור סמכות 27. קיום המועצה, סמכויותיה ותוקף החלטותיה, לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר המועצה, או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו.

ניגוד עניינים 28. (א) חבר המועצה יימנע מהשתתפות בדיון ומהצבעה בישיבות המועצה, אם הנושא הנדון עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר המועצה לבין ענין אישי שלו, או לבין תפקיד אחר שלו, למעט תפקידו בגוף שאותו הוא מייצג במועצה; חבר המועצה לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא כאמור, גם מחוץ לישיבות המועצה.

(ב) התברר לחבר המועצה כי נושא הנדון בישיבת המועצה עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על כך ליושב ראש המועצה.

(ג) לענין סעיף זה, אחת היא אם מילוי התפקיד האחר הוא בתמורה או שלא בתמורה.

(ד) בסעיף זה –

"בעל ענין", בגוף – מנהל או עובד אחראי באותו גוף, או מי שיש לו חלק העולה על 5% בהון או ברווחים של גוף כאמור;

"ענין אישי", של חבר המועצה – לרבות ענין אישי של קרובו או ענין אישי של גוף שחבר המועצה או קרוב שלו, הם בעלי ענין בו;

"קרוב" – בן זוג וכן הורה, הורי הורה, אח, צאצא, צאצא של בן זוג ובני זוגם של כל אחד מאלה, או אדם אחר הסמוך על שולחנו של חבר המועצה, וכן סוכן, שותף, מעביד או עובד של חבר כאמור.

היקשרות פרטית עם הרשות 29. (א) חבר המועצה, קרובו, סוכנו או שותפו, או תאגיד שאחד מהאמורים הוא בעל ענין בו, לא יתקשרו עם הרשות בעסקה ולא יקבלו ממנה תקציב לצורך ביצוע פעולות בתחום פעילויות הרשות, אלא אם כן התיר זאת השר, באישור הממשלה, ובתנאים שהתיר.

(ב) הודעה על היתר לפי סעיף קטן (א) תפורסם ברשומות.

(ג) בסעיף זה –

"בעל ענין" – כהגדרתו בסעיף 40(ד);

"קרוב" – בן זוג וכן הורה, ילד, אח, ובני זוגם של כל אחד מאלה.

גמול 30. (א) חבר המועצה שאינו עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או עובד גוף נתמך, זכאי לקבל מהמועצה גמול בעבור השתתפות בישיבות המועצה לפי

הוראות סעיף קטן (ג), ובלבד שאינו זכאי לקבל תמורה בעבור ההשתתפות ממקור אחר.

(ב) חבר המועצה שאינו זכאי לגמול לפי הוראות סעיף קטן (ג), זכאי לקבל מהמועצה החזר הוצאות שהוציא לצורך השתתפות בישיבות המועצה, לפי הוראות סעיף קטן (ג), ובלבד שאינו זכאי לקבל החזר הוצאות ממקור אחר. (ג) השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע כללים ותנאים שלפיהם ישולם גמול והחזר הוצאות לחבר המועצה בהתאם להוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) ואת שיעוריהם.

(ד) בסעיף זה, "עובד המדינה", "עובד גוף מתוקצב" ו"עובד גוף נתמך" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

31. (א) יושב ראש המועצה או ממלא מקומו הקבוע שמתקיימים לגביו התנאים שנקבעו לפי סעיף קטן (ב), זכאי לקבל מהמועצה גמול סביר בשיעור שלא יעלה על השיעור המרבי שנקבע לפי אותו סעיף קטן.

(ב) השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע את התנאים לתשלום גמול כאמור בסעיף קטן (א) וכן את השיעור המרבי שלו.

(ג) יושב ראש המועצה או ממלא מקומו הקבוע הזכאי לגמול לפי סעיף זה, לא יהיה זכאי לגמול או להחזר הוצאות לפי סעיף 21.

(ד) הודעה על הענקת גמול לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.

32. החלת דיני עובדי מדינה
חברי המועצה שאינם עובדי המדינה, דינם כדין עובדי המדינה לענין חיקוקים אלה:

(1) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969;

(2) חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959;

(3) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979;

(4) חוק העונשין, התשל"ז-1977 – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור;

(5) פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971;

(6) פקודת הנזיקין [נוסח חדש];

(7) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969.

33. הפסקת כהונה
א. חבר המועצה יחדל לכהן בה לפני תום תקופת כהונתו, באחת מאלה:

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לממשלה, באמצעות השר;

(2) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, והממשלה, לפי הצעת השר, העבירה אותו מכהונתו בהודעה בכתב;

(3) נתקיימה בו אחת הנסיבות הפוסלות אדם מלהיות חבר המועצה;

(4) אם נתמנה כחבר מקרב הציבור – הוא נתמנה עובד המדינה, ואם נתמנה כעובד המדינה – הוא חדל להיות עובד המשרד הממשלתי שבו עבד בעת המינוי;

(5) הוא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה;

(6) השר, לאחר התייעצות עם המועצה, ולענין יושב ראש המועצה – בהסכמת ראש הממשלה, קבע, באישור הממשלה, כי הוא אינו ממלא את תפקידו כראוי.

ב. נעדר חבר המועצה, בלא סיבה מוצדקת, משלוש ישיבות רצופות של המועצה או מחמש ישיבות בשנה אחת, רשאית הממשלה, על פי הצעת השר, לבטל את מינויו.

ג. הוגש כתב אישום נגד חבר המועצה בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן במועצה, רשאית הממשלה, על פי הצעת השר, להשעות את החבר מכהונתו עד למתן פסק דין סופי בענינו, ולמנות לו ממלא מקום לתקופת ההשעיה בהתאם להוראות סעיפים 22 ו-23, לפי הענין.

ד. לא יושעה חבר המועצה לפי סעיף קטן (ג), אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות להביא לפני השר את טענותיו לענין ההשעיה, בתוך תקופה שהורה השר.

סימן ג' – מנהל הרשות ועובדיה

34. מנהל הרשות א. השר ימנה את מנהל הרשות, על פי הצעת המועצה לאחר שקיימה הליך לאיתור מועמדים; הודעה על מינוי המנהל תפורסם ברשומות.

ב. תקופת כהונתו של המנהל תהיה ארבע שנים ורשאי השר, בהתייעצות עם המועצה, לשוב ולמנותו לתקופת כהונה אחת נוספת.

35. כשירות לתפקיד כשיר לכהן כמנהל, תושב ישראל שמתקיימים בו שני אלה:

א. הוא בעל תואר אקדמי מוכר מאת מוסד להשכלה גבוהה שהוכר לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958, באחד המקצועות האלה: מדעי הסביבה, כלכלה, משפטים, מינהל עסקים, ראיית חשבון או מקצוע אחר שבתחום פעילותה של הרשות;

ב. הוא בעל ניסיון מצטבר של חמש שנים לפחות בתפקיד בכיר בתחום הניהול של תאגיד בעל היקף עסקים משמעותי, או בתפקיד בכיר בשירות הציבורי.

36. תפקידי המנהל א. המנהל אחראי לניהול השוטף של עניני הרשות, בהתאם להחלטות המועצה.

ב. בכפוף להוראות חוק זה ולהחלטות המועצה, יהיו למנהל כל הסמכויות הדרושות לניהול הרשות, ובכלל זה הסמכות לייצג את הרשות בכל תפקיד מתפקידיה ולחתום בשמה, יחד עם חשב הרשות, על הסכמים או מסמכים אחרים.

הפסקת כהונה 37. המנהל יחדל מלכהן לפני תום תקופת כהונתו, באחת מאלה:

- (1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר, באמצעות המועצה;
- (2) נבצר ממנו, דרך קבע, למלא את תפקידו, והשר, לפי הצעת המועצה או לאחר התייעצות עמה, העביר אותו מכהונתו בהודעה בכתב;
- (3) נתקיימה בו אחת הנסיבות הפוסלות אדם מלהיות מנהל הרשות;
- (4) הוא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי לכהן כמנהל הרשות;
- (5) השר, לפי הצעת המועצה או לאחר התייעצות עמה, קבע כי הוא אינו ממלא את תפקידו כראוי.

קבלת עובדים 38. סדרי קבלתם של עובדים ברשות יהיו כשל עובדי המדינה, בשינויים שתאשר הממשלה.

החלת דיני עובדי מדינה 39. עובדי הרשות דינם כדין עובדי המדינה לענין החיקוקים המנויים בסעיף 33, וכן, בשינויים המחויבים, לענין חוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1936.

סימן ד' – תקציב הרשות

תקציב שנתי 40. א. הרשות תכין ותגיש לשר ולשר האוצר, לאישורם, לא יאוחר מ-31 ביולי בכל שנה, את הצעת התקציב של הרשות לגבי שנת התקציב הבאה.

ב. התקציב השנתי לפעילותה של הרשות ימומן מתקציב המדינה ומכל תשלום המתקבל לפי חוק זה.

ג. חלקו של התקציב השנתי מתוך תקציב המדינה, בהתאם להוראת סעיף קטן (ב), ייקבע בחוק התקציב השנתי של המדינה, בתחום פעולה נפרד במסגרת תקציב משרד הגנת הסביבה.

ד. על אף האמור בסעיף קטן (ב), רשאית הרשות לקבל הכנסות נוספות, לרבות תרומות, עיזבונות ומענקים, מעבר לאמון שנקבע בתקציב השנתי, והכל בהתאם להוראות שקבע השר באישור שר האוצר; קיבלה הרשות הכנסות כאמור, תהא רשאית לשלם ולהתחייב גם מתוך סכומים אלה, לאחר שאושרו כדין כתקציב נוסף, וניתנה על כך הודעה לשר; קיבלה הרשות כספים מגוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 9(1), (2), (4) ו-5(5) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], מעבר לאמון שנקבע בתקציב השנתי, תהא הרשות רשאית לשלם ולהתחייב כאמור, אם

ההוצאה אושרה כדין בתקציב הגוף המבוקר, וניתנה על כך הודעה לשר ולשר האוצר.

41. דו"ח תקציבי הרשות תערוך ותגיש לשר ולשר האוצר, לא יאוחר משישה חודשים מתום כל שנה, דין וחשבון לענין ביצוע התקציב ולענין הכנסות הרשות והוצאותיה, באותה שנה; הרשות תעביר עותק של הדין וחשבון לוועדת הכלכלה של הכנסת.

42. גופים אשר הרשות העבירה להם תקציב לצורך ביצוע פעולות בתחומי פעולותיה, לפי חוק זה, יגישו לרשות, אחת לשישה חודשים, דין וחשבון בדבר ביצוע התקציב האמור.

סימן ה' - ניטור

43. הרשות תהיה אמונה על ניטור שוטף וניטור ממוקד כהגדרתם בחוק זה בכל נושא הקשור בתחום פעולתה.

44. הרשות תפעל בשיתוף פעולה עם שירותי החירום, רשויות מדינה, וכל גוף אחר שנדרש לצורך מימוש תכליות הניטור האמורות בס' 43.

45. א. אופן ניהול הניטור השוטף והניטור הממוקד ייקבעו בתקנות שייקבעו על ידי השר תוך היוועצות במועצת הרשות כהגדרתה בחוק זה, ויועברו לאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה;

ב. אופן ניהול הניטור השוטף והניטור הממוקד ייקבעו בתקנות שייקבעו על ידי השר תוך היוועצות במועצת הרשות כהגדרתה בחוק זה, ויועברו לאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה;

ג. התקנות ייקבעו תוך מתן חשיבות מיוחדת לערכן הרב של היערכות ומעקב אחרי סיכונים, ושל חשיבות היכולות לזהות גורמים אחראים בצורה מיידית;

ד. תקנות כאמור לעיל יוגשו לאישור הועדה תוך שלושה חודשים ממועד תחילת חוק זה.

סימן ו' - תפעול

46. הרשות תהיה אמונה על הכנת תוכניות פעולה לאירועי דליפה שונים, ועל תפעולם, כהגדרתם בחוק זה.

47. א. הרשות תפעל בשיתוף פעולה עם שירותי החירום, רשויות מדינה, רשויות מקומיות, וכל גוף אחר שנדרש לצורך מימוש תכליות הניטור האמורות בס' 35;

ב. הרשות תהיה בעלת סמכות עליונה ביחס לתפעול בשטח של אירועי דליפה כהגדרתם בחוק זה, למעט אם נקבע אחרת בעניין נקודתי על ידי הממשלה, השר, או מנהל הרשות.

48. א. הליכי גיבוש תוכניות הפעולה ייקבעו בתקנות שייקבעו על ידי השר תוך היוועצות במועצת הרשות כהגדרתה בחוק זה, ויועברו לאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה ;
- ב. התקנות ייקבעו תוך מתן חשיבות מיוחדת לערכה הרב של היערכות מראש, יצירת מתווי פעולה מוכרים, ומוכנות לוגיסטית ;
- ג. תקנות כאמור לעיל יוגשו לאישור הועדה תוך שישה חודשים ממועד תחילת חוק זה.
49. א. נהלי עבודה בשטח בתפעול אירועי דליפה לסוגיהם השונים ייקבעו על ידי מנהל הרשות תוך היוועצות בגורמי המקצוע השונים בה, ויועברו לאישור מועצת הרשות ;
- ב. הנהלים ישימו דגש על בטיחות העוסקים בתפעול, לרבות אלו שאינם אנשי הרשות, בטיחות עוברי אורח, שימור הסביבה ומזעור נזקים ;
- ג. נהלי עבודה כאמור לעיל יוגשו לאישור המועצה תוך חודשיים ממועד מינוי המנהל.

סימן ז' – הוראות שונות

- סמכויות 39. א. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.
- ב. תקנות לפי חוק זה יהיו באישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

דברי-הסבר

בחודש מרץ 2021, בעקבות דליפה מספינה כוסו חופי ישראל בזפת. האירוע הוכרז באסון אקולוגי מהגדולים שהיו במדינת ישראל מאז הקמתה. אסון הזפת השחיר את חופי מדינת ישראל והעלה את החשיבות לשמירה על אוצרות הטבע והמערכות האקולוגיות של ישראל על סדר היום הציבורי. על כן, קיימת חשיבות רבה לפעול על מנת לצפות התכנות אסון נוסף ולמנוע את האסון הבא.

חוק זה מסדיר כי כל בנייה או הקמה של מיתקן לשינוע, זיקוק, אחסון או הובלה של דלקים פוסיליים יחויב בבחינה וברישיון מטעם הרשות הלאומית לניטור שינוע ואחסון ולתפעול דליפות שמנים ודלקים פוסיליים. המטרה הינה לייצר מנגנון כי כל תוכנית מתאר להקמת מיתקן בעל פוטנציאל זיהומי יבחן בקפדנות ע"י הגורמים הרלוונטיים זאת על מנת לעודד התקנת על אמצעי בטיחות טובים יותר וכמו כן מניעת פעילות או הקמת מתקנים אשר פוטנציאל הזיהום על ידם גבוה ועולה על תכלית ההקמה והפעילות.

הקמת רשות למניעת זיהומים – במסגרת חוק זה תוקם רשות למניעת זיהום נפט שתהיה אמונה על מניעה וטיפול בדליפות דלקים פוסיליים. מדינת ישראל חברה באמנת OPRC הקובעת הוראות להיערכות וטיפול בדליפות שמנים ודלקים פוסיליים, חקיקה זו נועדה לקדם את עמידתה של ישראל במחויבותיה במסגרת אמנה זו, אך חשוב מכך, מחויבותיה כלפי ארצנו והחיים בה. בהיותה "איי"

במובנים של בידוד ונגישות קרקעית, מערך האספקה הדלקית של מדינת ישראל מבוסס בעיקרו על שינוע ימי באוניות וצינורות, ובתוך ישראל על מערך צינורות נרחב. אירועים רבים בעולם, כולל דליפה חמורה שאירעה לחופי המדינה זה מכבר, מלמדים על חשיבות הניטור של מערכי שינוע כאלו, ועל חיוניות ההיערכות לדליפות באמצעות תוכניות פעולה ייעודיות וגופים סטטוטוריים מיומנים וערוכים – זאת כדי למנוע ככל האפשר אירועים של דליפות, לקצר זמנים מקרות אירועים אלו לגיבוש תגובה, לזהות אחראים, ולטפל בצורה המיטבית בתוצאותיהם. דליפות אלו מזיקות בצורה קשה למערכות האקולוגיות, ובנוסף מייצרות נזקים בריאותיים וכלכליים משמעותיים. ביטחונם ועתידם של המדינה ואזרחיה תלויים בהיערכות לסיכונים מסוג זה, שיאפשרו שמירה על "עורקי האנרגיה" החיוניים שלנו מחד, ועל נופי המדינה, המאזן האקולוגי, בריאות הציבור, וכלכלת המשק מאידך.

חברת הצוות שמובילה את הכנת ההצעה : רז דגני
313293060

הצעת חוק : חוק משק החשמל (תיקון מס' 17 - איסור על בניית תחנות כוח המשתמשות בדלקים פוסיליים), התשפ"א - 2021

תיקון סעיף 1	בחוק משק החשמל, תשנ"ו-1996 בסעיף 1 – במקום סעיף 1 יבוא : "מטרתו של חוק זה היא להסדיר את הפעילות במשק החשמל לטובת הציבור, וזאת תוך הבטחת אמינות, זמינות, איכות, יעילות והתייעלות אנרגטית, והכל תוך יצירת תנאים לתחרות, מיזעור עלויות וצמצום הפקת חשמל משריפת דלקים פוסיליים."
תיקון סעיף 2	בסוף סעיף 2 יבוא : "אנרגיה מתחדשת" – אנרגיה חשמל המיוצרת ממקורות מתחדשים כגון אנרגיה סולרית ורוח. "דלקים ושמן פוסיליים" – נפט ניגר (בין נוזלי ובין אדל), שמן, גז טבעי, גזולין טבעי, קונדנסאטים ופחמימנים (הידרוקרבוניס) ניגרים קרובים להם, וכן אספלט ופחמימנים של נפט מוצקים אחרים כשהם מומסים בתוך נפט ניגר וניתנים להפקה יחד אתו;"
תיקון סעיף 4	בסעיף 4, אחרי סעיף קטן (ב1ה) יבוא : "(ב1ו) (1) רישיון ייצור ורישיון לניהול מערכת יינתנו רק לתחנות כוח וייצרני חשמל אשר יעשו שימוש באנרגיה מתחדשת. רישיון ייצור לתחנות כוח בהן נעשה שימוש בדלקים ושמן פוסיליים יהיה מותנה באישור השר להגנת הסביבה. (2) תחילתו של סעיף זה ב-1 בחודש שלאחר יום פרסומו (להלן – יום התחילה) והוא יחול על רישיונות ייצור מיום התחילה ואילך."
תיקון סעיף 7א	בסעיף 7א לחוק העיקרי, במקום "מוסמך" יבוא "מחויב"
תיקון סעיף 8	בסוף סעיף 8 יבוא : "(5) שיקול סביבתי של הגנת הסביבה ובריאות הציבור."
תיקון סעיף 8א	אחרי סעיף 8 יבוא : "8א. במסגרת הפעלת סמכויותיו לפי חוק זה ולשם קידום מטרות החוק, מחויבת הרשות לתת עדיפות לתת רישיון לייצרני חשמל מאנרגיה מחדשת ויעילים אנרגטית."

דבריי-הסבר

מדינת ישראל קבעה לעצמה תכנית להתייעלות אנרגטית עד שנת 2030. תיקון חוק זה מקיים את החלטת הממשלה לצמצם את כמות תחנות כוח אשר מייצרות חשמל ע"י שריפת דלקים פוסיליים ולתת עדיפות לרישוי ייצרני חשמל אשר מקדמים את תחום האנרגיה המתחדשת בישראל. התיקון מטרתו לשים בראש סדר העדיפויות האנרגטיות את השימוש באנרגיה מתחדשת כמו גם לחייב לקחת בחשבון שיקולים סביבתיים בקשר להקמת ורישוי ייצרני חשמל החל מחקיקת חוק זה ואילך. אין מדובר בחקיקה אשר שוללת רישיונות מיצרני ותחנות כוח חדשות אלא מונעת הקמת תחנות כוח מבוססות נפט וגז אשר הפקת האנרגיה באמצעותם מזהם ואף עלולה לסכן את חיי התושבים החיים בקרבת התחנה. כמו כן, תיקון זה יאפשר הקמת תחנות כוח המבוססות דלקים פוסיליים רק באישור השר להגנת הסביבה ועל כן יהיה עליו להיות מאוד בטוח ובעל חשיבות גבוה להקמה.

חברת הצוות שמובילה את הכנת ההצעה : רז דגני
313293060

הצעת חוק : חוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 24 - דרישה לאישור הממשלה בדבר שינוע דלקים ושמונים פוסיליים והקמת תשתיות ע"י חברה ממשלתית), התשפ"א - 2021

תיקון
סעיף 4

בחוק החברות הממשלתיות, תשל"ה-1975 סעיף 1, בסוף הסעיף יבוא :

"דלקים ושמונים פוסיליים" - נפט ניגר (בין נוזלי ובין אדי), שמן, גז טבעי, גזולין טבעי, קונדנסאטים ופחמימנים (הידרוקרבוניס) ניגרים קרובים להם, וכן אספלט ופחמימנים של נפט מוצקים אחרים כשהם מומסים בתוך נפט ניגר וניתנים להפקה יחד אתו ;

"מיתקן נפט" – כל אחד מאלה :

(1) קו תשתית להולכת נפט ;

(2) מיתקן נלווה אשר נדרש להפעלתו של קו תשתית כאמור בפסקה (1) לרבות קו תשתית ומיתקן הגנה קתודית ;"

תיקון
סעיף 4

סעיף 4, בסוף סעיף קטן (ב) יבוא :

"(ג) בחברה ממשלתית המהווה "מיתקן נפט" או לחילופין חברה ממשלתית שמטרתה שינוע, אגירה, זיקוק או טיפול אחר בדלקים ושמונים פוסיליים, רשאית הממשלה להחליט שהחברה תפעל בהתחשב בסכנות הזיהום הפוטנציאליות והתחשב בסיכון, קצר וארוך הטווח, בחיי הציבור."

תיקון
סעיף 11

בסעיף 11 יבוא אחרי סעיף קטן (10א) -

"(10ב) הקמה, תיקון, שינוי או התאמה של תשתיות ומתקנים המשמשים לאגירה, זיקוק, שינוע או טיפול בדלקים ושמונים פוסיליים"

דבר-י-הסבר

מדינת ישראל קבעה לעצמה תכנית להתייעלות אנרגטית עד שנת 2030. במסגרת הסכמי אברהם ובחסות חוק תשתיות להולכת ולאחסון של נפט ע"י גורם מפעיל, תשע"ז- 2007 (להלן: "חוק תשתיות נפט"), החלה חברת קו צינור אירופה אסיה (קצא"א) להתחיל בשינוע כמויות משמעותיות של נפט במיכליות מאילת, דרך צינור יבשתי בישראל למפרץ אשדוד ומשם לרחבי אירופה. קצא"א כלל לא טרחה לבצע בדיקות סביבתיות נאותות מקדמיות, על מנת שתהיה בידיה שלה תשתית עובדתית כלשהי בדבר הסיכונים הגלומים בפעילות אותה היא מקדמת, בטרם החתימה על ההסכם. שינוע הנפט באמצעות צינור קצא"א מהווה המקור לשורת אסונות סביבתיים בישראל. במסגרת חוק תשתיות נפט קצא"א מהווה חברה ממשלתית ועל כן חוק החברות הממשלתיות חל על חברת

קצא"א החובות לפי חוק זה. על כן, תיקון זה מחייב אישור ופרסום של שיקולי האינטרסים באשר לשימוש בתשתיות לשינוע ואחסון נפט בפרט ודלקים ושמן פוסליים בכלל, זאת במטרה למנוע את האסון האקולוגי הבא.

חברת הצוות שמובילה את הכנת ההצעה : רז דגני
313293060

הצעות חוק הלוואות להקמת מערכות סולאריות לייצור חשמל במבני ציבור, התשפ"א-2021

1. מטרה
מטרתו של חוק זה היא לקדם את המעבר לייצור חשמל באנרגיה מתחדשת במוסדות ממשלתיים כחלק מהתחייבותה של מדינת ישראל להפחתת פליטות גזי החממה וכחלק מיעדי ייצור החשמל מאנרגיה המתחדשת כפי שנקבעות בהחלטות הממשלה מעת לעת.

2. הגדרות
בחוק זה –
"אנרגיה מתחדשת" – אנרגיה המופקת מתהליכים טבעיים חוזרים ונשנים או מחומרים טבעיים שאינם מתכלים, שהשימוש בהם להפקת האנרגיה אינו גורע מהיכולת להשתמש בהם באופן מתמשך בעתיד;
"בית חולים ציבורי כללי" – כהגדרתו בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2002), התשס"ב 2002 לרבות בתי חולים פסיכיאטריים וגריאטריים.
"גוף מתוקצב" – כהגדרתו בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.
"גוף נתמך" – כהגדרתו בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.
"גזי חממה" – חומר או תערובת של חומרים, שבמצב צבירה גזי ובעת הימצאותם באוויר, סופגים קרינה תת אדומה הנפלטת מפני כדור הארץ ומשפיעה על שינויי האקלים;
"מתקן פוטו וולטאי" – מערכת לייצור חשמל הממירה ישירות אנרגית שמש לאנרגיה חשמלית;
"מתקן אגירה" מתקן המבצע את כל אלה: המרת אנרגיה חשמלית לאנרגיה הניתנת לאחסון, אחסון האנרגיה והמרתה בחזרה לאנרגיה חשמלית.
"שינוי האקלים" – שינוי של מזג האוויר והטמפרטורות הממוצעות לאורך זמן ובקנה מידה עולמי.
"השר" – השר להגנת הסביבה.

3. הזכאות להלוואה
(1) כל גוף מתוקצב, גוף נתמך ובית חולים ציבורי כללי יהיו זכאים להלוואה לצורך הקמת מתקן פוטו וולטאי ומתקן אגירה בשטחם.
(2) ההלוואה תהיה בגובה של עד 75% מגובה עלות הקמת המתקנים.

4. העברת ההלוואה
שר האוצר יקבע את אופן העברת ההלוואה לגוף הרלוונטי.

- תנאי
ההלוואה
5. שר האוצר, בהסכמת שר האנרגיה, ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, יקבע את תנאי ההלוואה, לרבות הבטוחות הנדרשות ממקבל ההלוואה, מועדי קבלת ההלוואה, גובה הריבית שתישא ההלוואה, התנאים להחזר ההלוואה ומעדי החזר, וכל תנאי אחר הקשור בהם.
- ביצוע
ותקנות
6. שר האוצר ושר האנרגיה ממונים על ביצוע חוק זה, והם רשאים להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

ד ב ר י ה ס ב ר

מעבר לייצור חשמל מבוסס על אנרגיות מתחדשות במקום על דלקים פוסיליים מזהמים הפך בעשור האחרון ליעד מרכזי באסטרטגיה העולמית למאבק בשינויי אקלים. כחלק מתהליך זה, הציבה לעצמה ממשלת ישראל יעד כי עד שנת 2030 כ-30% מייצור החשמל במדינת ישראל יופק ממקורות אנרגיה מתחדשים. כיום מרבית האנרגיה המתחדשת מופקת באמצעות מתקנים סולאריים קרקעיים שמרביתם נמצאים באזור הדרום. לאור הפוטנציאל הקרקעי המוגבל לאור מחסור בשטחים מתאימים ופערים ברשת הולכת החשמל, יש לפעול לייצור אנרגיה סולרית יעילה, נקייה ומבזרת על גבי גגות וחזיתות של מאות אלפי מבנים הקיימים היום.

לכן הצעת חוק זו בא לתמרץ את אותם גופים אשר נתמכים על ידי המדינה ומהווים חלק גדול מפוטנציאל הקמת מערכות סולריות על גבי גגות וחזיתות המבנים שברשותם. המדינה תספק הלוואה בתנאים מועדפים לכל אותם גופים על מנת שאלו יוכלו להקים מערכות פוטו=וולטאיות ומתקני אגירה. כיום חלק גדול מאותם גופים סובלים מבעיות כלכליות אשר אינן מאפשרות להם להשקיע את ההשקעה הראשונית הנדרשת לשם הקמת מערכות אלו. מדינת ישראל כמי שהציבה לעצמה כמטרה עליונה לקדם מעבר לייצור חשמל באנרגיות מתחדשות, היא בעלת המשאבים הכלכליים להעניק לאותן גופים את ההלוואות הנדרשות לשם ההקמה של אותן מערכות סולאריות.

הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – הסרת חסמים לקידום ייצור חשמל מאנרגיות מתחדשות), התשפ"א–2021

בחוץ התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965³³, בסעיף 1, בהגדרה "תשתיות לאומיות", יוספו "מתקני אגירה"	1. תיקון סעיף 1
בחוץ התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965³⁴, בתוספת השלישית, בסעיף 19 (ב), בפסקה (10) יוספו, "חניונים ומחלפים".	תיקון התוספת השלישית
בחוץ התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965³⁵, אחרי סעיף 145ג'(ה) יבוא: 145ג' (ו) שר הפנים יקבע בתקנות בהתייעצות עם שר האנרגיה, את התנאים שבהם יינתן פטור מהיתר לפי פרק ה', למתקן פוטו-וולטאי שמותקן על גבי מאגר מים, מאגר קולחין או בריכת דגים שהוקמו כדין וכן מבנה טכני שדרוש להזרמת החשמל המיוצר במתקן זה לרשת החשמל. (ז) שר הפנים יקבע בתקנות, בהתייעצות עם שר האנרגיה, את התנאים שבהם יינתן פטור מהיתר לפי פרק ה', למתקן אגירה לרבות פתיחת פתח במעטפת בנין.	תיקון סעיף 145ג'

ד ב ר י ה ס ב ר

מעבר לייצור חשמל מבוסס על אנרגיות מתחדשות במקום על דלקים פוסיליים מזהמים הפך בעשור האחרון ליעד מרכזי באסטרטגיה העולמית למאבק בשינויי אקלים. כחלק מתהליך זה, מדינת ישראל התחייבה לפעול להפחתת פליטות גזי החממה ואף הציבה לעצמה יעד כי עד שנת 2030 כ-30% מייצור החשמל במדינת ישראל יופק ממקורות אנרגיה מתחדשים. כיום מדינת ישראל מפגרת אחרי העולם מבחינת אחוזי ייצור החשמל מאנרגיות מתחדשות ולכן על מנת להגשים את היעד שנקבע לשנת 2030, יש לפעול במהירות על מנת להסיר את כל החסמים הרגולטוריים אשר מעכבים את הקמתם של מתקנים פוטו-וולטאים ומתקני אגירה בשטחים הפתוחים ובשטחים הבנויים. לכן תיקון זה לחוק מציע להסיר חלק מן החסמים אשר מקורם בחוק תכנון ובנייה.

הגדרת מתקני אגירה כמתקני תשתיות לאומיות ופטור מהיתר בניה למתקני האגירה, יפחית חסם מרכזי בפני הקמת מתקני אגירה בבתים ויקל על המעבר למשק חשמל מבוזר, באופן שיקל על צרכי רשת החשמל ויקדם את המעבר לייצור חשמל בהיקף נרחב מאנרגיות מתחדשות.

³³ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

³⁴ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

³⁵ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

התקנת התקנות בקשר להקמת מתקן פוטו-וולטאי ומתקן טכני שמותקן על גבי מאגר מים, מאגר קולחין או בריכת דגים נדרשות על מנת להקל על הליך הרישוי לפיתוח של מתקנים פוטו-וולטאים על גבי נכסים קיימים, ובכך לייעל את ניצול הקרקע.

חבר הצוות שמוביל את הכנת ההצעה: עמר לוין
205706831

הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – חובת הקמת מערכת סולארית לייצור חשמל במבני ציבור), התש"ף–2020

הוספת סעיף 4א158. בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965³⁶, אחרי סעיף 158א3 יבוא:

"חובת התקנת 4א158(א) בסעיף זה, מבנה ציבור- כל מתקן פוטו וולטאי. אחד מאלה: ומיתקן אגירה

(1) מבנה בבעלות או בחכירה לדורות של גופים מתוקצבים או גופים נתמכים (כהגדרתם בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-; 1985)

(2) "בית חולים ציבורי כללי"- כהגדרתו בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2002), התשס"ב 2002 לרבות בתי חולים פסיכיאטריים וגריאטריים;

(3) תחנת משטרה, בית סוהר ובית מעצר, תחנה לכיבוי אש.

(ב), בכל מבנה ציבור תותקן, לכל היותר בתוך 24 חודשים מיום תחילת חוק זה, מערכת לייצור חשמל הממירה ישירות אנרגיה סולרית לאנרגיה חשמלית (בסעיף זה- מיתקן פוטו וולטאי), בנוסף יותקן מיתקן הממיר אנרגיה חשמלית לאנרגיה הניתנת לאחסון, מאחסן את האנרגיה וממיר בחזרה לאנרגיה חשמלית (בסעיף זה- מיתקן אגירה).

³⁶ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

(ג) בכל מבנה ציבור שיקום תותקן, מערכת לייצור חשמל הממירה ישירות אנרגיה סולרית לאנרגיה חשמלית (בסעיף זה- מיתקן פוטו וולטאי), בנוסף יותקן מיתקן הממיר אנרגיה חשמלית לאנרגיה הניתנת לאחסון, מאחסן את האנרגיה וממיר בחזרה לאנרגיה חשמלית (בסעיף זה- מיתקן אגירה).

(ד) מיתקן פוטו וולטאי ומיתקן אגירה כאמור בסעיף קטן (ב) יותקן על שטח שלא יפחת ממחצית שטח מגג הבניין."

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד), ראתה רשות רישוי כי קיימות הוראות לפי דין אשר מחייבות הצבת מתקנים אחרים על גג הבניין המונעות התקנת מתן פוטו וולטאי ומיתקן האגירה בשטח האמור בסעיף קטן (ב), רשאית היא לקבוע כי המיתקן הפוטו וולטאי ומיתקן האגירה יותקן על שטח קטן מהשטח האמור."

ד ב ר י ה ס ב ר

מעבר לייצור חשמל מבוסס על אנרגיות מתחדשות במקום על דלקים פוסיליים מזהמים הפך בעשור האחרון ליעד מרכזי באסטרטגיה העולמית למאבק בשינויי אקלים. כחלק מתהליך זה, הציבה לעצמה ממשלת ישראל יעד כי עד שנת 2030 כ-30% מייצור החשמל במדינת ישראל יופק ממקורות אנרגיה מתחדשים. כיום מרבית האנרגיה המתחדשת מופקת באמצעות מתקנים סולאריים קרקעיים שמרביתם נמצאים באזור הדרום. לאור הפוטנציאל הקרקעי המוגבל לאור מחסור בשטחים מתאימים ופערים ברשת הולכת החשמל, יש לפעול לייצור אנרגיה סולרית יעילה, נקייה ומבוזרת על גבי גגות וחזיתות של מאות אלפי מבנים הקיימים היום.

הצעת חוק באה לחייב כי בכל מבנה ציבור קיים ובכל מבנה ציבור חדש שיוקם יותקנו מערכות סולאריות לייצור חשמל. מבני הציבור מוקמים ומתוחזקים על ידי גופים אשר נתמכים תקציבית ע"י ממשלת ישראל, לכן זו רשאית להטיל על גופים אלו חובה להתקין מערכות סולאריות על

מתקניה כחלק ממטרת העל שהציבה לעצמה הממשלה שהוא מעבר לייצור חשמל ממקורות אנרגיה מתחדשת. פוטנציאל גגות וחזיתות מבנים אלו הוא רב והתקנת מערכות במבנים אלו יכול לקדם את מדינת ישראל אל עבר היעד שהציבה לעצמה להגיע אליו עד שנת 2030.

חבר הצוות שמוביל את הכנת ההצעה : עמר לוין
205706831

הצעת חוק מועצת האקלים

פרק א' מטרה והגדרות

1 מטרה חוק זה מטרתו להקים גוף מומחים מדעי ובלתי תלוי אשר יסייע לממשלת ישראל לתכנן את מדיניותה ביחס לשינויי האקלים וכן לעקוב ולפקח על אופן יישום מדיניותה ולייצר תיאום בין פעילות רשויות המדינה השונות ביחס להתמודדות עם שינויי האקלים. כל זאת על מנת לסייע למדינת ישראל לפעול להפחתת פליטת גזי החממה וזיהום האוויר, להפחתת התלות במקורות אנרגיה פוסילית ולקידום ייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת.

2 הגדרות בחוק זה –

"אנרגיה מתחדשת" – אנרגיה המופקת מתהליכים טבעיים חוזרים ונשנים או מחומרים טבעיים שאינם מתכלים, שהשימוש בהם להפקת האנרגיה אינו גורע מהיכולת להשתמש בהם באופן מתמשך בעתיד ; "גזי חממה" – חומר או תערובת של חומרים, שבמצב צבירה גזי ובעת הימצאותם באוויר, סופגים קרינה תת אדומה הנפלטת מפני כדור הארץ ומשפיעה על שינויי האקלים ; "שינוי האקלים" – שינוי של מזג האוויר והטמפרטורות הממוצעות לאורך זמן ובקנה מידה עולמי. "השר" – השר להגנת הסביבה.

פרק ב' מועצת האקלים

3 הקמת מועצת האקלים, שתהיה מועצה מקצועית לטיפול במשבר האקלים, שתפעל במסגרת המשרד להגנת הסביבה (להלן : המועצה).
הקמת מועצת האקלים

4 תפקידי המועצה הם :
המועצה

(א) המועצה בתוך 12 חודשים מיום כינוסה, תגיש לשר תכנית לאומית רב-שנתית (להלן- התוכנית הלאומית), שמטרתה לקדם את ההתמודדות עם שינוי האקלים והשלכותיו, לפעול

להפחתת פליטות גזי החממה ולקדם את המעבר ייצור החשמל מאנרגיה מתחדשת, וכל זאת בהתאם ליעדים שנקבעים בהחלטות הממשלה מעת לעת.

(ב) תפקח על אופן יישום התוכנית הלאומית, וכן תעקוב ותפקח בעמידה ביעדים להפחתת פליטות גזי החשמל וביעדים לייצור חשמל מאנרגיות מתחדשות.

(ג) תתאם בין משרדי הממשלה השונים בכל הקשור לנושאים הקשורים להתמודדות עם שינוי האקלים והשפעותיו. ותייעץ לכל משרד ממשלתי רלוונטי בהתאם לעיסוקו כיצד ניתן לקדם במסגרתו מעבר לאנרגיות מתחדשות והפחתת פליטות גזי החממה.

(ד) תתאם בין משרדי הממשלה לרשויות המקומיות בכל הקשור להתמודדות עם שינוי האקלים והשפעותיו, ותייעץ לרשויות המקומיות כיצד ניתן לקדם במסגרתן מעבר לאנרגיות מתחדשות והפחתת פליטות גזי החממה.

(ה) תייעץ לשר בכל נושא הקשור להתמודדות מדינת ישראל עם שינויי האקלים. ולהמליץ לשר במידה ויש צורך בשינוי יעדי המדינה להפחתת פליטות גזי החממה ומעבר לייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת כפי שנקבעים מעת לעת.

(ו) תייעץ לשר באופן שוטף בכל נושא הקשור לעבודת המועצה.

(ז) תייעץ באופן שוטף לוועדה להגנת הסביבה, בכל נושא הקשור לעבודת המועצה.

5 תקציב המועצה ייקבע בסעיף תקציב נפרד בחוק התקציב השנתי; תקציב הממונה על סעיף התקציב לעניין חוק זה, יהיה יושב ראש המועצה. האקלים

- ועדות מייעצות 6 המועצה רשאית למנות ועדות מייעצות, מקרב חבריה ושלא מקרב חבריה, לתקופה שתקבע ולמטרות שתקבע, ולמות יושבי ראש לוועדות אלה, והכל לפי נוהל שתקבע המועצה.
- הזמנת מומחים ובעלי ידע 7 המועצה רשאית לזמן לדיוניה מומחים ובעלי ידע בנושאים מקצועיים או לבקש מהם חוות דעת אם ראתה שהדבר דרוש לשם גיבוש עמדתה.
- סדרי עבודה 8 יושב ראש המועצה או סגנו יכנסו את המועצה לפחות אחת לחודשיים.
- דוח שנתי 9 (א) המועצה תכין מדי שנה דוח שנתי המסכם את פעילותה ואת החלטותיה בשנה החולפת. הדוח יפרט את ההתקדמות ביחס לעמידה ביעדי החשמל מאנרגיות מתחדשות וביעדי הפחתת פליטת גזי החממה. כמו כן הדוח יפרט את האמצעים אשר דרושים על מנת להמשיך ולהתקדם להשגת יעדים אלו.
- (ב) הדוח השנתי יוגש לראש הממשלה, לוועדת הפנים והגנת הסביבה וליושב ראש הכנסת לא יאוחר מיום 31 במרס בכל שנה לגבי השנה שחלפה; יושב ראש הכנסת יורה על קיום דיון בדוח השנתי שהוגש לו כאמור במליאת הכנסת.
- (ג) ועדת הפנים והגנת הסביבה תקיים דיון בדוח השנתי לאחר הגשתו.

פרק ג' חברי המועצה

- חברי המועצה 1 (א) השר ימנה את יושב ראש המועצה ו 18 חברים נוספים, והם: 0
- 1) אדם בעל ידע רב, מומחיות וניסיון מוכח בנושא שינויי האקלים והתמודדות עימו, והוא יהיה יושב ראש המועצה וינהל את עבודתה.
- 2) שבעה אנשי סגל אקדמי במוסד להשכלה גבוהה, בעלי מומחיות בתחום האקולוגיה ובעלי ניסיון במחקר ביחס לשינויי האקלים ובהתמודדות עימם.

- (3) שלושה נציגי ציבור בעלי ידע או ניסיון רבים בתחום האקולוגי ובהתמודדות עם שינויי האקלים.
- (4) ארבעה מומחים מתחומי הכלכלה, הרפואה, המינהל, הגאוגרפיה, העבודה הסוציאלית ומדעי החברה.
- (5) ארבעה נציגי ארגונים אזרחיים שעניינם בהגנת הסביבה ואקולוגיה.

(ב) הודעה על מינוי המועצה, על הרכבה ועל כל שינוי בהרכבה תפורסם ברשומות.

(ג) לא ימונה לחבר המועצה מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה, או מי שהוגש נגדו כתב אישום בעבירה פלילית או קובלנה בעבירת משמעת כאמור.

1	יושב ראש המועצה יוזמן, דרך קבע, לכל ישיבה של הממשלה אשר נידונים בה נושאים הקשורים להתמודדות המדינה עם שינויי האקלים	1	זימון יושב ראש המועצה
	ולכל ישיבה של וועדת הפנים והגנת הסביבה אשר עוסקת בנושא שרלוונטי לעבודת המועצה.		לישיבות

1	בהרכב המועצה יינתן ביטוי הולם, בנסיבות העניין, לייצוגן של כלל קבוצות האוכלוסייה בחברה הישראלית, ובכלל זה לקבוצות האוכלוסייה המנויות בסעיף 15(א) לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959.	1	ייצוג הולם
2			

1	השר להגנת הסביבה ממונה על ביצועו של חוק זה, והוא רשאי, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, להתקין תקנות וכללים, לפי העניין, בכל הנוגע לביצועו.	1	ביצוע ותקנות
3			

1	תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה);	1	תחילה ומינוי לראשונה
4	עד יום התחילה ימונו חברי המועצה, לפי הוראות סעיף 10.		

דברי-הסבר

משבר האקלים הוא האתגר הגדול ביותר הניצב בפני האנושות. על מדינת ישראל להצטרף למדינות העולם, להכריז על מצב חירום אקלימי ולנקוט בשורה של צעדים מידיים המבטיחים את המעבר לאנרגיות מתחדשות עד לשנת 2050. אחד מן הצעדים ההכרחיים, הוא הקמת גוף מדעי אשר ירכז את פעולות המדינה ויסייע בבניית תוכנית רב-מערכתית להתמודדות עם שינוי האקלים והשלכותיו.

דווקא בתקופה זו לאור המצב הפוליטי הלא יציב, ישנה חשיבות בגוף בלתי-תלוי אשר יפעל באופן שוטף ושקוף על מנת להבטיח את עמידתה של ישראל ביעדים אשר היא הציבה לעצמה במסגרת הסכם פריז ובמסגרת החלטות הממשלה השונות. יש לציין כי מדינות רבות בעולם ביניהן (בריטניה, פינלנד וניו-זילנד) כבר הקימו גופים מדעיים ומקצועיים שתפקידם לייעץ לממשלה בכל הקשור להתמודדות עם שינויי האקלים והפסקת פליטת גזי החממה. הקמת מועצת האקלים תאפשר לייצר תוכנית עבודה ארוכת טווח אשר תספק נקודת מבט רחבה ביחס לכל האספקטים הנוגעים להתמודדות המדינה עם שינויי האקלים.

בנוסף מועצת האקלים תוכל לייצר סינרגיה בין משרדי הממשלה השונים ותוכל לפקח אחר משרדי הממשלה ולמדוד את פעולותיהם באופן שוטף.

חבר הצוות שמוביל את הכנת ההצעה: עמר לוין
205706831

הצעת חוק תאגיד אנרגיה מקומי, התשפ"א- 2021

פרק א' מטרה והגדרות

1. מטרתו של חוק זה היא להקים גוף אשר ירכז את פעילות תחום האנרגיה המתחדשת ברשות המקומית ולהביא לניהול עסקי, מקצועי ויעיל של תחום זה ברשויות המקומיות, וזאת על מנת לעמוד ביעדי ייצור החשמל מאנרגיות מתחדשות כפי שנקבעות על-ידי הממשלה מעת לעת.

2. הגדרות בחוק זה-

"אנרגיה מתחדשת"- אנרגיה המופקת מתהליכים טבעיים חוזרים ונשנים או מחומרים טבעיים שאינם מתכלים, שהשימוש בהם להפקת האנרגיה אינו גורע מהיכולת להשתמש בהם באופן מתמשך בעתיד ;

"חברה"- חברה שתפקידה טיפול בתחום האנרגיה המתחדשת ברשות המקומית שהוקמה לפי פרק ב', והתאגדה בישראל לפי חוק החברות ;

"חוק החברות"- חוק החברות, תשנ"ט-1999 ;

"חוק המקרקעין"- חוק המקרקעין, תשכ"ט-1969 ;

"חוק משק החשמל"- חוק משק החשמל, תשנ"ו-1996 ;

"מיתקן פוטו וולטאי"- מערכת לייצור חשמל ממירה ישירות אנרגיית שמש לאנרגיה חשמלית ;

"מיתקן אגירה"- מיתקן המבצע את כל אלה : המרת אנרגיה חשמלית לאנרגיה הניתנת לאחסון, אחסון האנרגיה והמרתה בחזרה לאנרגיה חשמלית ;

"מערכת סולארית"- מיתקן פוטו-וולטאי ומיתקן אגירה ;

"רשות מקומית"- לענין חברה שהוקמה לפי סעיפים 3 – עיריה או מועצה מקומית, ולענין חברה שהוקמה לפי סעיף 4 – גם איגוד ערים ;

"השרים"- שר האנרגיה, שר הפנים ושר האוצר.

פרק ב' הקמת החברה

3. הקמת חברה בידי (א) כל רשות מקומית תחויב להקים חברה אשר תהיה עירייה ומועצה אחראית על תחום האנרגיה וקידום המעבר לאנרגיות מקומית מתחדשות, החברה תפעל במסגרת חוק זה.

(ב) החלטה כאמור בסעיף זה טעונה אישור מועצת הרשות המקומית, או אישור כל אחת ממועצות הרשויות המקומיות, לפי העניין.

(ג) לא תעביר רשות מקומית, את משק האנרגיה שבתחומה להפעלה בידי גורם אחר, אלא אם כן הוא חברה שהוקמה לפי חוק זה.

4. הקמת חברה בידי (א) איגוד ערים יחויב להקים חברה אשר תהיה אחראית על תחום האנרגיה וקידום המעבר לאנרגיות מתחדשות, החברה תפעל במסגרת חוק זה.

(ב) החלטה כאמור בסעיף זה טעונה אישור של מועצת האיגוד, וכן אישור של כל אחת ממועצות הרשויות המקומיות שבתחום האיגוד, לפי העניין.

(ג) לא יעביר איגוד ערים, את משק האנרגיה שבתחומה להפעלה בידי גורם אחר, אלא אם כן הוא חברה שהוקמה לפי חוק זה.

פרק ג' תפקידי החברה

5. תפקידי החברה של החברה הם :

(א) תכין תכנית אב עירונית, שמטרתה לקדם את המעבר לייצור חשמל מאנרגיות מתחדשות בשטחי הרשות המקומית, וזאת על מנת לעמוד ביעדי ייצור החשמל מאנרגיות מתחדשות כפי שנקבעות בהחלטות הממשלה מעת לעת.

(ב) תטפל בכלל האישורים, ההיתרים והרישיונות הנדרשים להקמתם של מתקנים פוטו-וולטאיים ומתקני אגירה בכלל המקרקעין אשר מצוי תחת הרשות המקומית או איגוד הערים.

(ג) תפעל להתקשר עם מתקני פוטו-וולטאיים ומתקני אגירה.

(ד) תדאג לתפעול ולאחזקה תקינים של המתקנים הפוטו-וולטאיים ומתקני אגירה, תוך שמירה על הפעלה תקינה של המתקנים ומניעת קרינה חריגה ומפגעים בריאותיים וסביבתיים.

(ה) תפעל לסייע ולקדם בהקמת מתקנים פוטו-וולטאיים ומתקני אגירה בגגות של בתים משותפים בשטחי הרשות המקומית או איגוד הערים.

(ו) תגבה את התשלומים המגיעים לה בהתאם לתעריפים שאושרו לפי חוק זה, ותגייס משאבים נוספים לביצוע תפקידיה.

(ז) תייעץ לרשות המקומית בכל הנוגע לקידום המעבר לייצור חשמל באנרגיות מתחדשות.

ביצוע פעילות 6. חברה רשאית להתקשר עם אחר לביצוע פעולות שעליה לבצע באמצעות אחר לפי חוק זה ולפי הרישיונות, ובלבד שלא יהיה בכך כדי לגרוע מאחריותה לפי חוק זה ולפי הרישיונות.

הפעילות- בכפוף 7. (א) חברה תפעל בכפוף לכל דין, ככל שאינו סותר הוראה לכל דין ורישיון מפורשת של חוק זה. אחר

(ב) אין במתן רישיון כדי לגרוע מן החובה לקבל כל רישיון, היתר, הרשאה או אישור הנדרשים על פי כל דין אחר לביצוע תפקידי החברה והפעילות נושא הרישיון, ולהפעלת כל סמכות של החברה לפי חוק זה.

פרק ד' הפעלת החברה

סימן א': רישוי

חובת רישיון 8. (א) לא תעסוק חברה בפעילות חיונית אלא על פי רישיון שניתן לה לפי חוק זה ובהתאם לתנאיו, ולא תעסוק בפעילות נוספת אלא אם כן ניתן לה גם רישיון לאותה פעילות נוספת, ובהתאם לתנאיו.

רישיון מכוח חוק 9. מיד לאחר הקמתה, החברה תפעל באופן מיידי לקבלת רישיון משק החשמל³⁷ ייצור, אגירה, הולכה וחלוקה בהתאם לחוק משק החשמל.

סימן ב': סמכויות חברה הקשורות למקרקעין

כניסה 10. (א) החברה וכל אדם שהיא הרשתה, רשאים, לצורך ביצוע למקרקעין תפקידי החברה, להיכנס למקרקעין ציבוריים, ולבצע בהם ופעולות אחרות

1. לערוך מדידות ובדיקות כנדרש ;

³⁷ חוק משק החשמל

2. להתקין, לבנות או להציב מיתקנים של מערכות סולאריות לייצור חשמל לאותם מקרקעין או למקרקעין אחרים.
3. לבצע בדיקה, תיקון או הסרה של מיתקן של מערכת מים או ביוב הנמצא בהם, וכן לבצע בו שינוי שאין בו משום פגיעה בהיקף השימוש באותם מקרקעין.
- (ב) כניסה למקום המוחזק בידי מערכת הביטחון טעונה אישור מראש של הגוף המוסמך לכך על פי דין לגבי אותו מקום.

תשלום
פיצויים 11. (א) חברה וכל אדם שהיא הרשתה, בהשתמשם בסמכות הנתונה להם לפי פרק זה, יימנעו, עד כמה שהדבר ניתן, מגרימת נזק ויחזירו את המקרקעין, ככל האפשר, למצבם הקודם.

(ב) נגרם נזק ישיר כתוצאה משימוש בסמכות האמורה בסעיף 10, תשלם החברה פיצויים על הנזק שנגרם; אין בהוראה זו כדי לגרוע מזכויותיו של הניזוק על פי כל דין.

(ג) החליטה החברה לדחות דרישה לפיצויים לפי סעיף קטן (ב), תמסור לתובע הודעה מנומקת בכתב על כך 60 ימים מיום קבלת הדרישה.

מיתקני
החברה
המחוברים
למקרקעין 12. על אף האמור בסעיף 12 לחוק המקרקעין, מיתקן של מערכת מים או ביוב שחובר למקרקעין של אחר יהיה בבעלותו של מי שהתקין את המיתקן כדין.

סימן ג': מילוות ואגרות חוב

- פטור 13. הוראות סעיפים 45, 46 ו-46א לחוק יסודות התקציב, תשמ"ה-1985, לא יחולו על חברה.

סימן ד': קביעת כללים לחישוב עלות ותעריפים

- תעריף
רשות
החשמל 14. במהלך חמש השנים הראשונות לפעילות החברה, רשות החשמל תחויב לרכוש מן החברה את החשמל במחיר התעריפי הגבוה ביותר הקיים עבור יצרן חשמל מאנרגיה מתחדשת. לשם חישוב התעריף כל מערכת פוטו-וולטאיות תחושב באופן נפרד.

סימן ה': פטור ממס

15. ממסים פטור ומאגרות (א) הסכמים בין הרשות המקומית לבין החברה בכל הנוגע להקמת החברה ולהעברת נכסים, זכויות וחובות ביניהן, יהיו פטורים ממס בולים לפי חוק מס הבולים על מסמכים, תשכ"א-1961.

(ב) הכנסתה של חברה אשר רשות מקומית, אחת או יותר, מחזיקה בכל אמצעי השליטה בה, תהיה פטורה ממס חברות; לעניין זה, "מס חברות" – מס המוטל לפי סעיף 126 לפקודת מס הכנסה.

(ג) החברה תהיה זכאית לפטור ממס בשל הכנסה ממכירת חשמל שהופק באמצעות מיתקן פוטו-וולטאי.

סימן ו': פטור מעשייה במקרקעין

16. פטור הענקת מאיזור שר הפנים על עשייה במקרקעין על מנת לקדם את הליך איזור התוכניות להקמת מערכות פוטו-וולטאיות על מבנים ציבוריים בשטח הרשות, החברה תהיה פטורה מהצורך באיזור שר הפנים על עשייה במקרקעין לפרויקטים בתחום האנרגיה.

סימן ז': חלוקת רווחים

17. מתן רווחים לבעלת השליטה בחברה בסוף כל שנת מס החברה תעביר את רווחיה, לרשות המקומית או לאיגוד הערים, לפי העניין.

פרק ה' הוראות שונות

18. ביצוע ותקנות ביצוע שר האנרגיה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, בהתייעצות עם שר הפנים ושר האוצר, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

דברי הסבר

מעבר לייצור חשמל מבוסס על אנרגיות מתחדשות במקום על דלקים פוסיליים מזהמים הפך בעשור האחרון ליעד מרכזי באסטרטגיה העולמית למאבק בשינויי אקלים. כחלק מתהליך זה, הציבה לעצמה ממשלת ישראל יעד כי עד שנת 2030 כ-30% מייצור החשמל במדינת ישראל יופק ממקורות אנרגיה מתחדשים. כיום מרבית האנרגיה המתחדשת מופקת באמצעות מתקנים סולאריים קרקעיים שמרביתם נמצאים באזור הדרום. לאור הפוטנציאל הקרקעי המוגבל לאור מחסור בשטחים מתאימים ופערים ברשת הולכת החשמל, יש לפעול לייצור אנרגיה סולארית יעילה, נקייה ומבזרת על גבי גגות וחזיתות של מאות אלפי מבנים הקיימים היום.

במוסדות הציבור הקיימים ברשויות המקומיות, ישנם שטחי גג ובהם פוטנציאל ייצור אנרגיה סולארית בהיקף נרחב ביותר, בנוסף ברשויות המקומיות קיים פוטנציאל נוסף בדמות קירוי של מגרשי ספורט וחניונים בפאנלים סולאריים. לכן על מנת לעמוד ביעד לייצור חשמל מאנרגיות מתחדשות יש לפעול בצורה מהירה על מנת להפוך את הרשויות המקומיות לסוכן שינוי בקידום אנרגיה סולארית על גגות במגזר הפרטי. הדבר אף יסייע לרשויות המקומיות לחסוך בהוצאות אנרגיה, ולייצר מקורות הכנסה חדשים לטובת שיפור השירות לתושב. אולם למרות הפוטנציאל הקיים והיתרונות הגלומים בו, במרבית הרשויות המקומיות אין מי שמקדם את נושא זה וחלקן סובלות מחסמים שונים שמקשים עליהם לפעול לקידום תחום זה.

לאור כל האמור, החוק מציע להקים תאגיד עירוני בבעלות הרשות המקומית או בבעלות של מספר רשויות מקומיות שיהיה אמון על קידום המעבר לייצור חשמל מאנרגיות מתחדשות בתחומי הרשות המקומית, ואף יהיה אחראי על הספקתו וחלוקתו של החשמל המיוצר באמצעות המתקנים הסולאריים בשטחי הרשות.

חבר הצוות שמוביל את הכנת ההצעה : עמר לוין
205706831

הצעת חוק הקרינה הבלתי מייננת (תיקון – פטור למיתקן פוטו וולטאי ולמיתקן אגירה לשימוש ביתי), התשפ"א-2021

תיקון	בתוספת הראשונה לחוק הקרינה הבלתי מייננת – תשס"ו-2006, אחרי פרט (7)
לתוספת ראשונה	יבוא : "(8) "מיתקן פוטו וולטאי לשימוש ביתי"- מערכת לייצור חשמל הממירה ישירות אנרגית שמש לאנרגיה חשמלית המיועדת לשימוש ביתי."

"(9) "מיתקן אגירה המיועד לשימוש ביתי"- מיתקן המבצע את כל אלה ומיועד לשימוש ביתי: המרת אנרגיה חשמלית לאנרגיה הניתנת לאחסון, אחסון האנרגיה והמרתה בחזרה לאנרגיה חשמלית."

ד ב ר י ה ס ב ר

מדינת ישראל הציבה לעצמה יעד כי עד שנת 2030, 30% מייצור החשמל במדינה יעשה באמצעות מקורות אנרגיה מתחדשים. על מנת לעמוד ביעד זה, יש לפעול לעידוד הקמת מערכות פוטו-וולטאיות לייצור חשמל מאנרגיית השמש וכן להתקנת מתקני אגירה על מרבית הגגות אשר מצויים בגגות הקיימים בשטח הבנוי במדינת ישראל. לכן בכדי לעודד צרכנים ביתיים לפעול להקמת מערכות סולאריות בביתם יש לייצר תשתית רגולטורית אשר תסיר את כלל החסמים מהליך זה ותפשט אותו ככל הניתן.

לאור מחקרים רבים אשר פורסמו בארץ ובעולם, ואשר מוכיחים כי מתקנים פוטו-וולטאים לשימוש צרכן ביתי וכן מתקני אגירה שכאלה אינם מובילים לקרינה בלתי מייננת, יש לפעול על מנת לפטור את המעוניינים להתקין מערכות מסוג זה מהיתר לפי חוק "הקרינה הבלתי מייננת". הצעת החוק למעשה מוסיפה לתוספת הראשונה לחוק זה, "מתקנים פוטו-וולטאים ומתקני אגירה לשימוש ביתי" ובכך פוטרת אותם מהליך הוצאת ההיתר מכוח החוק, דבר אשר מקשה ומאריך את התקנת המערכות הסולאריות.

חבר הצוות שמוביל את הכנת ההצעה: עמר לוין

205706831